

Budapest,
2003. április 3.,
csütörtök

33. szám

Ára: 1400,- Ft

TARTALOMJEGYZÉK		Oldal
44/2003. (IV. 3.) Korm. r.	A Magyar Köztársaság Kormánya, Románia Kormánya, a Szlovák Köztársaság Kormánya és Ukrajna Kormánya között a többnemzetiségű műszaki zászlóalj létrehozásáról szóló, Budapest, 2002. január 18-án aláírt Megállapodás kihirdetéséről	2347
45/2003. (IV. 3.) Korm. r.	A többnemzetiségű műszaki zászlóalj és a katasztrófavédelemben érintett más állami szervek kölcsönös tájékoztatási, egyeztetési és együttműködési rendjéről	2353
46/2003. (IV. 3.) Korm. r.	A kedvezőtlen besorolású térségekben gazdálkodó mezőgazdasági termelők éven túli hitelterheinek mérsékléséről	2354
47/2003. (IV. 3.) Korm. r.	A legkedvezőtlenebb helyzetű megyék — Bács-Kiskun, Békés, Borsod-Abaúj-Zemplén, Jász-Nagykun-Szolnok, Nógrád, Somogy, Szabolcs-Szatmár-Bereg — felzárkóztatására szolgáló keretek felhasználásáról	2374
48/2003. (IV. 3.) Korm. r.	A Magyar Exporthitel Biztosító Részvénytársaság, valamint a Magyar Export-Import Bank Részvénytársaság tevékenységét szabályozó egyes jogszabályok módosításáról	2380
49/2003. (IV. 3.) Korm. r.	A Zánkai Gyermekek és Ifjúsági Centrum, Oktatási és Üdültetési Közhasznú Társaság alapításáról szóló 21/1996. (II. 7.) Korm. rendelet módosításáról	2383
50/2003. (IV. 3.) Korm. r.	A nemesfémtermékek és termékek vizsgálatáról és hitelesítéséről szóló 49/1998. (III. 27.) Korm. rendelet módosításáról	2383
14/2003. (IV. 3.) BM r.	A települések polgári védelmi besorolásáról szóló 18/1996. (VII. 25.) BM rendelet módosításáról	2385
16/2003. (IV. 3.) GKM r.	A polgári repülés hajózó személyzete repülési idejének szabályozásáról	2385
5/2003. (IV. 3.) IM r.	A Gyermekek Jogellenes Külföldre Vitelének Polgári Jogi Vonatkozásairól szóló, Hágában, az 1980. október 25. napján kelt, az 1986. évi 14. törvényerejű rendelettel kihirdetett szerződés végrehajtásáról szóló 7/1988. (VIII. 1.) IM rendelet módosításáról	2387
7/2003. (IV. 3.) NKÖM r.	A Nemzeti Kulturális Alapprogramról szóló 1993. évi XXIII. törvény végrehajtásáról szóló 13/1999. (VIII. 27.) NKÖM rendelet módosításáról	2388
8/2003. (IV. 3.) NKÖM r.	A helyi önkormányzatok részére állat- és növénykertek, vadasparkok fenntartására adható támogatások igénybevitelének rendjéről	2389
9/2003. (IV. 3.) NKÖM r.	Gérecz Attila-díj alapításáról	2390
32/2003. (IV. 3.) OGY h.	A gyermekek és az ifjúság helyzetéről, életkörülményeik alakulásáról és az ezzel összefüggésben a 2001. évben megtett kormányzati intézkedésekről szóló jelentés elfogadásáról	2392
33/2003. (IV. 3.) OGY h.	Az állam által nagy összegű költségvetési támogatásban részesített pénzüintézetek konszolidációját vizsgáló bizottság felállításáról	2392

TARTALOMJEGYZÉK

Oldal

34/2003. (IV. 3.) OGY h.	A kormányzati szerveknél, illetve a Kormány felügyelete alá tartozó szerveknél, különös tekintettel az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatalnál elrendelt adatmásolással, esetleges jogosulatlan adatkezeléssel, adatátadással, illetve az APEH informatikai rendszerének megismerésével, valamint az APEH által különböző adóalanyok felé történő információkérésrel összefüggő tevékenységek körülményeit vizsgáló bizottság felállításáról	2393
9/2003. (IV. 3.) AB h.	Az Alkotmánybíróság határozata	2395
10/2003. (IV. 3.) AB h.	Az Alkotmánybíróság határozata	2415
58/2003. (IV. 3.) KE h.	Jávorszky Béla rendkívüli és meghatalmazott nagykövet megbízás alóli felmentéséről	2427
59/2003. (IV. 3.) KE h.	Katona Tamás rendkívüli és meghatalmazott nagykövet megbízás alóli felmentéséről	2427
60/2003. (IV. 3.) KE h.	Szabó András Tibor rendkívüli és meghatalmazott nagykövet megbízás alóli felmentéséről	2427
61/2003. (IV. 3.) KE h.	Dr. Horváth István rendkívüli és meghatalmazott nagykövet megbízás alóli felmentéséről	2427
62/2003. (IV. 3.) KE h.	Nikicsér László rendkívüli és meghatalmazott nagykövet megbízásáról	2428
63/2003. (IV. 3.) KE h.	Győr Mihály rendkívüli és meghatalmazott nagykövet kinevezéséről és megbízásáról	2428
64/2003. (IV. 3.) KE h.	Tóth Tibor rendkívüli és meghatalmazott nagykövet megbízásáról	2428
65/2003. (IV. 3.) KE h.	Berecz Marianne rendkívüli és meghatalmazott nagykövet kinevezéséről és megbízásáról	2428
1027/2003. (IV. 3.) Korm. h.	Az Állami Privatizációs és Vagyonkezelő Részvénytársaság igazgatósági tagjának kinevezéséről	2429
1028/2003. (IV. 3.) Korm. h.	A Zánkai Gyermek és Ifjúsági Centrum, Oktatási és Üdültetési Közhasznú Társaság alapításáról szóló 1008/1996. (II. 7.) Korm. határozat módosításáról	2429
1029/2003. (IV. 3.) Korm. h.	A kedvezőtlen besorolású térségekben gazdálkodó mezőgazdasági termelők éven túli hitelterheit mérséklő programról ...	2429
37/2003. (IV. 3.) ME h.	Helyettes államtitkári juttatások biztosításáról	2430
	A BM Központi Adatfeldolgozó, Nyilvántartó és Választási Hivatal közleménye	2430

II. rész JOGSZABÁLYOK

A Kormány rendeletei

A Kormány 44/2003. (IV. 3.) Korm. rendelete

a Magyar Köztársaság Kormánya, Románia Kormánya,
a Szlovák Köztársaság Kormánya és Ukrajna Kormánya
között a többnemzetiségű műszaki zászlóalj
létrehozásáról szóló, Budapesten, 2002. január 18-án
aláírt Megállapodás kihirdetéséről

1. §

A Kormány a Magyar Köztársaság Kormánya, Románia Kormánya, a Szlovák Köztársaság Kormánya és Ukrajna Kormánya között a Többnemzetiségű Műszaki Zászlóalj létrehozásáról szóló, Budapesten, 2002. január 18-án aláírt Megállapodást e rendelettel kihirdeti.

(A Megállapodás jóváhagyásáról szóló utolsó jegyzékval-
tás 2003. január 2-án megtörtént. A Megállapodás 2003.
február 1-jén hatályba lépett.)

2. §

A Megállapodás hivatalos angol nyelvű szövege és annak magyar nyelvű fordítása a következő:

**„Agreement between the Government of the Republic
of Hungary, the Government of Romania,
the Government of the Slovak Republic and the Cabinet
of Ministers of Ukraine on the Establishment
of a Multinational Engineer Battalion**

The Government of the Republic of Hungary, the Government of Romania, the Government of the Slovak Republic, and the Cabinet of Ministers of Ukraine (hereinafter called the „Parties”),

emphasising the importance of multilateral military relations in order to enhance peace and stability in Europe, supporting the objective to establish close military co-operation, based on mutual respect,

underlining that in the case of disaster, the disaster relief operations of the Multinational Engineer Battalion shall significantly contribute to the minimalisation of damages and consequences,

taking into consideration the co-operation agreement as stipulated in the Declaration of Intent to develop military

co-operation, signed by the Ministers of Defence of the Hungarian Republic, Romania, and Ukraine on 15 January 1999 and Protocol from the Working Meeting of Defence Ministers of the Parties signed on 26 May 2000 in Ushgorod,

Have agreed as follows:

Article I

Definition of Terms

For the purposes of this Agreement the following term will be applied:

— *disaster*: flooding or other situation with extraordinary extent caused by unforeseen ecological events that endanger or present an imminent threat to lives, health, and property.

Article II

Objective

(1) The Parties shall establish the Multinational Engineer Battalion (hereinafter „Battalion”), with the basic mission to provide assistance to the local civilian population and participate in the elimination of damages in case of a disaster in the catchment basin of the Tisa River.

(2) Upon request of any of the Parties in the territory of which a natural disaster takes place, or where there is an imminent danger of such a natural disaster, the Battalion shall participate in the minimalisation of the consequences of the disaster.

Article III

Executive Bodies

The executive bodies shall be the Ministries of Defence and the Defence Staffs of the Parties.

Article IV

General Principles

(1) This agreement shall not affect the rights and responsibilities of the Parties that are stipulated in other international agreements or treaties.

(2) This common initiative is

a) not directed against any third party and does not intend to establish any military alliance aimed against any other state or group of states;

b) in compliance with the Partnership for Peace Program (PfP), the stated objective of which is to enhance humanitarian assistance;

c) transparent and open to any state in the region, able and willing to participate in the Battalion's co-operation activity in the future.

(3) All decisions relating to the Battalion shall be based on the mutual consent of the Parties.

Article V

Co-operation and Decision-Making Process

(1) Consultation and decision-making process shall take place at the meetings of Defence Ministers as well as Chiefs of Defence Staffs or their representatives.

(2) The Steering Group (SG), which comprises senior representatives of the Ministries of Defence and the Defence Staff, shall decide on the conditions of training and the Battalion deployment.

(3) The Multinational Working Group (MWG), which comprises technical experts of Defence Ministries, Defence Staffs, and Service Staffs, shall meet and support the work of the SG no less than twice a year or as needed. It provides a forum for negotiations related to the Battalion activities and its development.

(4) The SG shall solve various technical issues and questions relating to the Battalion's command, leading posts, structure, equipment, training and preparation, as well as the funding related to the execution of its activities.

(5) From the date on which this Agreement enters into force the chairmanship of the SG shall be rotated among the Parties in alphabetical order based on the English alphabet, if not otherwise agreed by the Parties.

(6) The SG shall define its structure, code of operation and procedural order. Its internal activities shall be controlled by the principles below:

a) it shall meet on a regular basis at intervals that are required by the performance of its own functions and shall respond to a specific request of any Party or the SG Chairman as soon as possible or once a year;

b) meetings shall be organised by the Chairman's Party. This Party shall also assume the responsibility of the Secretary;

c) all decisions shall be adopted with the mutual consent of the Parties.

(7) To discuss specific questions the SG may form temporary working groups consisting of experts representing the Parties.

Article VI

The Composition, Strength and Operation of the Battalion

(1) The Battalion shall consist of a Multinational Command and the national contingents. The Parties shall contribute with approximately similar numbers of personnel and branches based on their national organisational structures and in accordance with their national legal regulations.

(2) The strength of the national contingents in the Battalion shall not exceed 200 persons, notwithstanding, the number of the engineer executing personnel shall not be less than 100. The national contingents shall retain their national organisational structure and shall be stationed in the territory of their own state.

(3) The national contingents shall perform their mission using their own equipment.

Article VII

Command and Control Structure

(1) The Contingent Commander, the Chief of Staff, as well as the senior staff officers shall be appointed by the individual Parties.

(2) The national contingents of the Battalion under multinational command shall remain under national command, too.

(3) If the Battalion is deployed in the territory of any of the Parties, this Party shall provide the Battalion Commander. The Contingent Commanders of the other Parties shall act as deputy commanders of the Battalion. The Battalion command shall also include the designated desk officers as well as liaison officers of the other Parties.

Article VIII

Training

(1) The Battalion shall conduct common (command post or field) exercises once a year on the territory of each Party on a rotational basis. The plans and details of joint exercises shall be developed by the MWG and approved by the SG.

(2) The training of national contingents shall be the individual responsibility of the Parties.

*Article IX**Funding and Logistics*

(1) In the case of the Battalion's deployment, the manpower for disaster relief shall be provided free of charge.

(2) The Parties shall provide financial and logistic support for the national contingents to perform activities that are to be accomplished in their respective territories.

(3) In case of joint activities the logistic support of the Battalion shall be provided by the requesting Party at its own expense.

(4) The costs of arrival to and departure from the area of the joint activity of the Battalion shall be borne by each Party respectively.

(5) In the case of such deployment — in the territory of the requesting Party — provision of the needed resources for the first three days is the individual responsibility of each Party. The self-transported supply shall be determined in the Technical Agreement.

(6) The requesting Party shall provide free of charge emergency medical assistance.

*Article X**Legal Matters*

(1) Other matters that are not discussed in this Agreement shall be subject to the terms and conditions set forth in the NATO PfP SOFA as adopted on 19 June 1995 and in its attached memoranda, with a special emphasis on the issues of crossing national boundaries, criminal law, and paying damages.

(2) The Parties shall simplify crossing of the borders.

*Article XI**Information Security*

(1) All classified information exchanged in connection with the present Agreement shall be subject to legal protection, in accordance with the classification level provided by the originating Party and in compliance with the legislation of the state of each Party that receives such information.

(2) The Parties shall not be authorised to release classified information to any other third Party without the prior written consent of the originator.

(3) The Parties shall provide all necessary information for the establishment and deployment of the Battalion in the interest of the Parties.

*Article XII**The Battalion's participation in Disaster Relief Operations*

(1) Subject to an official request to be delivered via diplomatic channels by any Party affected by a disaster or threatened by imminent disaster, the Battalion shall be deployed upon the approval of the competent authorities and in compliance with the internal laws of the Parties respectively.

(2) When the Commander of the Battalion assumes command, the Multinational Command and the national contingents shall be deployed along with their equipment and technical assets in the endangered area in order to perform their mission in line with the requirements of the Party that requested assistance.

*Article XIII**Settling Disputes*

Depending on their nature, all disputes arising from or connected to the interpretation and implementation of this Agreement shall be settled by the Parties through the SG or MWG by negotiations and consultations.

*Article XIV**Implementation Measures*

Various technical details and questions resulting from performing the activities, concerning the Multinational Command, leading posts, organisational structure, equipment, training, preparation, logistic and financial support, shall be addressed in the „Technical Agreement”, that is to be concluded between the Ministries of Defence of the relevant nations.

*Article XV**Closing Provisions*

(1) The present Agreement shall be approved by each Party in compliance with its internal legal regulations. The Agreement shall enter into force 30 days after the Depository receives the last notification of approval from

the Parties. The nation where the Agreement is signed shall be the Depository of the Agreement.

(2) This Agreement may be amended subject to the mutual consent of the Parties. Such amendment shall be proposed via diplomatic channels in writing and shall enter into force subject to the provisions set forth in paragraph (1) of this Article.

(3) This Agreement shall be concluded for an indefinite period of time.

(4) This Agreement may be terminated any time by any of the Parties. The notice of termination shall be submitted in writing via diplomatic channels to the Depository.

(5) The termination shall enter into force 30 days after the Depository has received the notice of termination. The Depository shall inform all the Parties of the act of termination. After the termination entered into force, the Agreement shall not be applicable for the terminating Party but it shall remain in force with regard to all other Parties.

(6) If the terminating Party has unsettled claims or obligations, they shall remain in force until they have been settled in compliance with the provisions of this Agreement regardless of the fact that the Agreement has been terminated.

(7) If the present Agreement loses effect or any Party terminates the Agreement, provisions set forth in paragraph (2) of Article XI shall remain in force.

(8) Nations willing to join the present Agreement may do so subject to the mutual consent of all Parties and in compliance with all the provisions of the Agreement.

Done in Budapest on 18 January 2002 in one original copy in English language.’’

**„Megállapodás a Magyar Köztársaság Kormánya,
Románia Kormánya, a Szlovák Köztársaság Kormánya
és Ukrajna Kormánya között a Többnemzetiségű
Műszaki Zászlóalj létrehozásáról**

A Magyar Köztársaság Kormánya, Románia Kormánya, a Szlovák Köztársaság Kormánya és Ukrajna Kormánya (a továbbiakban: Felek)

hangsúlyozva a többoldalú katonai kapcsolatok fontosságát az európai béke és stabilitás erősítése érdekében,

támogatva a kölcsönös tiszteleten alapuló szoros katonai együttműködés kialakításának célját,

aláhúзва azt, hogy katasztrófa helyzetben a Többnemzetiségű Műszaki Zászlóalj katasztrófaelhárítási tevékenysége jelentősen hozzájárul a károk és következmények minimalizálásához,

figyelembe véve a katonai együttműködés fejlesztését célzó együttműködési megállapodást, amelynek feltételei a Magyar Köztársaság, Románia és Ukrajna védelmi miniszterei által 1999. január 15-én aláírt Szándéknyilatkozatban, illetve a Felek védelmi miniszterei munkatalálkozójának 2000. május 26-án, Ungváron aláírt Jegyzőkönyvében lettek meghatározva,

a következőkben állapodtak meg:

I. Cikk

Kifejezések meghatározása

Jelen Megállapodás céljaira a következő kifejezés használatos:

— *katasztrófa*: árvíz vagy más, előre nem látott ökológiai események miatt bekövetkezett rendkívüli kiterjedésű esemény, mely életet, egészségi állapotot és vagyontárgyakat veszélyeztet, illetve azokra közvetlen fenyegetést jelent.

II. Cikk

Cél

(1) A Felek létrehozzák a Többnemzetiségű Műszaki Zászlóaljat (a továbbiakban: Zászlóalj), amelynek alaprendeltetése a Tisza vízgyűjtő területén bekövetkezett katasztrófa esetén a helyi lakosságnak történő segítségnyújtás és a károk megszüntetésében való részvétel.

(2) Bármely Fél kérésére, akinek a területén természeti katasztrófa történt, vagy ilyen katasztrófa bekövetkezésének közvetlen veszélye fennáll, a Zászlóalj részt vesz a katasztrófa következményeinek minimalizálásában.

III. Cikk

Végrehajtó szervek

A végrehajtó szervek a Felek védelmi minisztériumai és vezérkarai lesznek.

IV. Cikk

Általános alapelvek

(1) Jelen Megállapodás nem befolyásolja a Felek azon jogait és kötelezettségeit, amelyeket egyéb nemzetközi megállapodások és egyezmények határoznak meg.

(2) Ezen közös kezdeményezés

a) nem irányul harmadik fél ellen, nem szándékozik bármely állam vagy államok csoportja elleni bármely nemű katonai szövetség felállítására;

b) megfelel a Partnerség a Békéért (PfP) programnak, amelynek célja a humanitárius segítségnyújtás javítása;

c) átlátható és nyitott a régió bármely állama számára, amely részt kíván venni a Zászlóalj együttműködési tevékenységében a jövőben, és erre képes is.

(3) A Zászlóaljjal kapcsolatos minden döntés a Felek közös egyetértésén alapul.

V. Cikk

Az együttműködés és a döntéshozatal folyamata

(1) A konzultáció és döntéshozatal folyamata a védelmi miniszterek és a vezérkari főnökök vagy képviselőik találkozóin valósul meg.

(2) Az Irányító Csoport (a továbbiakban: ICS), amely a Felek védelmi minisztériumainak és vezérkarainak magas rangú képviselőiből áll, dönt a Zászlóalj felkészítési feltételeiről és felhasználásáról.

(3) A Többnemzetiségű Munkacsoport (a továbbiakban: TM) a védelmi minisztériumok, a vezérkarok és a haderőnemi vezérkarok műszaki szakembereiből áll, évente legalább kétszer, illetve igény szerint ülésezik, és támogatja az ICS munkáját. Fórumot biztosít a Zászlóalj tevékenységével és fejlesztésével kapcsolatos megbeszélésekhez.

(4) Az ICS megoldja azokat a különféle technikai problémákat és kérdéseket, amelyek a Zászlóalj parancsnokságára, vezetői beosztásaira, szervezetére, felszerelésére, a kiképzésre és felkészítésre, valamint a tevékenység végrehajtásának finanszírozására vonatkoznak.

(5) A Megállapodás hatálybalépésének időpontjától az ICS elnöki posztját a Felek az angol ABC szerint, rotációs alapon töltik be, ha a Felek másként nem állapodnak meg.

(6) Az ICS határozza meg saját szervezetét, működési és eljárás rendjét. Belső tevékenységét az alábbi alapelvek határozzák meg:

a) az ICS rendszeresen ülésezik olyan időközönként, ahogyan azt saját kötelezettségének ellátása megköveteli, vagy ha bármely Fél külön kérésének vagy az ICS Elnöke felkérésének mielőbbi teljesítése azt szükségessé teszi, illetve évente legalább egyszer;

b) az ülések szervezése az Elnököt adó Fél feladata. Ez a Fél egyben a titkársággal járó feladatokat is ellátja;

c) minden döntést a Felek közös egyetértésével kell meghozni.

(7) A speciális kérdések megvitatására az ICS ideiglenes munkacsoportot hozhat létre a Felek szakértőiből.

VI. Cikk

A Zászlóalj felépítése, létszáma és működése

(1) A Zászlóalj Többnemzetiségű Parancsnokságból és nemzeti kontingensekből áll. A Felek megközelítőleg hasonló nagyságú és típusú személyi állománnyal járulnak hozzá a Zászlóaljhoz, nemzeti szervezeti felépítésük alapján, összhangban saját nemzeti jogszabályaikkal.

(2) A Zászlóaljban részt vevő egyes nemzeti kontingensek létszáma nem lehet több, mint 200 fő, azonban a műszaki végrehajtó állomány létszáma nem lehet kevesebb, mint 100 fő. A nemzeti kontingensek megtartva nemzeti szervezeti felépítésüket, a saját államuk területén állomásoznak.

(3) A nemzeti kontingensek feladataikat a saját felszerelésükkel hajtják végre.

VII. Cikk

Vezetési és irányítási rendszer

(1) A nemzeti kontingensek parancsnokát, a törzsfőnököt, valamint a törzs főtisztjeit minden Fél önállóan nevezi ki.

(2) A többnemzetiségű parancsnoksághoz tartozó nemzeti kontingensek nemzeti alárendeltsége is megmarad.

(3) Ha a Zászlóalj valamely Fél területén felhasználásra kerül, a zászlóaljparancsnok személyét ez a Fél biztosítja. A többi Fél kontingensparancsnokai a zászlóaljparancsnok helyetteseként fognak tevékenykedni. A zászlóaljparancsnokság magában foglalja a többi Fél irány- és összekötő tisztjeit is.

VIII. Cikk

Kiképzés

(1) A Zászlóalj évente közös (törzsvezetési vagy terepen végrehajtott) gyakorlatot hajt végre felváltva az egyik Fél területén, rotációs alapon. A közös gyakorlatok terveit és részleteit a TM dolgozza ki és az ICS fogadja el.

(2) A nemzeti kontingensek kiképzését a Felek önállóan tervezik és hajtják végre.

IX. Cikk

Finanszírozás és logisztika

(1) A Zászlóalj felhasználása esetén a katasztrófaelhárításhoz a munkaerő biztosítása ingyenes.

(2) A Felek biztosítják a nemzeti kontingensek pénzügyi és logisztikai támogatását a saját területen végrehajtandó tevékenységekhez.

(3) Közös tevékenység esetén a Zászlóalj logisztikai támogatását az igénylő Fél saját költségén biztosítja.

(4) A közös tevékenység színhelyére történő kikerzés, illetve az onnan történő elvonulás költségeit az egyes Felek maguk fedezik.

(5) Ilyen jellegű felhasználás esetén — a kérelmező Fél területén — a szükséges erőforrások biztosítása az első 3 napra minden Fél saját kötelessége. A magával szállított készletek a Technikai Megállapodásban kerülnek meghatározásra.

(6) A segítséget kérő Fél ingyenesen biztosítja a sürgősségi orvosi ellátást.

X. Cikk

Jogi kérdések

(1) Jelen Megállapodásban nem szabályozott kérdésekben az 1995. június 19-én elfogadott NATO PfP SOFA és Kiegészítő Jegyzőkönyveiben foglaltak az irányadók, különös tekintettel a nemzeti határok átlépésével, a büntető joghatósággal és a kártérítéssel kapcsolatos ügyekre.

(2) A Felek a határátlépés folyamatát egyszerűsítik.

XI. Cikk

Információvédelem

(1) Jelen Megállapodással kapcsolatban kicserélt összes minősített információ jogi védelmet élvez. A védelem megfelel az átadó Fél által meghatározott minősítési szintnek, és összhangban van az ilyen információt fogadó bármelyik Fél nemzeti törvényeivel is.

(2) A Felek nincsenek felhatalmazva arra, hogy minősített információt adjanak át bármely harmadik fél számára az átadó előzetes írásbeli hozzájárulása nélkül.

(3) A Felek minden szükséges információt rendelkezésre bocsátanak, mely a Zászlóalj létrejöttéhez és a Felek érdekében történő felhasználásához szükséges.

XII. Cikk

A Zászlóalj katasztrófaelhárításban való részvétele

(1) A katasztrófa sújtotta vagy a közvetlen veszélyben lévő Fél részéről diplomáciai úton érkező hivatalos felkérés esetén a Zászlóalj felhasználása az egyes Felek illetékes

hatóságainak jóváhagyásával és belső jogrendje szerint történik.

(2) Miután a Zászlóalj parancsnoka átvette a parancsnokságot, a Többnemzetiségű Parancsnokság és a nemzeti kontingensek felszerelésükkel és technikai eszközeikkel a veszélyeztetett területre vonulnak feladatuk végrehajtása céljából, a kérelmező Fél követelményei szerint.

XIII. Cikk

Vitás ügyek rendezése

Jelen Megállapodás értelmezéséből, illetve végrehajtásából eredő összes vitás ügyet, jellegüktől függően, a Felek az ICS-ben vagy a TM-ban tárgyalások és konzultációk útján rendezik.

XIV. Cikk

Végrehajtási rendelkezések

A tevékenységek végrehajtásából eredő, a Többnemzetiségű Parancsnokságra, vezetői beosztásokra, szervezeti struktúrára, eszközökre, kiképzésre, felkészítésre, logisztikai és pénzügyi támogatásra vonatkozó technikai részleteket és kérdéseket az érintett országok védelmi minisztériumai között megkötött Technikai Megállapodásban kell rendezni.

XV. Cikk

Záró rendelkezések

(1) Jelen Megállapodást minden Fél a saját nemzeti jogszabályainak megfelelően hagyja jóvá. A Megállapodás 30 nappal azt követően lép hatályba, hogy a Letéteményes megkapja az utolsó jóváhagyásról szóló értesítést a Felektől. Az az ország a Megállapodás Letéteményese, ahol a Megállapodást aláírták.

(2) Jelen Megállapodás a Felek közös megegyezésével módosítható. A módosítást diplomáciai úton, írásban kell kezdeményezni, majd a módosítás a jelen Cikk (1) bekezdése szerint lép hatályba.

(3) Jelen Megállapodás határozatlan időre érvényes.

(4) Jelen Megállapodás bármely Fél által, bármikor felmondható. A felmondást a felmondó Fél diplomáciai úton, írásban küldi meg a Letéteményes részére.

(5) A felmondás 30 nappal a felmondási értesítő kézhezvétele után lép hatályba. A felmondásról a Letéteményes a többi Felet értesíti. A felmondás hatálybalépése után a

Megállapodás nem alkalmazandó a felmondó Fél esetében, de érvényben marad a többi Fél számára.

(6) Ha a felmondó Fél részéről még megoldatlan igények vagy kötelezettségek állnak fenn, úgy azok érvényben maradnak a jelen Megállapodás rendelkezéseinek megfelelően attól függetlenül, hogy a Megállapodást már felmondták.

(7) Ha a Megállapodás hatályát veszti vagy bármely Fél felmondja azt, úgy a XI. Cikk (2) bekezdésének rendelkezései továbbra is érvényben maradnak.

(8) A Megállapodáshoz csatlakozni kívánó országok a Felek közös megegyezésével és a jelen Megállapodás rendelkezéseinek megfelelően csatlakozhatnak.

Készült Budapesten, 2002. január 18-án egy eredeti példányban, angol nyelven.”

3. §

(1) Ez a rendelet a kihirdetése napján lép hatályba, rendelkezéseit azonban 2003. február 1-jétől kell alkalmazni.

(2) A rendelet végrehajtásáról a honvédelmi miniszter gondoskodik.

Dr. Medgyessy Péter s. k.,
miniszterelnök

A Kormány 45/2003. (IV. 3.) Korm. rendelete

a többnemzetiségű műszaki zászlóalj és a katasztrófavédelemben érintett más állami szervek kölsönös tájékoztatási, egyeztetési és együttműködési rendjéről

A Kormány a katasztrófák elleni védekezés irányításáról, szervezetéről és a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről szóló 1999. évi LXXIV. törvény 51. §-ának *b*) pontjában kapott felhatalmazás alapján a Többnemzetiségű Műszaki Zászlóalj (a továbbiakban: Zászlóalj) és a katasztrófavédelemben érintett más állami szervek kölsönös tájékoztatási, egyeztetési és együttműködési rendjéről a következőket rendeli el:

1. §

(1) A Zászlóalj egészének vagy részeinek Magyarországon való igénybevételére, illetve tevékenysége megszüntetésére — Honvédelmi Minisztérium (a továbbiakban: HM) illetékes szerveivel történő előzetes egyeztetést követően — a területileg illetékes megyei védelmi bizottság elnöke tesz javaslatot a Kormányzati Koordinációs Bizottság (KKB) elnöke, illetve a katasztrófa típusa szerint illetékes helyettese részére a honvédelmi miniszter egyidejű tájékoztatása mellett.

(2) Árvízi katasztrófa esetén a KKB illetékes elnök-helyettese tesz javaslatot a KKB elnökének a Zászlóalj Magyarországon való igénybevételére, illetve tevékenysége megszüntetésére a területileg illetékes megyei védelmi bizottság elnöke és a honvédelmi miniszter egyidejű tájékoztatása mellett.

2. §

A Zászlóalj riasztását a KKB Veszélyhelyzeti Központja — a HM illetékes szerve útján — végzi. A riaszthatóság helyzetét és az összeköttetés állapotát hetente ellenőrizni kell. Az adatok naprakészségének biztosításáért a HM felelős.

3. §

A Zászlóalj feladat-végrehajtásához szükséges együttműködést a megyei védelmi bizottság elnöke a megyei katasztrófavédelmi igazgató javaslata alapján szervezi, amelyhez a katasztrófavédelmi szervek híradó-technikai eszközeit is fel kell használni. A helyszíni igénybevétel során a Zászlóalj parancsnoka a védekezés vezetője által meghatározott célok, fő feladatok és szakmai követelmények alapján vezeti a Zászlóalj tevékenységét.

4. §

A Zászlóalj parancsnoka a végzett tevékenységről a HM illetékes szerve útján, külön meghatározott szempontoknak megfelelően tájékoztatja a KKB Veszélyhelyzeti Központját. Ez a tájékoztatási kötelezettség a szolgálati előjáró részére történő jelentést nem helyettesíti.

5. §

A Zászlóalj igénybevétele tekintetében egyebekben a honvédelmi ágazat katasztrófák elleni védekezésének irányításáról és feladatairól szóló 25/2000. (IX. 22.) HM rendelet szabályait kell megfelelően alkalmazni.

6. §

Ez a rendelet a kihirdetése napján lép hatályba.

Dr. Medgyessy Péter s. k.,
miniszterelnök

A Kormány
46/2003. (IV. 3.) Korm.
rendelete

**a kedvezőtlen besorolású térségekben gazdálkodó
mezőgazdasági termelők éven túli hitelterheinek
mérsékléséről**

A Magyar Köztársaság 2003. évi költségvetéséről szóló 2002. évi LXII. törvény (a továbbiakban: Tv.) 32. §-a (3) bekezdésében, valamint az agrárgazdaság fejlesztéséről szóló 1997. évi CXIV. törvény 1. §-ában kapott felhatalmazás alapján — figyelemmel a kedvezőtlen besorolású térségekben gazdálkodó mezőgazdasági termelők éven túli hitelterheit mérséklő programról szóló 1029/2003. (IV. 3.) Korm. határozatban, valamint az agrár- és vidékfejlesztési támogatások igénybevételének általános feltételeiről szóló 290/2002. (XII. 27.) Korm. rendeletben foglaltakra — a Kormány a következőket rendeli el:

1. §

A kedvezőtlen besorolású térségekben gazdálkodó mezőgazdasági termelők eladósodásának csökkentése, a regionális válságok okozta piacvesztés, az évek óta ismétlődő elemi károk, az agrárrolló folyamatos nyílása miatti feszültségek mérséklése, a mezőgazdasági foglalkoztatottsági szint fenntartása, a jövedelmező gazdálkodás megteremtését elősegítő körülmények a környezet- és természetkímélő mezőgazdaság megteremtését is elősegítő körülmények javítása érdekében az e rendeletben meghatározott feltételekkel, az éven túli lejáratú hitelek részbeni csökkentését célzó kedvezőtlen térségi hitelkonstrukció kerül meghirdetésre.

2. §

A hitelkonstrukcióban az agrár- és vidékfejlesztési támogatások igénybevételének általános feltételeiről szóló 290/2002. (XII. 27.) Korm. rendelet 3. §-ának (1) bekezdésében (a továbbiakban: R.), valamint az agrárgazdasági és vidékfejlesztési célok 2003. évi költségvetési támogatásá-

ról szóló 3/2003. (I. 24.) FVM rendelet 2. §-a (1) bekezdésének *i*) pontja szerint meghatározott azon mezőgazdasági termelők (a továbbiakban: igénylők) vehetnek részt, akik/amelyek

a) a 3. § (1) bekezdésében felsorolt kedvezőtlen térségi besorolású településen gazdálkodnak;

b) éves árbevételük 50 százalékot meghaladó része mezőgazdasági tevékenységből származik; kiszámításra vonatkozó szabályozást a pályázat benyújtásakor hatályos, az agrárgazdasági célok 2003. évi költségvetési támogatásáról szóló 3/2003. (I. 24.) FVM rendelet tartalmazza;

c) a hatályos jogszabályban előírt regisztrációs kötelezettségüknek eleget tettek;

d) 2002. december 31-én éven túli lejáratú tőkepótló (forgóeszköz feltöltési), illetve beruházási célú hitelállománnyal rendelkeznek, melyeket a hitelintézetek az agrárgazdasági célok költségvetési támogatásáról szóló éves FVM rendeletek alapján folyósítottak — ide sorolva a mezőgazdasági termelők kibontakozási hitelkonstrukciójáról és a gazdahitel programról szóló 30/2000. (III. 10.) Korm. rendelet szerinti kibontakozási hitelhez kapcsolódó pótlólagos hitel is — melyek 2003. június 30-án is fennállnak; a hitelek állományát növelni lehet — a hitelintézet egyetértése esetén — az agrárgazdasági célok 1999. évi költségvetési támogatásáról szóló 8/1999. (I. 20.) FVM rendelet 76. §-a, valamint az agrárgazdasági célok 2000. évi költségvetési támogatásáról szóló 6/2000. (II. 26.) FVM rendelet 92. § (1) bekezdésének *b*) pontja alapján folyósított és 2003. június 30-án még fennálló éven túli lejáratú tagi kölcsönrel, lejárt, illetve 2002. december 31-e után átutemeztett hitel, valamint a mezőgazdasági termelők kibontakozási hitelkonstrukciójáról és a gazdahitel programjáról szóló 30/2000. (III. 10.) Korm. rendelet, illetve a 2001. évben állami kezességvállalás biztosításával engedélyezett agrárhitel programokról és az agrárlogisztikai beruházások 2001. és 2002. évi állami támogatásáról szóló 57/2001. (IX. 21.) FVM rendelet szerint folyósított kibontakozási és gazdahitelek a programba nem vonhatóak be; nem jogosult részt venni a programban az az igénylő, akinek/amelynek lejárt köztartozása van;

e) a *d*) pont szerinti hitelek kedvezőtlen-térségi hitellé történő átalakítása az eredeti hitelek tekintetében nem minősül támogatás jogosulatlan igénybevételének.

3. §

(1) A kedvezőtlen térségi besorolást a rendelet *1. számú melléklete* figyelembevételével kell elvégezni, az alábbiak szerint:

a) az igénylő által használt szántóföld legalább 50 százalékának az 1. számú mellékletben felsorolt települések valamelyikén kell elhelyezkednie;

b) igazolni kell, hogy az igénylő által használt összes szántóterület átlagos aranykorona értéke kisebb, mint 17 AK/ha;

c) amennyiben a 2. §-ban felsorolt igénylők szántóföldi növénytermesztéssel nem foglalkoznak a kedvezőtlen térségi besorolás igazolásához elegendő az e rendelet 1. számú melléklete szerinti települési listának való megfelelés. A használt termőföld és/vagy mezőgazdasági tevékenységhez kapcsolódó telephelyek legalább 50 százalékának ebben az esetben is a jegyzék szerinti településen kell elhelyezkednie.

(2) Az (1) bekezdés szerinti besorolást az igénylő által használt összes szántóföldre [(1) bekezdés a) és b) pont], illetve termőföldre [(1) bekezdés c) pont] és a mezőgazdasági tevékenységhez kapcsolódó telephelyre külön-külön kell elvégezni, a 2002. május 31-i állapotnak megfelelően.

4. §

(1) Az igénylők a kedvezőtlen-térségi hitelkonstrukcióban a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium (a továbbiakban: minisztérium) által kiírt pályázat alapján vehetnek részt. A pályázatnak tartalmaznia kell:

a) a 2002. december 31-én fennálló a 2. § d) pontjában meghatározott hitelállomány, tagi kölcsön összegét és megoszlását jogszabályonkénti, valamint hitelszerződésenkénti felsorolásban;

b) az a) pont szerinti hitelek a hitelszerződések szerint 2003. június 30-án fennálló állomány összegét és megoszlását hitelszerződésenkénti felsorolásban, beleértve a 2. § d) pontjában szereplő éven túli lejáratú tagi kölcsönt is (a továbbiakban: bevonható hitel); a fennálló tagi kölcsön 50 százaléka a hitelintézeteknél fennálló és programba bekerülő hitel nagyságát növeli; a tagi kölcsön 50 százalékának összege legfeljebb a tényleges hitelintézeti hitel nagyságáig terjedhet;

c) az igénylő nyilatkozatát arról, hogy szántóföldje egyéb mezőgazdasági termőterülete, mezőgazdasági tevékenységhez kapcsolódó telephelye mely településen található;

d) a 2. § b) és c) pontjaiban előírt feltételek meglétét tanúsító illetékes megyei (fővárosi) földművelésügyi hivatal (a továbbiakban: FM Hivatal) igazolását, a 3. § b) pont vonatkozásában a körzeti földhivatal igazolását (földhasználati bejelentési lap) a 2002. május 31-i időpontra vonatkozóan [a 2. § b) és c) pontjaihoz kapcsolódó igazolásokat évente meg kell ismételni];

e) 2003., 2004., 2005., 2006. évekre vonatkozó üzleti tervet, ebben foglalkoztatási tervet;

f) az igénylő nyilatkozatát arról, hogy a program befejezése után legalább három évig mezőgazdasági tevékenységet folytat, megfelel a jó mezőgazdasági gyakorlatnak, a program éve alatt átlagos hitelállományának és az éves mezőgazdasági árbevételének hányadosa nem haladja meg a megjelölt év hasonló mutatóját.

(2) Csak azok az igénylők nyújthatnak be pályázatot, akik/amelyek (1) bekezdés b) pontja szerinti hitelállománya eléri a 2 millió forintot. Támogatás legfeljebb 200 millió forint bevonható hitelhez kapcsolódóan nyújtható.

(3) Az üzleti tervnek tartalmaznia kell:

a) a vállalkozás jelenlegi helyzetét jellemző információkat (termelési szerkezet, vagyon- és tulajdonosi szerkezet, jövedelmezőség, kötelezettségek, foglalkoztatottak száma stb.);

b) a termelési szerkezet alakulására vonatkozó programot;

c) a jövedelmezőség alakulását;

d) a foglalkoztatásra gyakorolt hatást;

e) a kapcsolódó likviditási tervet;

f) egyéb tájékoztató információkat.

(4) A pályázatokat folyamatosan, de legkésőbb 2003. május 15-ig lehet benyújtani egyidejűleg a finanszírozásban részt vevő hitelintézethez és az illetékes FM Hivatalhoz. A pályázatokat a hitelintézethez 1 példányban, az FM Hivatalhoz 9 példányban kell megküldeni. Az FM Hivatal kizárólag postai úton ajánlott küldeményként érkező pályázatokat fogad be. A határidő elmulasztása jogvesztő hatályú.

(5) A pályázatokat a hitelintézet megvizsgálja és javaslatával, elfogadás esetén a kedvezőtlen-térségi hitel javasolt összegével és a kapcsolódó hitelintézeti ígervénnyel 30 napon belül, legkésőbb 2003. június 15-ig megküldi a minisztériumnak.

(6) A pályázatokat az FM Hivatal az e kormányrendelet, valamint a pályázati felhívás feltételeinek való megfelelés szempontjából ellenőrzi, a szükséges hiánypótlást elvégzi, feldolgozza és összesíti, a feldolgozás után azonnal, de legkésőbb 2003. június 15-ig a feldolgozási adatokat összesítve, az egyedi pályázatok 8-8 példányát megküldi a Tárcaközi Bíráló Bizottság Titkársága (a továbbiakban: Titkárság) részére.

(7) Egy igénylő csak egy kedvezőtlen-térségi hitelszerződést köthet.

(8) Amennyiben az igénylőnek több hitelintézetnél is fennáll a 2. § d) pontjában felsorolt hitele, a programba történő bevonás érdekében egy hitelintézet azokat a többi hitelintézettől átvállalhatja. Ebben az esetben a hitelintézetek közötti megállapodást vagy szándéknyilatkozatot is mellékelni kell.

(9) A pályázatokat a minisztérium a hitelintézeti javaslat figyelembevételével pontozásos rendszerben értékeli. A hitelintézet által nem támogatott pályázók nem vehetnek részt a programban. A pontozásnál a sorrendet a következők alapján kell megállapítani:

a) az igénylő e rendelet 1. számú melléklete szerinti települési jegyzéken túlmenően a társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból elmaradott, illetve az országos átlagot jelentősen meghaladó munkanélküliséggel sújtott települések felsorolásáról szóló 7/2003. (I. 14.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) mellékletének listái (társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból elmaradott települések listája, az országos átlagot 1,75-szörösen meghaladó munkanélküliségű települések listája) közül, melyikben szerepel, a rendelet 1. számú mel-

léklete szerinti listán való megjelenés alapfeltétel, a Korm. rendelet települési jegyzékein való szereplés több-letpontszámot jelent,

b) az igénylő szántóföldje és/vagy mezőgazdasági tevékenységhez kapcsolódó telephelyei milyen arányban helyezkednek el az *a)* pontban szereplő listákon,

c) az igénylő szántóföldjének AK/ha szerinti földminősége és annak megoszlása (az alacsonyabb földminőség kedvezőbb pontszámot jelent),

d) hitelterhelési mutató (átlagos éves hitelállomány és mezőgazdasági éves árbevétel, bevétel hányadosa); a magasabb hitelterhelés magasabb pontszámot jelent (a program évei alatt a hitelterhelési mutató arányának változásánál a 2000—2002. évekből a pályázó által megjelölt legkedvezőbb év hasonló mutatóját lehet figyelembe venni),

e) a 2003—2006 közötti időszakra kidolgozott üzleti tervének értékelése,

f) a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről szóló 49/2001. (IV. 3.) Korm. rendeletben megfogalmazott jó mezőgazdasági gyakorlatnak való megfelelés,

g) a foglalkoztatottak számának alakulása.

(10) A pontozás alapján a pályázatokat sorrendbe kell állítani, és a hozzájuk rendelt összesített hiteligény és a rendelkezésre álló 12,5 milliárd forint támogatási keretösszeg figyelembevételével kell megállapítani a programba kerülés pontszámának határát.

(11) A (10) bekezdésben meghatározott pontszámot el nem érők pályázatát forráshiány miatt el kell utasítani. Azonos pontszám esetén a kedvezőtlenebb földminőség, a három kedvezőtlenégi mutató szerinti listán (1. számú melléklet, a Korm. rendelet mellékletének két listája) való részvétel, illetve a hitelterhelési mutató a meghatározó.

5. §

(1) Elfogadott pályázat esetén az igénylő a hitelintézet által nyújtott hároméves futamidejű hitelhez (a továbbiakban: kedvezőtlen-társégi hitel), amely a 4. § (1) bekezdésének *b)* pontja szerinti bevonható hitel legfeljebb 50 százalékaig, illetve 100 millió forintig terjedhet, a hitelszerződés szerint esedékes kamat megfizetésének időpontjában érvényes jegybanki alapkamat 40 százalékának megfelelő összegű kamattámogatást, továbbá a hitel tőkeösszegére vonatkoztatva 60 százalékos állami készfizető kezességet vehet igénybe.

(2) A kedvezőtlen-társégi hitelt a hitelintézet az igénylő számára nem fizeti ki, annak összegével a bevonható (fennálló) hitelállományt csökkenti.

(3) A kedvezőtlen-társégi hitellé át nem alakított hitelek lejáratra, a kamatfizetés ütemezése — a finanszírozó pénzügyintézet és a pályázó közös megegyezésével — változhat, de a hozzá kapcsolódó támogatások mértéke változatlan marad.

(4) A hitelintézet és az igénylő — a befogadó minisztériumi döntést követően — a kedvezőtlen-társégi hitelszerződés megkötésekor megállapodik a bevonható hitelállomány hitelszerződések szerinti tételes megosztásáról. Ennek során nem kötelező minden egyes hitelszerződéshez kapcsolódó fennálló hitel megosztása, ennek csak az összes bevonható hitelállomány vonatkozásában kell megfelelni.

(5) A kedvezőtlen-társégi hitel igénylőnkénti tényleges mértékére vonatkozó döntést — az (1) bekezdésben foglaltak figyelembevételével — a minisztérium hozza meg.

(6) A pályázatban szereplő üzleti terv szerinti gazdálkodás megvalósítása, a hitelterhelési mutató megfelelő alakulása esetén az igénylő a hitelszerződésben meghatározott törlesztés ütemében évente a törlesztés éves összegének megfelelő támogatást vehet igénybe. A támogatás folyósítására először 2004. évben kerülhet sor.

(7) Az igénylők az (1) bekezdés szerinti hitelhez a hitel tőkeösszege 60 százalékának megfelelő állami készfizető kezességvállalásban részesül az alábbi feltételek mellett:

a) amennyiben az igénylő a 2. § *d)* pontjában felsorolt hitelekhez állami viszontgaranciával biztosított intézményi (Agrár-vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány, Hitelgarancia Rt. stb.) kezességgel rendelkezik, az (1) bekezdés szerinti kedvezőtlen-társégi hitellé átalakított hitelrész(ek) vonatkozásában ezen kezességet megszüntetni köteles; a kedvezőtlen-társégi hitelhez az ezen pont szerinti állami kezességen túlmenően kezesség nem csatolható, illetve korábbi kezesség nem tartható fenn;

b) az állami kezességvállalás a kedvezőtlen-társégi hitel tőkeösszegének, illetve egy részének törlesztése vagy megtérülése esetén a fennmaradó hitel tőkeösszegének 60 százalékára terjed ki;

c) az állami kezességvállalás után nem kell díjat fizetni;

d) amennyiben az állami kezességvállalással érintett hitel törlesztése részben vagy egészben meghiúsul, a hitelintézet mint a kezességbeváltás jogosultja élhet az állami kezességvállalásból eredő jogaival (2. számú melléklet szerinti igénylőlap kitöltésével); a kezességet beváltó hitelintézet az egyéb biztosítékok érvényesítése, illetve a jogszabályban előírt intézkedések megtétele után megtérülő tőkerészt a beváltáskor fennálló arányok szerint köteles az állammal megosztani; a beváltás kezdeményezéséről a hitelintézet köteles a minisztériumot és a Pénzügyminisztériumot értesíteni;

e) kezességbeváltás esetén az igénylő hiteltartozásának arányos része az állammal szembeni kötelezettséggé válik;

f) az *e)* pont szerinti kötelezettség keletkezéséről az igénylőt az adóhatóság határozatban értesíti.

6. §

(1) A pályázatok elfogadásáról, a Tárcaközi Bíráló Bizottság (a továbbiakban: Bizottság) előterjesztése alapján a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter (a továbbiak-

ban: miniszter) dönt. A Bizottság tagjait a miniszter kéri fel, illetve nevezi ki, ügyrendjét maga határozza meg.

(2) A pályázatokat a minisztérium 2003. július 31-ig elbírálja, és a döntésről az igénylőt és a finanszírozó hitelintézetet tájékoztatja. A döntéssel kapcsolatban fellebbezésnek helye nincs.

(3) A kedvezőtlen-térségi hitelkonstrukcióban való részvétel további feltétele, hogy a minisztériumi döntés alapján a bevont hitelek eredeti hitelszerződését a hitelintézet módosítsa, és az igénylővel 2003. december 1-jei hatálybalépéssel az új hitelszerződést megkösse.

(4) A hitelhez évi egyszeri, december 1-jei azonos nagyságú tőketörlesztést kell rendelni. Az első tőketörlesztésre a 2004. december 1-jén kerül sor. Tőketörlesztésként évente azonos összeget kell előírni. A kamatfizetés gyakoriságát a hitelintézet gyakorlatának megfelelően lehet meghatározni.

7. §

(1) A program teljesítéséről, az esedékes kamatok és tőketartozás megfizetéséről az igénylő évente köteles beszámolót készíteni, és azt a Bizottság, valamint a finanszírozó hitelintézet részére legkésőbb a beszámolási évet követő május 31-éig megküldeni. A beszámolóhoz csatolni kell az igénylő igazolására, azonosítására vonatkozó dokumentumokat, valamint a gazdálkodását befolyásoló káreseményekről, elemi károkról szóló igazolásokat. A határidő túllépése vagy a beszámoló elkészítésének elmulasztása esetén a pályázó a vonatkozó évre támogatást nem kaphat, és a beszámolási évben igénybe vett kamattámogatást külön felszólítás nélkül visszafizetni köteles.

(2) A program keretében az igénylőnek az első beszámolót — a 2003. évről — 2004. május 31-ig kell a Titkárság, valamint a finanszírozó hitelintézet részére 1-1 példányban megküldeni. A Titkárság kizárólag a postai úton, ajánlott küldeményként érkező beszámolót veszi át. A benyújtás napjának igazolásául a felvevő postahivatal által kelt bélyegzővel ellátott feladóvevény szolgál.

(3) A beszámolóhoz mind a hitelintézet, mind a minisztérium kiegészítést, hiánypótlást kérhet, az erre vonatkozó igényt a kézhezvételtől számított 15 napon belül kell teljesíteni.

(4) A beszámolót a pénzügyintézet a beérkezéstől számított 30 napon belül megvizsgálja, és az igénylő gazdálkodásának értékelését, valamint az önértékeléssel kapcsolatos javaslatát a Titkárságra megküldi. A kiegészítés, hiánypótlás a hitelintézet teljesítési határidejét 15 nappal módosítja.

(5) A minisztérium a beszámolókat — a hitelintézeti javaslat és az elvégzett ellenőrzések figyelembevételével — folyamatosan bírálja el, vizsgálva különösen az üzleti tervben meghatározott program tendenciáinak alakulását, teljesülését. A minisztérium az elfogadásról vagy elutasításról

az igénylőt, valamint a finanszírozó hitelintézetet minden évben (2004., 2005. és 2006-ban) legkésőbb október 31-ig értesíti, és az elfogadásról támogatási okiratot állít ki. Az elutasító döntés ellen fellebbezésnek helye nincs.

(6) A minisztérium az elfogadott beszámolók alapján a kifizethető támogatás összegére vonatkozóan 2004., 2005., 2006. évben támogatási okiratot állít ki.

(7) Az igénylő az éves beszámolóiban a program módosítását kezdeményezheti, amennyiben önhibáján kívül a gazdálkodását jelentős mértékben befolyásoló körülmények, események következtek be.

(8) Az az igénylő, akinek/amelynek beszámolóját a minisztérium a program valamelyik évében nem fogadja el, a programban való részvételre vonatkozó további jogosultságát csak abban az esetben biztosíthatja, ha az esedékes éves tőketörlesztési kötelezettségének a hitelszerződés szerinti eredeti időpontig eleget tesz, és a beszámolási évben felvett kamattámogatást külön felszólítás nélkül ugyanezen határidőig visszafizeti. A teljesítésekről szóló igazolásokat a minisztérium részére meg kell küldeni.

(9) Amennyiben a minisztérium a jelentést nem fogadta el, és a pályázó a (8) bekezdésben előírt feltételeket sem teljesíti, az igénylő a programból kizárásra kerül. A minisztérium a támogatásra való jogosultság megszűnéséről, annak időpontjáról értesíti az adóhatóságot és a finanszírozó hitelintézetet.

8. §

(1) Kamattámogatás csak olyan hitelszerződés után nyújtható, amelyben a teljes hiteldíj legfeljebb 4 százalékponttal haladja meg a hitelszerződés megkötésének időpontjában, illetve a program éveiben mindenkor érvényes jegybanki alapkamatot. Ennek a feltételnek a futamidő teljes időszakában meg kell felelni.

(2) A kamattámogatás a 0311. számú „Bevallás az államháztartással szembeni egyes juttatások igényléséről” nyomtatvány felhasználásával az illetékes adóhatóságtól igényelhető, és azokat az 10032000-01905616 számú APEH Agrárfinanszírozás támogatása folyósítási számláról kell teljesíteni. A jogtalanul igénybe vett támogatást ugyanezen számlára kell visszafizetni.

(3) Az igénylő a támogatást a minisztérium által kiadott támogatási okirattal igényelheti az adóhatóságtól. A folyósítási számla megnevezéséről, számáról 2004. évben külön rendelkezés jelenik meg.

(4) Az igénylő a kedvezőtlen-térségi támogatást — annak folyósítását követő 15 napon belül — a kedvezőtlen-térségi hitel esedékes egyösszegű tőketörlesztésére köteles felhasználni. Ennek elmulasztása az igénylő programból való kizárását vonja maga után. Az éves esedékes tőketörlesztés december 1-je előtt történő teljesítése nem minősül jogosulatlan támogatás felhasználásnak. Ha a támogatás-

sal kapcsolatos döntés, illetve az odaítélt esedékes támogatásnak az állami adóhatóság részéről történő kifizetése a hitelszerződés szerinti tőketörlesztési határidő után történik, a hitelintézet a kiegyenlítésig — a támogatásra való jogosultság sérelme nélkül — prolongálhatja a fizetési határidőt.

(5) A jogosult hitelintézet az állami kezességet a 2. számú melléklet szerinti igénylőlap felhasználásával az illetékes adóhatóságnál érvényesítheti a Tv. XII. Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium fejezet, 11. cím, 6. alcím, Agrárgazdasági kezességbeváltás jogcím terhére.

(6) A kettős könyvvitelt vezető igénylőnek a kedvezőtlen-térségi hitelhez nyújtott kamattámogatás összegét egyéb bevételként kell elszámolni, a visszafizetési kötelezettség nélkül kapott kedvezőtlen-térségi támogatás összegét tőketartalékba kell helyezni.

(7) Az egyéni vállalkozó a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (a továbbiakban: Szja. tv.) X. fejezete és 10. számú melléklete szerint, a mezőgazdasági őstermelő az Szja. tv. VI. fejezete és 2. számú melléklete szerint a támogatást bevételként számolja el, illetve az átalányadózó egyéni vállalkozó és mezőgazdasági kistermelő az Szja. tv. 51. §-ának szabályai szerint veszi figyelembe.

(8) Az Szja. tv. hatálya alá tartozó mezőgazdasági kistermelőnek minősülő és a jövedelmét az átalány szabályai szerint megállapító természetes személynek a végleges juttatásként kapott támogatást annak a tevékenységének a bevételéhez kell hozzászámítania, amelyhez a támogatást igénybe vette.

(9) A támogatás visszafizetése esetén a kötelezettséget ugyanabból a forrásból kell teljesíteni, amelynek javára a támogatást kellett elszámolni.

9. §

(1) A program végrehajtását, a vállalt kötelezettségek teljesítését a minisztérium az érintett hitelintézetekkel együttműködve, folyamatosan ellenőrzi. Az ellenőrzéssel a minisztérium szakértőket bízhat meg, illetve a program ideje alatt állandó munkaszervezetet működtet.

(2) A kedvezőtlen térségi támogatási hitelprogramban részt vevő gazdálkodókat a program évei és az azt követő három év során 9. § (1) bekezdésben felsoroltakon kívül az illetékes adóhatóság, átfogó vizsgálat keretében az Állami Számvevőszék és a Kormányzati Ellenőrzési Hivatal is ellenőrizheti.

10. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

Dr. Medgyessy Péter s. k.,
miniszterelnök

1. számú melléklet

a 46/2003. (IV. 3.) Korm. rendelethez

Jegyzék

azokról a településekről, amelyeknél a település közigazgatási határához tartozó szántóterületek átlagos földminősége 17 AK/ha átlag alatti

BARANYA MEGYE

Abaliget
Adorjás
Almamellék
Almáskeresztúr
Alsómocsolád
Apátvarasd
Ág
Bakóca
Baranyahidvég
Baranyajenő
Baranyaszentgyörgy
Bár
Berkesd
Besence
Bikal
Bisse
Bodolyabér
Bogdása
Boldogasszonyfa
Bükkösd
Bürüs
Csarnóta
Csányoszró
Csebény
Cserkút
Cún
Dinnyeberki
Drávafok
Drávaiványi
Drávakeresztúr
Dráwapalkonya
Dráwapiski
Drávaszabolcs
Drávaszerdahely
Drávasztára
Egyházaskozár
Ellend
Endrőc
Erdősmárok
Erdősmecske
Fazekasboda
Feked
Felsőegerszeg
Felsőszentmárton
Geresdlak

Gerényes
 Gödre
 Görcsöny
 Gyód
 Gyöngyösmellék
 Hásság
 Hegyhátmaróc
 Helesfa
 Hetvehely
 Hirics
 Hobol
 Horváthertelend
 Hosszúhetény
 Husztót
 Ibafa
 Kákics
 Kárász
 Kátoly
 Kemse
 Kékesd
 Kémes
 Kétújfalu
 Kisbeszterce
 Kishajmás
 Kisjakabfalva
 Kisszentmárton
 Kistótfalu
 Kisvaszar
 Komló
 Kovácsszénája
 Köblény
 Kővágószőlős
 Kővágótöttős
 Liget
 Liptód
 Lothárd
 Lovászhetyén
 Luzsok
 Magyaregregy
 Magyarhertelend
 Magyarsarlós
 Magyarszék
 Maráza
 Markóc
 Marócsa
 Martonfa
 Matty
 Mágocs
 Mánfa
 Máriakéménd
 Mecseknádasd
 Mecsekpölöske
 Mekényes
 Meződ
 Mindszentgodisa
 Nagycsány
 Nagyhajmás

Nagypall
 Nyugotszenterzsébet
 Okorvölgy
 Old
 Orfű
 Oroszló
 Óbánya
 Ófalu
 Palé
 Páprád
 Pettend
 Pécsvárad
 Piskó
 Rádfalva
 Regenye
 Romonya
 Sámód
 Sásd
 Sellye
 Sósvertike
 Szalatnak
 Szágy
 Szárász
 Szászvár
 Szebény
 Szentkatalin
 Szentlászló
 Szilágy
 Szilvás
 Szörény
 Szűr
 Tarrós
 Teklafalu
 Tékes
 Tésenfa
 Tormás
 Tófü
 Turony
 Vajszló
 Varga
 Vásárosdombó
 Vázsnok
 Vejti
 Vékény
 Villánykövesd
 Zaláta
 Zádor
 Zengővárkony

BÁCS-KISKUN MEGYE

Akasztó
 Apostag
 Ágasegyháza
 Ballószög

Balotaszállás
 Bócsa
 Bugac
 Bugacpusztaháza
 Császártöltés
 Csengőd
 Csólyospálos
 Felsőlajos
 Fülöpháza
 Fülöpkab
 Fülöpszállás
 Harkakötöny
 Helvécia
 Imrehegy
 Izsák
 Jakabszállás
 Jászszentlászló
 Kaskantyú
 Kecel
 Kecskemét
 Kelebia
 Kerekegyháza
 Kéleshalom
 Kiskőrös
 Kiskunhalas
 Kiskunmajsa
 Kömpöc
 Kunadacs
 Kunbaracs
 Kunpeszér
 Kunszentmiklós
 Ladánybene
 Lajosmizse
 Lakitelek
 Móricgát
 Orgovány
 Páhi
 Pálmonostora
 Petőfiszállás
 Pirtó
 Soltszentimre
 Soltvadkert
 Szabadszállás
 Szank
 Szentkirály
 Tabdi
 Tázlár
 Tiszakécske
 Zsana

BÉKÉS MEGYE

Méhkerék
 Sarkadkeresztúr
 Szeghalom

BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN MEGYE

Abaújalpár
 Abaújlak
 Abaújszántó
 Abaújszolnok
 Abod
 Aggtelek
 Alacska
 Alsóberecki
 Alsógagy
 Alsóregmec
 Alsószuha
 Alsótelekes
 Alsóvadász
 Arka
 Arló
 Ároktő
 Baktakék
 Balajt
 Baskó
 Bánhorváti
 Becskeháza
 Bekecs
 Beret
 Bodroghalom
 Bodrogolaszi
 Boldogkőváralja
 Boldva
 Borsodbóta
 Borsodgeszt
 Borsodnádásd
 Borsodszentgyörgy
 Bódvalenke
 Bódvarákó
 Bózsva
 Bükkaranyos
 Bükkmogyorósd
 Bükkszentkereszt
 Bükkzsérc
 Büttös
 Csenyété
 Cserépváralja
 Csernely
 Csobaj
 Csokvaomány
 Damak
 Dámóc
 Debréte
 Detek
 Dédestapolcsány
 Domaháza
 Dövény
 Erdőbénye
 Erdőhorváti
 Égerszög

Fancsal	Kishuta
Fáj	Kisrozvagy
Felsőgagy	Kissikátor
Felsőkelecsény	Komlóska
Felsőnyárad	Kondó
Felsőregmec	Kovácsvágás
Felsőtelekes	Krasznokvajda
Felsővadász	Kupa
Filkeháza	Kurityán
Fony	Lak
Fulókércs	Ládbesenyő
Füzér	Lácacséke
Füzérkajata	Léh
Füzérkomlós	Lénárddaróc
Füzérradvány	Litka
Gadna	Makkoshotyka
Gagyapáti	Martonyi
Gagybátor	Mályinka
Gagyvendégi	Meszes
Galvács	Mezőcsát
Gelej	Mezőzombor
Golop	Mogyoróska
Gömörszőlős	Monaj
Györgytarló	Nagybarca
Hangács	Nagyhuta
Hangony	Nagykinizs
Harsány	Nagyrozvagy
Háromhuta	Nekézseny
Hegymeg	Nemesbikk
Hejőkürt	Nyésta
Hejőpapi	Nyíri
Hercegkút	Nyomár
Hernádpetri	Olaszliszka
Hidasnémeti	Oszlár
Hidvégardó	Ózd
Hollóháza	Pamlény
Homrogd	Parasznya
Igrici	Pácin
Imola	Pálháza
Irota	Pányok
Izsófalva	Perecse
Jákfalva	Perkupa
Járdánháza	Prügy
Karcsa	Pusztafalu
Karos	Pusztaradvány
Kazincbarcika	Radostyán
Kács	Ragály
Kánó	Rakaca
Kány	Rakacaszend
Kázsmárk	Rásonysápberencs
Kelemér	Regéc
Kenézlő	Répáshuta
Keresztéte	Rudabánya
Kéked	Sajóbábony
Királd	Sajókaza
Kisgyőr	Sajókápolna
	Sajólászlófalva
	Sajómercse

Sajóvamos
 Sárospatak
 Sáta
 Sátoraljaújhely
 Selyeb
 Semjén
 Sima
 Szakácsi
 Szalaszend
 Szalonna
 Szászfá
 Szegi
 Szegilong
 Szendrőlád
 Szemere
 Szendrő
 Szentistvánbaksa
 Szerencs
 Szin
 Szinpetri
 Szomolya
 Szögliget
 Szőlősárdó
 Szuhafő
 Szuhakálló
 Szuhogy
 Taktabáj
 Taktakenéz
 Tarcál
 Tardona
 Tállya
 Telkibánya
 Tereszténye
 Tiszabábolna
 Tiszacsermely
 Tiszadorogma
 Tiszakarád
 Tiszakeszi
 Tiszaladány
 Tiszapalkonya
 Tiszatardos
 Tiszatarján
 Tiszaújváros
 Tiszavalk
 Tokaj
 Tomor
 Tornabarakony
 Tornakápolna
 Tornanádaska
 Tornaszentandrás
 Tornaszentjakab
 Trizs
 Uppony
 Vajdácska
 Varbó
 Varbóc

Vágáshuta
 Vilyvitány
 Viss
 Viszló
 Zalkod
 Zádorfalva
 Zemplénagárd
 Ziliz
 Zubogy

CSONGRÁD MEGYE

Ásotthalom
 Balástya
 Bordány
 Csengele
 Domaszék
 Forráskút
 Kistelek
 Mórahalom
 Ópusztaszer
 Öttömös
 Pusztamérges
 Pusztaszer
 Ruzsa
 Sándorfalva
 Szatymaz
 Üllés
 Zákányszék
 Zsombó

FEJÉR MEGYE

Bakonycsernye
 Cece
 Csór
 Gánt
 Iszkaszentgyörgy
 Kincsesbánya
 Mór
 Nagyveleg
 Pusztavám
 Sukoró
 Vajta

GYŐR-MOSON-SOPRON MEGYE

Árpás
 Csapod
 Csikvánd
 Dunakiliti
 Dunasziget
 Feketeerdő

Felpéc
Fertőboz
Fertőhomok
Gönyű
Gyarmat
Gyömöre
Győrszemere
Halászi
Hegyeshalom
Hegykő
Hidegség
Kisbodak
Koroncó
Mórichida
Pusztacsalád
Rábaszentmiklós
Tápszentmiklós
Tét

H AJDÚ-BIHAR MEGYE

Álmosd
Bagamér
Bocskai kert
Egyek
Folyás
Furta
Fülöp
Görbeháza
Hajdúhadház
Hajdúsámson
Hortobágy
Kokad
Monostorpályi
Nyíraczád
Nyíradony
Nyírábrány
Nyírmártonfalva
Polgár
Téglás
Tiszacsege
Tiszagyulaháza
Újléta
Újszentmargita
Újtikos
Vámospércs
Váncsod
Vekerd

H EVES MEGYE

Abasár
Balaton
Bátor

Bekölce
Besenyőtelek
Bélapátfalva
Bodony
Bükkszenterzsébet
Bükkszentmárton
Bükkszék
Demjén
Eger
Egerbakta
Egerbocs
Egercsehi
Egerszalók
Egerszólát
Erdőkövesd
Fedémes
Felsőtárkány
Gyöngyösoroszi
Gyöngyöspata
Gyöngyössolymos
Halmajugra
Hevesaranyos
Hevesvezekény
Istenmezeje
Ivád
Kál
Kerecsend
Kisfüzes
Kisköre
Kisnána
Markaz
Mátraballa
Mátraderecske
Mátraszentimre
Mezőtárkány
Mikófalva
Mónosbél
Nagyvisnyó
Noszvaj
Parád
Parádsasvár
Petőfibánya
Pély
Pétervására
Poroszló
Recsk
Rózsaszentmárton
Sirok
Szajla
Szarvaskő
Szentdomonkos
Szilvásvárad
Szúcs
Szücsi
Tarnalelesz
Tarnaörs

Tarnaszentmária
Tarnaszentmiklós
Terpes
Tiszanána
Újlőrincfalva
Váraszó
Visonta

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK MEGYE

Abádszalók
Besenyszög
Hunyadfalva
Kőtelek
Nagyiván
Tiszabő
Tiszabura
Tiszaderzs
Tiszafüred
Tiszagyenda
Tiszaigar
Tiszakürt
Tiszaörs
Tiszaroff
Tiszasas
Tiszasüly
Tiszaszentimre
Tiszaszőlős
Tiszaug
Tomajmonostora

KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYE

Agostyán
Aka
Ácsteszer
Ászár
Bajót
Bakonybánk
Bakonysárkány
Bársonyos
Bokod
Csatka
Császárszék
Csolnok
Dad
Dág
Dunaalmás
Dunaszentmiklós
Epöl
Esztergom
Ete
Gyermely
Hánta

Héreg
Kecskéd
Kerékteleki
Kesztölc
Kisbér
Komárom
Lábatlan
Leányvár
Máriaalom
Mogyorósbánya
Nagysáp
Neszmély
Oroszlány
Piliscsév
Pilisszentlélek
Réde
Súr
Süttő
Szomor
Szomód
Tardos
Tarján
Tatabánya
Úny
Várgesztes
Vérteskethely
Vértessomló
Vértesszőlős
Vértestolna

NÓGRÁD MEGYE

Alsópetény
Alsótold
Balassagyarmat
Bánk
Bárna
Bátonyterenye
Becske
Bér
Bokor
Cered
Cserháthaláp
Cserhátsurány
Cserhátszentiván
Csesztve
Debercsény
Dejtár
Diósjenő
Dorogháza
Drégelypalánk
Egyházaskerve
Endrefalva
Etes
Felsőpetény

Felsőtold
 Garáb
 Herencsény
 Hollókő
 Hont
 Hugyag
 Iliny
 Ipolytarnóc
 Ipolyvece
 Karancsalja
 Karancsberény
 Karancskeszi
 Karancslapujtó
 Karancsság
 Kazár
 Keszeg
 Kétdobony
 Kisbárkány
 Kiscset
 Kishartyán
 Kozárd
 Kutasó
 Legénd
 Litke
 Lucfalva
 Magyargéc
 Magyarnándor
 Márkháza
 Mátramindszent
 Mátranovák
 Mátraszele
 Mátraterenye
 Mátraverebély
 Mihálygerge
 Mohora
 Nagybárkány
 Nagylóc
 Nagyoroszi
 Nempti
 Nézsa
 Nógrád
 Nógrádmarcal
 Nógrádmegyer
 Nógrádsáp
 Nógrádsipek
 Nőtincs
 Ósagárd
 Patvarc
 Piliny
 Rimóc
 Salgótarján*
 Ságújfalu
 Sámsonháza
 Sóshartyán
 Szalmatercs
 Szanda

Szendehely
 Szente
 Szécsénke
 Szécsényfelfalu
 Szilaspogony
 Szuha
 Szügy
 Terény
 Vanyarc
 Vizslás
 Zabar

PEST MEGYE

Acsa
 Alsónémedi
 Apaj
 Bag
 Bernecebaráti
 Bugyi
 Csemő
 Csévharaszt
 Csobánka
 Csomád
 Csömör
 Csővár
 Dabas
 Dánszentmiklós
 Délegyháza
 Diósd
 Dunahaszti
 Dunakeszi
 Dunavarsány
 Erdőkertes
 Felsőpakony
 Galgagyörk
 Galgamácsa
 Göd
 Gödöllő
 Halásztelek
 Hernád
 Inárcs
 Isaszeg
 Jászkarajenő
 Kakucs
 Kerepestarcsa
 Kisnémedi
 Kisoroszi
 Kocsér
 Kóspallag
 Márianosztra
 Mikebuda
 Mogyoród
 Nagybörzsöny
 Nagykovácsi

Nagykőrös
 Nagymaros
 Nagytarcsa
 Nagyvámos
 Nyársapát
 Ócsa
 Örkény
 Órbottyán
 Penc
 Perőcsény
 Péteri
 Pilisscaba
 Pilisszentiván
 Pilisszentkereszt
 Pilisszentlászló
 Püspökhatvan
 Püspökszilágy
 Szada
 Szokolya
 Sződ
 Sződliget
 Tatárszentgyörgy
 Táborfalva
 Tésa
 Tinnye
 Tököl
 Újhartyán
 Újlengyel
 Üllő
 Vasad
 Vácduka
 Vácegres
 Vecsés
 Veresegyház
 Zebegény

SOMOGY MEGYE

Andocs
 Bakháza
 Balatonfenyves
 Balatonmáriafürdő
 Barcs
 Bábonymegyer
 Bálványos
 Bárdudvarnok
 Bodrog
 Bonnya
 Bószénfa
 Buzsák
 Csákány
 Cserénfa
 Csokonyavisonta
 Csököly
 Csömend

Ecseny
 Edde
 Felsőmocsolád
 Fiad
 Gadács
 Gamás
 Gálosfa
 Gige
 Görgeteg
 Gyugy
 Hajmás
 Hács
 Hedrehely
 Hencse
 Homokszentgyörgy
 Hosszúvíz
 Igal
 Inke
 Jákó
 Kadarkút
 Kapoly
 Kaposfő
 Kaposgyarmat
 Kaposhomok
 Kaposszerdahely
 Kaposújlak
 Karád
 Kastélyosdombó
 Kercseliget
 Kereki
 Kisasszond
 Kisbajom
 Kisbárapáti
 Kiskorpád
 Kőkút
 Kötcse
 Kutas
 Lad
 Lakócsa
 Lábod
 Látrány
 Libickozma
 Lulla
 Mernye
 Mezőcsokonya
 Mike
 Miklósi
 Nagyatád
 Nagybajom
 Nagycsepely
 Nagykorpád
 Nágocs
 Nemesdéd
 Nemesvid
 Nikla
 Nyim
 Osztopán
 Öreglak

Órtilos
 Ötvöskónyi
 Pamuk
 Patca
 Pogányszentpéter
 Polány
 Porrog
 Potony
 Pusztakovácsi
 Pusztaszemes
 Rinyabesenyő
 Rinyakovácsi
 Rinyaújlak
 Rinyaújnép
 Sérsekszőlős
 Simonfa
 Somogyacsa
 Somogybabod
 Somogybükkösd
 Somogydöröcske
 Somogyfajsz
 Somogygeszti
 Somogyjád
 Somogymeggyes
 Somogysárd
 Somogysimonyi
 Somogytúr
 Szegerdő
 Szenna
 Szenta
 Szentbalázs
 Szentborbás
 Szilvásszentmárton
 Szorosad
 Szulok
 Tab
 Táska
 Torvaj
 Tótújfalu
 Törökkoppány
 Újvárfalva
 Varászló
 Vése
 Visnye
 Visz
 Zala
 Zselickisfalud
 Zselickislak
 Zselicszentpál

SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG MEGYE

Ajak
 Anarcs
 Apagy

Aranyosapáti
 Baktalórántháza
 Balkány
 Barabás
 Bátorliget
 Benk
 Beregdaróc
 Beregsurány
 Berkesz
 Besenyőd
 Beszterec
 Biri
 Botpalád
 Bököny
 Buj
 Csaholc
 Csaroda
 Császló
 Csegöld
 Csenger
 Csengersima
 Csengerújfalu
 Darnó
 Demecser
 Dombrád
 Döge
 Encsencs
 Eperjeske
 Érpatak
 Fábiánháza
 Fehérgyarmat
 Fényeslitke
 Fülesd
 Gacsály
 Garbolc
 Gelénes
 Gemzse
 Geszteréd
 Gégény
 Gulács
 Győröcske
 Gyulaháza
 Gyüre
 Hetefejércse
 Hodász
 Ibrány
 Ilk
 Jánd
 Jánkmajtis
 Jármí
 Jéke
 Kállósemjén
 Kálmánháza
 Kántorjánosi
 Kemece
 Kék

Kékcse	Nyírkércs
Kérsején	Nyírlövő
Kisar	Nyírlugos
Kishódos	Nyírmada
Kisléta	Nyírmeggyes
Kisnamény	Nyírmihálydi
Kispalád	Nyírparasznya
Kisszekeres	Nyírpazony
Kisvarsány	Nyírpilis
Kisvárda	Nyírtass
Komlódtótfalu	Nyírtét
Komoró	Nyírtura
Kótaj	Nyírvasvári
Kölcse	Olcsvaapáti
Kömörő	Ófehértó
Laskod	Ópályi
Levelék	Ökörítőfülpös
Lónya	Ömböly
Lövőpetri	Őr
Magosliget	Panyola
Magy	Pap
Mánd	Papos
Mándok	Paszab
Máriapócs	Pátroha
Márokpapi	Pátyod
Mátészalka	Penészlek
Mátyus	Penyige
Mezőladány	Petneháza
Méhtelek	Piricse
Mérk	Porcsalma
Mílotá	Pócspetri
Nagyar	Pusztadobos
Nagydobos	Ramocsaháza
Nagyecsed	Rétközberencs
Nagyhalász	Rohod
Nagyhódos	Rozsály
Nagykálló	Sényő
Nagyszekeres	Sonkád
Nagyvarsány	Szabolcs
Napkor	Szabolcsbáka
Nábrád	Szabolcsveresmart
Nemesborzova	Szakoly
Nyírbátor	Szamoskér
Nyírbéltek	Szamoszeg
Nyírbogát	Szatmárcseke
Nyírbogdány	Székely
Nyírcsaholy	Tarpa
Nyírcsászári	Tákos
Nyírderzs	Terem
Nyíregyháza	Tiborszállás
Nyírgelse	Timár
Nyírgyulaj	Tiszaadony
Nyíribrony	Tiszabecs
Nyírkákó	Tiszabercel
Nyírkarász	Tiszabezdéd
Nyírkáta	Tiszadob

Tiszakanyár
Tiszakerecseny
Tiszamogyorós
Tiszarád
Tiszaszalka
Tiszaszentmárton
Tiszatelek
Tiszavid
Tisztaberek
Tivadar
Tornospálca
Tunyogmatolcs
Túristvándi
Túrricse
Tuzsér
Tyukod
Újdombrád
Újfehértó
Újkenéz
Ura
Uszka
Vaja
Vasmegyer
Vállaj
Vámosatya
Vámosoroszi
Vásárosnamény
Zajta
Záhony
Zsarolyán
Zsurk

TOLNA MEGYE

Alsónána
Bátaapáti
Cikó
Csikóstóttós
Grábóc
Jágónak
Kisvejke
Lengyel
Madocsa
Mórággy
Mőcsény
Mucsfa
Szálka
Závod

VAS MEGYE

Alsóújlak
Apátistvánfalva
Bajánsenye

Bejcgertyános
Bérbaltavár
Boba
Bozsok
Bögöte
Csipkerek
Daraboshegy
Egervölgy
Egyházashetye
Egyházasrádóc
Farkasfa
Felsőjánosfa
Felsőmarác
Felsőszölnök
Gérce
Halastó
Halogy
Hegyháthodász
Hegyhátsál
Hegyhátszentjakab
Hegyhátszentmárton
Hegyhátszentpéter
Horvátlövő
Hosszúpereszteg
Ispánk
Ivác
Ják
Káld
Kemenesmagasi
Kemenespálfa
Kenyeri
Kercaszomor
Kerkáskápolna
Kétvölgy
Kisrákos
Kondorfa
Kőszegszerdahely
Magyarszombatfa
Mikosszéplak
Nagymákfa
Nagyrákos
Nárai
Nemescsó
Nemeskocs
Nemesmedves
Nyőgér
Olaszfa
Orfalu
Ostffyasszonyfa
Oszkó
Ölbő
Órimagyarósd
Óriszentpéter
Pankasz
Pápoc
Petőmihályfa

Rádóckölked
Rátót
Sárfimizdó
Sótony
Szaknyér
Szakonyfalu
Szalafő
Szatta
Szeleste
Szemenye
Szentpéterfa
Szőce
Telekes
Tömörd
Vaskeresztes
Vasvár
Vásárosmiske
Vát
Velem
Velemér
Viszák
Vönöck

VESZPRÉM MEGYE

Ajka
Apácatorna
Aszófő
Ábrahámhegy
Badacsonytomaj
Badacsonytördemic
Bakonybél
Bakonygyirót
Bakonyjákó
Bakonyána
Bakonyoszlop
Bakonypölöske
Bakonyzentkirály
Bakonyzentlászló
Bakonyzücs
Bakonytamási
Balatonakali
Balatonalmádi
Balatoncsicsó
Balatonfűzfő
Balatonfüred
Balatonhenye
Balatonszepezd
Balatonszőlős
Balatonudvari
Barnag
Bazsi
Bodorfa
Borzavár
Csabrendek

Csehbánya
Csesznek
Csetény
Csopak
Dabronc
Devecser
Doba
Döbrönte
Dörgicse
Egyházaskesző
Farkasgyepü
Felsőörs
Fenyőfő
Ganna
Gyepükaján
Gyulakeszi
Hajmáskér
Halimba
Hárskút
Hegyesd
Hegymagas
Herend
Hetyefő
Hosztót
Jásd
Kamond
Kapolcs
Káptalanfa
Káptalantóti
Kemeneshőgyész
Kemenesszentpéter
Kerta
Kékkút
Királyszentistván
Kisapáti
Kislőd
Kisszőlős
Kolontár
Kővágóörs
Köveskál
Lesencefalu
Lesenceistvánd
Lesencetomaj
Litér
Lovas
Lókút
Magyargencs
Magyarpolány
Marcalgergelyi
Mencshely
Mindszentkál
Monostorapáti
Monoszló
Nagydém
Nagyesztergár
Nagypirit

Nagyvázsony
 Nemesgulács
 Nemeshány
 Nemesszalók
 Nemesvámos
 Nemesvita
 Németbánya
 Noszlop
 Nyirád
 Olaszfalu
 Oroszi
 Öcs
 Örvényes
 Öskü
 Padragkút
 Paloznak
 Pápasalamon
 Pápateszér
 Pécsely
 Pénzesgyőr
 Porva
 Pula
 Pusztamiske
 Révfülöp
 Rigács
 Salföld
 Sáska
 Somlójenő
 Somlóvásárhely
 Somlóvecse
 Sóly
 Sümeg
 Szápár
 Szentantalfa
 Szentbékállá
 Szentgál
 Szentimrefalva
 Szentjakabfa
 Szentkirályszabadja
 Szóc
 Tagyon
 Taliándörögd
 Tapolca
 Tés
 Tihany
 Ukk
 Úrkút
 Városlőd
 Várpalota
 Vászoly
 Veszprémgalsa
 Vid
 Vigántpetend
 Vilonya
 Vinár
 Vöröstó
 Zalaerdőd
 Zalagyömörő

Zalahaláp
 Zalamegyes
 Zalaszegvár
 Zánka
 Zirc

ZALA MEGYE

Alsónemesapáti
 Alsószenterzsébet
 Babosdöbréte
 Baglad
 Bagola
 Bajcsa
 Balatonyörök
 Barlahida
 Bánokszentgyörgy
 Bázakerettye
 Becsehely
 Becsvölgye
 Belezna
 Belsősárd
 Bezeréd
 Bocföldre
 Boncodföldre
 Borsfa
 Böde
 Bödeháza
 Börzönce
 Bucsuta
 Csáford
 Csertalajos
 Csesztreg
 Csonkahegyhát
 Csöde
 Csömödér
 Dióskál
 Dobronhegy
 Döbröce
 Egeraracs
 Egervár
 Felsőszenterzsébet
 Fűzvölgy
 Gáborjánháza
 Gellénháza
 Gétye
 Gomboszeg
 Gosztola
 Gósfá
 Gutorföldre
 Gyűrűs
 Hagyárosbörönd
 Hernyék
 Hévíz
 Homokkomárom
 Hosszúvölgy
 Hottó

Iborfia	Páka
Iklódbördöce	Pálfiszeg
Kallósd	Petrikeresztúr
Karmacs	Porszombat
Kálócsfa	Pördefölde
Kányavár	Pusztapáti
Kávás	Pusztaderics
Keménfa	Pusztamagyaród
Kerkabarabás	Pusztaszentlászló
Kerkafalva	Ramocsa
Kerkakutas	Resznek
Kerkateskánd	Rezi
Kisbucsa	Rédics
Kiscsehi	Salomvár
Kisgörbő	Söjtör
Kissziget	Surd
Kistolmács	Sümegecsehi
Kisvásárhely	Szalapa
Kozmadombja	Szemenyecsörnye
Kustánszeg	Szentgyörgyvölgy
Lakhegy	Szentkozmadombja
Lasztonya	Szentliszló
Lendvadedes	Szentmargitfalva
Lendvajakabfa	Szentpéterfölde
Lenti	Szécsisziget
Lickóvadamos	Szijártóháza
Lispezentadorján	Szilvagy
Liszó	Teskánd
Lovászi	Tilaj
Magyarföld	Tófej
Magyarszentmiklós	Tótszentmárton
Maróc	Türje
Márokföld	Valkonya
Míkekarácsonyfa	Vasboldogasszony
Mílejszeg	Vaspör
Misefa	Vállus
Murarátka	Várfölde
Nagybakónak	Vindornyaszőlős
Nagygörbő	Vonyarcvashegy
Nagykutas	Vöckönd
Nagylengyel	Zajk
Nemesapáti	Zalaapáti
Nemesbük	Zalabaksa
Nemeshetés	Zalaboldogfa
Nemesnép	Zalacsány
Nemespátró	Zalacséb
Nemessándorháza	Zalaegerszeg
Németfalu	Zalaháshágy
Nova	Zalakoppány
Oltárc	Zalaköveskút
Orbánosfa	Zalalövő
Ormándlak	Zalaszántó
Ortaháza	Zalaszentmárton
Ozmánbük	Zalaszombatfa
Padár	Zalatárnok
Pat	Zalaújlak
	Zalavég
	Zebecke

2. számú melléklet a 46/2003. (IV. 3.) Korm. rendelethez

Igénylőlap az állami kezesség beváltásához

.....
pénzügyi intézmény megnevezése

1. Az adós adatai

Neve:

Lakhelye/székhelye:

Adószáma/adóazonosító jele:

Bankszámlaszáma:

2. Az állami kezességvállalás és kamattámogatás mellett nyújtott kölcsön adatai a megkötött szerződés(ek) alapján

A kölcsön

— célja:

— szerződés kelte:

— összege:

— lejárt:

3. Az állami kezességbeváltás adatai

Az állami kezességbeváltás jogosultja:

Az átutalandó kezesség összege:

A kezességbeváltás indoka:

A kezességbeváltást megelőzően megtett jogcselekmények:

4. Mellékletek

— Kölcsönszerződés

— Kölcsönszerződés-módosítás

— Zálagszerződés

— Területigazolás

— Jognyilatkozatok

Kelt: év hó nap

P. H.

.....
igénylő

A Kormány 47/2003. (IV. 3.) Korm. rendelete

**a legkedvezőtlenebb helyzetű megyék — Bács-Kiskun,
Békés, Borsod-Abaúj-Zemplén, Jász-Nagykun-Szolnok,
Nógrád, Somogy, Szabolcs-Szatmár-Bereg —
felzárkóztatására szolgáló keretek felhasználásáról**

A Magyar Köztársaság 2003. évi költségvetéséről szóló 2002. évi LXII. törvény (a továbbiakban: Tv.) 57. §-a (7) bekezdésének c) pontjában kapott felhatalmazás alapján a Kormány a következőket rendeli el:

Általános rendelkezések

1. §

A megyék részére elkülönített támogatási keretösszegek rendeltetése a megyék társadalmi-gazdasági helyzetének javulását elősegítő fejlesztések támogatása, különös tekintettel a leghátrányosabb helyzetű kistérségeik felzárkóztatására.

2. §

E rendelet hatálya kiterjed a Tv. 57. §-ának (4) bekezdésében felsorolt támogatási célprogramok, fejezeti kezelésű előirányzatok, valamint a Munkaerőpiaci Alap aktív foglalkoztatási eszközeiből elkülönített támogatási keretösszegek felhasználására.

Az elkülönített keretek felhasználása

3. §

Az érintett megyei területfejlesztési tanácsok a részükre biztosított keretek felhasználása során az adott cél-előirányzat céljait is figyelembe véve előnyt biztosítanak a megye gazdasága fejlődését, a vállalkozások élénkítését szolgáló projektek támogatásának.

4. §

Az előirányzatokért felelős miniszterek és a megyei területfejlesztési tanácsok elnökei közötti megállapodás tartalmazza:

a) a megye részére az egyes előirányzatok figyelembevételével elkülönített keretek összegét, továbbá a 2004., 2005. és 2006. évekre vonatkozó kötelezettségvállalás mértékét;

b) a megyei és a kistérségi fejlesztési programok megvalósítását elősegítő prioritásokat, amelyekre az elkülönített keretek felhasználhatók;

c) a felek ilyen irányú szándéka esetén arra vonatkozó rendelkezést, hogy a megyei területfejlesztési tanácsok, a megyei és kistérségi sajátosságok rugalmasabb érvényesítése érdekében, az elkülönített keretek megállapodásban rögzített mértékéig — az ágazati-szakmapolitikai célokkal összhangban — eltérhetnek az egyes előirányzatok részletes szabályaiban foglalt támogatási céloktól és feltételektől;

d) annak lehetőségét, hogy az érintett miniszterek egyetértésével két megye megállapodhat egymással a keretek egy részének adott célra történő átadásáról, illetve a forráscseréről;

e) az elkülönített keretek felhasználására vonatkozó pályázati felhívás tartalmának egyeztetését, a megjelentetés módját, a pályázatok benyújtásának helyét és határidejét;

f) az előirányzatokért felelős miniszter kötelezettségvállalását arra, hogy az előirányzatok felhasználására meghirdetett központi pályázatokon a megyéből benyújtott pályázatok is részt vehetnek, függetlenül a megye részére elkülönített keret felhasználásától;

g) az elkülönített keretekre vonatkozó döntések meghozatalának módját, határidejét, a tárca képviseletét, a javaslatokról, illetve döntésekről az előirányzatokért felelős miniszter és az egyéb érintettek tájékoztatási módját és határidejét;

h) a döntéssel adott határidőig le nem kötött keret feletti rendelkezés jogosultságát;

i) a támogatási szerződés megkötésére vonatkozó szabályokat (támogatási szerződés tartalmának előzetes egyeztetése, a támogatás igénybevételének szabályai stb.);

j) az elkülönített keret felhasználásáról az előirányzatokért felelős miniszter rendszeres tájékoztatását;

k) a támogatások felhasználása elszámolására és ellenőrzésére vonatkozó szabályokat;

l) az elkülönített keret felhasználásával megvalósult fejlesztéseknek a megye társadalmi-gazdasági fejlődésére vonatkozó hatása éves értékelésének határidejét;

m) a pályázati rendszer működtetésére és a támogatások felhasználásának ellenőrzésére az elkülönített keret 4%-os mértékének felhasználhatóságát.

5. §

Az eltérő megyei adottságokat a *melléklet* szerinti differenciált célkitűzések figyelembevételével célszerű a megállapodásokban érvényre juttatni.

Vegyes rendelkezések

6. §

A megyei területfejlesztési tanácsok a pályázati felhívásokat az előirányzatokért felelős miniszterekkel és a Miniszterelnöki Hivatalt vezető miniszterrel egyeztetve hirdethetik meg.

7. §

A keretek felhasználásáról és azoknak a megyék társadalmi-gazdasági fejlődésére gyakorolt hatásáról — a megyei beszámolók alapján — a Miniszterelnöki Hivatalt vezető miniszter tájékoztatja a Kormányt.

8. §

Az előirányzatokért felelős miniszterek gondoskodnak a Magyar Köztársaság 2001. és 2002. évi költségvetéséről szóló 2000. évi CXXXIII. törvény 61. §-a alapján a megyék által a 2003. évre vállalt kötelezettségeknek a megyék részére e rendelet alapján elkülönített keretösszegeken felül történő teljesítéséről.

Záró rendelkezés

9. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 3. napon lép hatályba.

Dr. Medgyessy Péter s. k.,
miniszterelnök

Melléklet

a 47/2003. (IV. 3.) Korm. rendelethez

Az egyes megyék fejlesztési célkitűzései**1. BÁCS-KISKUN MEGYE***A lakosság életminőségének javítása*

- Szennyvizek ártalommentes elhelyezése
- Vízművek ivóvízminőség-javító beruházásainak támogatása (arzenmentesítés a határérték feletti településeken)
- Hulladékgyűjtés
- Roma felzárkóztató programok
- Telepeken, teleszerű lakókörnyezetben élők helyzetének javítása
- Szociális ellátás intézményeinek fejlesztése

- Közmunkaprogramok
- Munkanélküliek oktatási programjai

A megye gazdasági bázisának erősítése, diverzifikálása

- Ipari parkok, ipari területek fejlesztése
- Logisztikai központok kialakítása
- Vállalkozások versenyképességét javító technológiai korszerűsítés
- Turisztikai (zöld-, tanyai, vízi, gyógy-, kulturális, bor-) termékkínálat bővítése
- Idegenforgalmi szálláshely létesítés

A fenntartható vidékfejlesztés (környezeti-gazdasági-települési-társadalmi) feltételeinek megteremtése és gyakorlati alkalmazása

- Erdőprogram
- Mezőgazdasági úthálózat fejlesztése
- Helyi piacok, felvásárlóhelyek kialakítása
- Települések közösségi tereinek fejlesztése
- Tájérehabilitáció
- Élővizek fejlesztése és holtág-rehabilitáció
- Települések külterületi ivóvízhálózatának fejlesztése
- Védett természeti és kulturális értékek megóvása

Komplex gazdaságfejlesztés alkalmazása, különös tekintettel a korszerű vertikumú mező- és élelmiszer-gazdaságra, valamint új, versenyképes, tudásalapú termelő és szolgáltató ágazatok befogadására

- Térségi agrárcentrumok kialakításához szükséges beruházások támogatása
- KKV-k beruházás- és felkészülési támogatása
- Öntözésfejlesztés
- Árvíz-, belvív-, illetve csapadékvíz-elvezetés
- Szárazságtűrő növények és technológiák támogatása
- Munkahelyteremtő, gazdaságfejlesztő KKV programok beindítása
- Beruházásösztönzés

A gazdasági infrastruktúra fejlesztése (elérhetőség javítása)

- Összekötő és bekötőutak felújítása, kiépítése
- Elkerülő utak fejlesztése
- Határátkelőhelyek fejlesztése

A sajátos történelmi-táji hagyományokból is következően, fűrtszerűen összekapcsolódó kistérség-fejlesztési programok alkalmazása

- Modernizációs és e-kommunikációs fejlesztések
- Közkönyvtárak, közösségi házak és múzeumok teleház típusú informatikai-telematikai fejlesztésének támogatása
- Műemlékek, műemlék jellegű épületek, építészeti emlékek felújítása és az azt megelőző kutatás támogatása

2. BÉKÉS MEGYE

A gazdaság versenyképességének erősítése

— Környezetkímélő, a fenntartható fejlődést biztosító beruházások ösztönzése

— Innováció-orientált nagybefektetők megtelepedésének elősegítése

— A beszállítói kapcsolatok fejlesztése

— A kis- és középvállalkozások versenyképességét szolgáló beruházások támogatása

— A munkahelyteremtést, -megtartást szolgáló fejlesztések támogatása

— A turizmus komplex fejlesztése (termékfejlesztés, rendezvények támogatása, minőségi szálláshelyek kialakítása stb.)

— K+ F tevékenységek támogatása

— A gazdasági szereplők innovációs készségének javítása

— Az innováció térbeli elterjedésének elősegítése

— A vállalalkozási övezet, az ipari parkok és a logisztikai központok fejlesztése

Kistérségek közötti, a társadalmi-gazdasági és infrastrukturális feltételekben meglévő különbségek mérséklését szolgáló fejlesztések, programok támogatása

— Szociális kistérségi programok támogatása

— A munkahelyteremtést és -megtartást szolgáló fejlesztések támogatása

— Közmunkaprogramok támogatása (kisebbséghez tartozók, hátrányos helyzetűek foglalkoztatása közcélú feladatok megvalósításában)

— A kistérségi fejlesztési programokban szereplő beruházások támogatása

— Agrárberuházások támogatása

— Erdőtelepítés, erdősávok létrehozásának támogatása

— Melioráció- és öntözésfejlesztés támogatása

— A hagyományos kézművesipar, kismesterségek fejlesztésének, újraélesztésének támogatása

A települési életminőség javítása, egészséges, vonzó környezet kialakítása, az épített és természeti értékek megőrzése, a térségi összefüggésekre is figyelemmel

— A belterületi úthálózat kiépítettségének javítása, kerékpárutak egységes hálózatba illeszkedő fejlesztése

— Szennyvízelvezetés és -tisztítás beruházásainak támogatása

— Települési és térségi belvízelvezető rendszerek kiépítése, felújítása

— Térségi hulladékkezelő és -lerakó telepek létesítésének támogatása

— Környezetvédelem, védett természeti értékek megővése

— A szociális ellátó hálózat infrastruktúrájának fejlesztése

— Műemlékek, műemlék jellegű épületek belső helyreállítása, az azt megelőző kutatások támogatása

— Telepeken, telepszerű lakókörnyezetben élők helyzetének javítása

3. BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN MEGYE

Gazdasági szerkezetátalakítás, gazdaságfejlesztés

— Befektetésösztönzés

— Kis- és középvállalkozások minőségi fejlesztése

— Szakértői tanácsadás

— Különleges gazdasági programok

— Turisztikai termék- és marketingfejlesztés

— Minőségi szálláshely és az ehhez kapcsolódó vendéglátás fejlesztése

Agrárstruktúra átalakítása és vidékfejlesztés

— Mezőgazdasági üzemek beruházásainak támogatása

— Szaktanácsadás és agrárszolgáltatás

— Melioráció, öntözésfejlesztés

— Erdőtelepítés, erdészeti beruházások

— Alternatív jövedelemszerzést biztosító gazdasági tevékenységek fejlesztése, diverzifikációja

A humán erőforrások (infrastruktúra) fejlesztése

— Kis- és közepes vállalkozások menedzsmentjének képzése, felkészítése az EU csatlakozásra

— Szakképzés fejlesztése

— K+ F fejlesztése

— Közmunkaprogramok

— Egészségügyi és szociális intézményhálózat fejlesztése

A közlekedési, települési és környezetvédelmi infrastruktúrafejlesztése

— Belterületi úthálózat fejlesztése

— Közterület rendezés, karbantartás

— Szennyvizek ártalommentes elhelyezése

— Hulladékéltelhelyezés

— Ár- és belvízvédelem

— Műemlékek, műemlék jellegű épületek belső helyreállítása, az azt megelőző kutatások támogatása

— Védett természeti értékek megővése

Szektorsemmleges területfejlesztési feladatok

— Európa Ház fejlesztése, működtetése

— Konferenciák, rendezvények szervezése, lebonyolítása

Cigányság élethelyzetének javítása

— Emberi erőforrások fejlesztése

— Fizikai életkörülmények javítása

— Kapcsolatépítés, hálózatok kialakítása

— Roma közösség fejlesztés

— Telepeken, telepszerű lakókörnyezetben élők helyzetének javítása

4. JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK MEGYE

A gazdaság versenyképességének erősítése

- Az ipari termelés bővítése és fejlesztése
- Ipari parkok és területek fejlesztése
- Az agrárium jövedelemtermelő képességének javítása, agrárberuházások támogatása
- A turizmus tájkonform fejlesztése
- A turizmus minőségi fejlesztése (szállásférőhely, gyógy-, kulturális és termálturizmus)
- A kis- és középvállalkozások fejlesztése és a gazdasági kooperáció erősítése

Az információs társadalom feltételeinek biztosítása

- A kommunikációs szolgáltatások fejlesztése
- A közösségi elérési helyek számának növelése
- Közoktatási intézmények informatikai fejlesztése

Az emberi erőforrás fejlesztése

- A szaktudás piacképességének erősítése
- Kistélepek egészségügyi alapellátásának javítása

A műszaki infrastruktúrális felzárkózás folytatása

- Termelő infrastruktúra fejlesztése
- A lakhatás körülményeinek javítása
- A korszerű hulladékgyűjtés feltételeinek megteremtése
- A korszerű szennyvízkezelés feltételeinek megteremtése
- Energetikai rendszerek modernizációja

A természeti és épített környezet állapotának javítása

- Ár- és belvízvédelmi rendszerek fejlesztése
- Öntözésfejlesztés
- Erdősítési és más tájkonform földhasznosítási programok indítása
- Műemlékek, műemlék jellegű épületek belső helyreállítása, az azt megelőző kutatások támogatása

Szolidáris társadalmi törekvések támogatása

- Munkahelyteremtést és -megtartást szolgáló fejlesztések támogatása
- Szociális válságkezelés
- Közmunkaprogramok
- A hátrányos helyzetű csoportok felzárkóztatása
- A cigányság helyzetének javítása
- Telepeken, telepszerű lakókörnyezetben élők helyzetének javítása

Térségi egyenlőtlenségek mérséklése

- Térségi fejlesztési programok, tanulmányok készítése, projekt-előkészítés
- Településközpontok fejlesztése
- A települések összeköttetését és a belső közlekedést segítő, javító fejlesztések
- Összehangolt vidékfejlesztés

5. NÓGRÁD MEGYE

A megye gazdasági pozícióinak érzékelhető javítása, a foglalkoztatás bővítése

- Az ipari szerkezetátalakítás folytatása, új munkahelyek teremtése
- Meglévő ipari üzemek technológiai fejlesztésével, minden piacon értékesíthető termékek előállításának feltételeinek megteremtésével, meglévő munkahelyek megőrzése
- K + F tevékenységek támogatása, az innovációs készségek javítása, térbeli elterjedésének elősegítése
- A kis- és középvállalkozások közötti kooperáció, a beszállítói hálózatok erősítése, a piacra jutási feltételek erősítése
- A gazdasági infrastruktúra bővítése, a meglévő ipari parkok és iparterületek fejlesztése, közöttük az együttműködés megteremtése. A Vállalkozási Övezet tartalmi elemeinek erősítése
- Az idegenforgalom minőségi és mennyiségi fejlesztése. Minőségi szálláshelyek létesítése, idegenforgalmi attrakciók támogatása, a pásztói gyógyvíz hasznosítási program megvalósításának elősegítése

A lakosság képzettségi színvonalának emelése, a munkavállalók szükségessé váló át- és továbbképzésének támogatása

- Összhangban a regionális fejlesztési tervekkel, a megye felsőfokú képzési intézménystruktúrájának bővítése
- A szakképzésnek a várható foglalkoztatási igényekhez történő igazítása
- A középfokú oktatás infrastruktúrájának fejlesztése
- A vállalkozói készségek fejlesztésének támogatása, különös tekintettel az EU tagságból származó követelményekre
- Roma program kidolgozása és megvalósításának előkészítése
- Komplex munkaerőpiaci programok kidolgozása

A műszaki infrastruktúra fejlesztése, különös tekintettel a közlekedési elérhetőség javítására. Az épített és természeti környezet védelme

- A közúthálózat mennyiségi és minőségi mutatóinak érzékelhető javítását eredményező fejlesztések és felújítások megvalósítása
- Vasúti pályarekonstrukció
- Erdőtelepítés
- A „közműólló” szűkítése, szennyvízcsatorna hálózatok és tisztító kapacitások fejlesztésével, a környezet védelme érdekében
- A térségi kommunális hulladékkezelő rendszerek fejlesztése, a meglévő regionális hulladéklerakókhoz történő csatlakozás elősegítése (hulladék-udvarok, átrakók és válogatók)
- A műemléki jelentőségű építészeti értékek jó karba helyezése, megfelelő funkció biztosítása. A várprogram folytatása

— Az élővízforrások és a vízvezető rendszerek komplex rendszerben kezelt felújítása, fejlesztése

A kistérségek fejlesztési, felzárkóztatási programjainak differenciált támogatása

— Szociális kistérségi program folytatása, új kistérség(ek)ben szociális programok indítása

— Munkanélküliek, hátrányos helyzetű rétegek segítése, közmunka programok és közhasznú munkák indításával

— A szociális földprogram továbbvitele

— A termőterületi adottságok legjobban megfelelő mezőgazdasági kultúrák támogatása. A hűtő- és feldolgozó kapacitás bővítése

— További többfunkciós víztározók létesítése

— Árvíz-, belvíz- és csapadékvíz-elvezetés

— Szolgáltatások fejlesztése

— Lakásépítési program támogatása

— Telepeken, teleszerű lakókörnyezetben élők helyzetének javítása

„Főutca program” elindítása. A városközpontok rehabilitációjának és revitalizációjának támogatása.

6. SOMOGY MEGYE

A megye tőkeabszorpciós képességének javítása

— Kis- és középvállalkozások minőségi fejlesztése

— Kis- és középvállalkozások versenyképességének növelését szolgáló beruházások támogatása

— Versenyképes beruházások támogatása (feldolgozóipar, környezetvédelmi technológiák gyártása, illetve a környezet védelmét szolgáló technológiák, valamint beszállítóipari célú beruházások)

— Ipari területek, innovációs központok kiépítését és/vagy fejlesztését segítő beruházások

— K+ F tevékenységek támogatása

— A gazdasági szereplők innovációs készségének javítása

— Az innovációt ösztönző programok, kampányok szervezése

Mezőgazdaság és vidékfejlesztés

— Mezőgazdasági beruházások támogatása

— Agrártermékek feldolgozása és kereskedelme

— Öko-alapú gazdálkodás támogatása

— Erdőtelepítési beruházások támogatása

— Melioráció és öntözésfejlesztés támogatása

— Falusi (vidéki) térségek fejlesztése

Minőségi turizmus feltételeinek megteremtése

— A Balaton térségének turisztikai fejlesztése

— A megye természeti és kulturális értékeire épülő turizmus

— A megye szempontjából kiemelt turisztikai rendezvények támogatása

— Kiadványok, promóciós anyagok készítésének támogatása

— Kiemelt gyógy- és termáلتurizmushoz kapcsolódó fejlesztések támogatása

— A falusi turizmus feltételeinek javítását célzó beruházások támogatása

Emberi erőforrások fejlesztése

— Munkahelyteremtő és -megtartó beruházások

— Roma programok

— Telepeken, teleszerű lakókörnyezetben élők helyzetének javítása

— Az EU csatlakozással kapcsolatos informatikai és nyelvi ismeretek fejlesztése

— Szociális válságkezelés

— Szociális földprogram

— A szociális ellátóhálózat infrastruktúrájának fejlesztése

— Munkanélküliek foglalkoztatása

— Hátrányos helyzetű rétegek foglalkoztatása közmunkaprogramok segítségével

Közlekedési infrastruktúra fejlesztése

— Közúti közlekedés fejlesztése

— A vasúthálózat fejlesztése

— A légiközlekedés fejlesztése

— Önkormányzati törzsvagyonban tartozó utak felújítása és kiépítése

— Határátkelőhelyek fejlesztése

— Kikötői fejlesztés (Barcs)

Környezeti fejlesztés

— Hulladékgazdálkodás

— Természeti értékek védelme

— Szennyvízhálózat fejlesztése

— Szennyvizek ártalommentes elhelyezése

— Bel- és csapadékvíz elvezetését szolgáló beruházások

— A környezet védelmét szolgáló technológiák elterjesztése

— A megye természeti és épített örökségének megőrzése, helyi védett műemlékek külső és belső helyreállítása

Térségi kohézió erősítése

— Kistérségi fejlesztési programok készítése

— A települési funkciók fejlesztése

— Települések közttereinek rendezése

— Térségi marketing eszközök fejlesztése

— Küllkapcsolatok fejlesztése

7. SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG MEGYE

Vállalkozások működését és versenyképességét elősegítő prioritások

- A környezetkímélő és fenntartható fejlődést biztosító fejlesztések támogatása
- Korszerű termelési technológiák meghonosításának támogatása
- Új munkahelyek teremtését és a meglévők megtartását szolgáló fejlesztések támogatása
- A beszállítói kapacitások piaci hátterét biztosító fejlesztések, nagyvállalatok beruházásainak támogatása
- Termékek feldolgozási szintjének javítását szolgáló fejlesztések
- Mikro-, kis- és közép vállalkozások versenyképességét szolgáló fejlesztések támogatása
- A megye mikro-, kis- és közép vállalkozásai megerősödését szolgáló fejlesztések támogatása
- K+ F tevékenységek támogatása, a gazdasági szereplők innovációs készségének javítása, az innováció térbeli elterjedésének elősegítése
- Vállalkozások versenyképességét javító technológiai korszerűsítések támogatása
- Minőségbiztosítási rendszerek, vállalatirányítási rendszerek bevezetésének támogatása
- Gazdasági infrastruktúra fejlesztése, ipari parkokban, vállalkozási övezetekben megvalósuló fejlesztések támogatása
- A megye agrárszerkezetének és termékszerkezetének átalakítása a piaci igények figyelembevételével
- Mezőgazdasági, élelmiszeripari termékek feldolgozási fokát javító fejlesztések
- Turisztikai szolgáltatások komplex fejlesztése
- Hagyományos turisztikai célterületek minőségi turisztikai szolgáltatásainak fejlesztése
- Térségi sajátosságokhoz igazodó turisztikai fejlesztések
- Természeti turizmus (horgász-, vadász-, öko-, vízi turizmus) szolgáltatásainak fejlesztése
- Kulturális turizmus
- Erdőtelepítés hagyományos, őshonos erdőtelepítésének támogatása

Az önkormányzatok működését, a lakosság életfeltételeit javító prioritások

- A településrendezési tervek, valamint a települések rövid, közép- és hosszú távú fejlesztéseit meghatározó tanulmányok, tervek és programok készítésének támogatása
- A települések ivóvízhálózatának felújítását, rekonstrukcióját, a lakosság minőségi ivóvízzel történő ellátását szolgáló fejlesztések támogatása
- A megye szennyvíz-elhelyezési programjával összhangban lévő fejlesztések támogatása
- A települési és térségi belvíz- és csapadékelvezető rendszerek felújítása

- Öblözeti szemléletű belvízrendszerek megvalósítását, rekonstrukcióját szolgáló fejlesztések
- Holtágak, természetes vízi élőhelyek megóvása, rekonstrukciója
- Védett természeti értékek, környezetvédelmi célterületek megóvását szolgáló fejlesztések támogatása
- Szennyvizek ártalommentes elhelyezésének támogatása
- Kistérségi, térségi szemléletű kommunális programok támogatása
- Öntözőrendszerek rekonstrukciója
- Tájrehabilitáció
- Kiemelt jelentőségű műemlékek helyreállítása
- Műemlék kutatás-feltárás támogatása
- Védett építészeti, műemléki értékek célirányos, közösségi, turisztikai célú hasznosítását is szolgáló rekonstrukciók
- Települési funkciók fejlesztése
- A települések elérhetőségét és belső közlekedését javító útfejlesztések támogatása
- Külterületi lakott helyek megközelítését szolgáló útfejlesztések
- Sárrázó program, főútvonalakra felvezető mezőgazdasági utak sárrázóinak kiépítése
- A működtetés gazdaságosságát, hatékonyságát és az esélyegyenlőség feltételeit biztosító oktatási, egészségügyi és szociális célú fejlesztések támogatása
- Az önkormányzatok, önkormányzati intézmények szociális programjainak (szociális földprogram, köz-, közhasznú- és közcélú munkák) támogatása
- Az önkormányzatok, önkormányzati intézmények szociális foglalkoztatásának hatékonyságát elősegítő támogatások
- Telepeken, telepszerű lakókörnyezetben élők helyzetének javítása

Általános területfejlesztési feladatok megvalósítását szolgáló prioritások

- Kistérségi társulások személyi és tárgyi feltételeinek javítását, kistérségi innovációs és tanácsadó központok létrehozását szolgáló fejlesztések támogatása
- Az Európai Unió elvárásaihoz való alkalmazkodás, a Strukturális Alapok térségi abszorpcióját javító kezdeményezések támogatása, különös tekintettel a projektgyűjtés és projekt generálás feladatainak ellátására
- A megye katasztrófaregelőzési és katasztrófaokozta károk csökkentésére irányuló beruházásainak támogatása, különös tekintettel az ár- és belvíz elleni védekezésre

— A megye tranzit helyzetéből adódó lehetőségek kihasználását javító térségi és regionális fejlesztések támogatása

— A megye humánerőforrás kapacitásának és megtartó képességének növelését segítő kezdeményezések támogatása

— A nonprofit és civil szervezetek megerősödését, szervezett formában való működését elősegítő elképzelések támogatása

— Az elmaradott térségek felzárkóztatását szolgáló vidékfejlesztési programok, helyi kezdeményezések támogatása

— A szolgáltatások elérhetőségét javító beruházások támogatása

A Kormány 48/2003. (IV. 3.) Korm. rendelete

a Magyar Exporthitel Biztosító Részvénytársaság, valamint a Magyar Export-Import Bank Részvénytársaság tevékenységét szabályozó egyes jogszabályok módosításáról

A Kormány a Magyar Export-Import Bank Részvénytársaságról és a Magyar Exporthitel Biztosító Részvénytársaságról szóló, többször módosított 1994. évi XLII. törvény 26. §-ának (2) és (3) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendeli el:

1. §

A Magyar Exporthitel Biztosító Részvénytársaság által a központi költségvetés terhére, a Kormány készfizetőkezesége mellett vállalható nem-piacképes kockázatú biztosítások feltételeiről szóló 312/2001. (XII. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 2. § (1) bekezdése a következő *e*) ponttal egészül ki:

(E rendelet alkalmazásában)

„*e*) idegen tartalom: azok a termékek, illetve szolgáltatások, amelyeket külföldi beszállító, illetve alvállalkozó szállít, vagy nyújt az exportirányú külkereskedelmi szerződés vagy fővállalkozói szerződés teljesítéséhez.”

2. §

Az R. 3. §-ának *c*) pontja helyébe a következő rendelkezés lép, egyidejűleg a § a következő *d*) ponttal egészül ki:

(A biztosítás alanyai egyrészről a Mehí b Rt. mint biztosító, másrészről)

„*c*) exportirányú külkereskedelmi szerződéshez kapcsolódóan a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény 3. § (1) bekezdésének *b*), *c*) és *f*) pontjában meghatározott pénzügyi szolgáltatást nyújtó pénzügyi intézmény,

d) az a külföldi székhelyű hitelbiztosító, amely a székhelye szerinti állam számlájára végez hitelbiztosítási tevékenységet,”

(mint biztosított.)

3. §

Az R. 4. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A Mehí b Rt. által biztosítható:

a) az exportirányú külkereskedelmi szerződés alapján előállított termék, illetőleg szolgáltatás előállítási költsége;

b) a külföldi adóssal szembeni exportirányú külkereskedelmi és hitelszerződésből származó követelés;

c) az exportirányú külkereskedelmi szerződéshez kapcsolódóan a 3. § *c*) pontjában foglalt pénzügyi szolgáltatásból eredő követelés;

d) a külföldön kiírt versenytárgyalásokra (tenderekre) benyújtott ajánlatok tervezett költsége;

e) a közvetlen vállalkozásba befektetett tőke és annak hozama;

f) a 3. § *d*) pontjában meghatározott hitelbiztosító biztosítási szerződése, amennyiben az a magyar áruk és szolgáltatások exportirányú külkereskedelmi szerződéséhez kapcsolódik (vizontbiztosítás).”

4. §

Az R. 5. §-a a következő *l*) ponttal egészül ki:

(A nem-piacképes kockázatú biztosítási események a következők:)

„*l*) a biztosító országán kívül bekövetkezett természeti és nukleáris katasztrófák, amennyiben azok hatásai másként nem biztosíthatóak.”

5. §

Az R. 7. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„7. § (1) Belföldi gazdálkodó szervezet által teljesített export esetében a Mehí b Rt. kockázatvállalása az idegen tartalomra akkor terjed ki, ha az export legalább 70%-ban magyar származásúnak minősül. Ennél kisebb magyar há-

nyad esetén a Mehib Rt. kockázatvállalása az idegen tartalomra nem terjed ki.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt alkalmazásánál a más biztosító által viszontbiztosított — a Mehib Rt. kockázatvállalását nem jelentő — hányadot figyelmen kívül kell hagyni.

(3) Ha a biztosított fővállalkozó, a Mehib Rt. kockázatvállalása automatikusan kiterjed azokra az alvállalkozói szerződésekre, amelyeket a fővállalkozó kizárólag az Európai Unió egy vagy több tagállamából származó alvállalkozóval köt, feltéve, hogy az alvállalkozói szerződések — alapanyagokat és félkész termékeket nem tartalmazó — összege

a) 7 500 000 Euro-nál kisebb értékű fővállalkozói szerződés esetében legfeljebb a szerződés értékének 40%-a,

b) 7 500 000 és a 10 000 000 Euro érték közötti fővállalkozói szerződés esetében legfeljebb 3 000 000 Euro,

c) 10 000 000 Euro-t meghaladó értékű fővállalkozói szerződés esetében legfeljebb a szerződés értékének 30%-a.

(4) Ha a fővállalkozói szerződéshez az Európai Unió tagállamaiból és nem a tagállamokból származó alvállalkozói szerződés is kapcsolódik, akkor a Mehib Rt. kockázatvállalása a tagállamokból származó alvállalkozói szerződésekre automatikusan kiterjed, feltéve, hogy az összes alvállalkozói szerződés értéke nem haladja meg a (3) bekezdésben foglalt mértéket.

(5) A Mehib Rt. kockázatvállalásának feltételeiben nem lehet eltérés arra tekintettel, hogy a fővállalkozó hazai, vagy más, az Európai Unió többi tagállamából származó alvállalkozót vesz igénybe.

(6) A magyar származás megállapítására a vámjogról, a vámeljárásról, valamint a vámigazgatásról szóló 1995. évi C. törvény 16—17. §-aiban és a törvény végrehajtásáról rendelkező 45/1996. (III. 25.) Korm. rendelet 24—28. §-aiban, valamint 1. számú mellékletében foglaltakat kell alkalmazni azzal, hogy a külkereskedelmi tevékenységet folytató gazdálkodó szerv minden esetben köteles a származási bizonyítványt az arra felhatalmazott kamarai szervtől beszerezni.”

6. §

Az R. 8. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Nem köthető olyan biztosítási szerződés, amelyben a biztosítási esemény állami adós esetén az 5. § b)—j) pontjaiba és l) pontjába, magánadós esetében pedig az 5. § a)—j) pontjaiba, valamint l) pontjába tartozik, és

a) az adósnak, illetve kezésének a székhelye a melléklet szerinti országokban van, továbbá

b) a futamidő (gyártási és hitelezési idő együtt) kevesebb, mint 2 év.”

7. §

(1) Az R. 9. §-a (2) bekezdésének bevezető mondatrészébe a következő rendelkezés lép:

„Hitelbiztosítás esetén a Mehib Rt. kockázatviselésének kezdete:”

(2) Az R. 9. §-ának (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) A Mehib Rt. által fizetendő biztosítási összegből a biztosítottat az összeg legalább 5%-nak megfelelő önrészesedés terheli, kivéve

a) a közvetlen vállalkozásba befektetett tőke és annak hozamának biztosítását, amely esetben az önrész legalább 10%,

b) a versenytárgyaláson való részvétel költségeinek biztosítását, amely esetben az önrész legalább 30%.”

(3) Az R. 9. §-ának (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(5) Hitelbiztosítás esetén a Mehib Rt. köteles azokat az OECD Megállapodásban előírt eljárásokat lefolytatni, melyeket a (4) bekezdésben foglaltaknál alacsonyabb önrész kikötése esetén a Megállapodás előír.”

8. §

Az R. 15. §-ának (2) bekezdése a következő d) ponttal egészül ki:

(A kárfizetési türelmi idő legkisebb időtartama a biztosítási esemény bekövetkeztétől számított)

„d) 90 nap az a)—c) pontban nem említett egyéb esetben.”

9. §

(1) Az R. 17. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Devizakövetelés biztosítása esetén — amennyiben a kárfizetés forintban történik — a Mehib Rt. a kárfizetést az ügyletet lebonyolító hitelintézet által a kárfizetési türelmi idő lejártának, ennek hiányában a követelés esedékességének napján alkalmazott devizavételi árfolyamon teljesíti.”

(2) Az R. 17. §-a a következő (4) bekezdéssel egészül ki:

„(4) A Mehib Rt. a biztosított számára kárelőleget fizethet, amennyiben a biztosított és az adós között jogvita van abban a tekintetben, hogy a biztosított által kiadott bankgarancia lehívására az adós részéről jogszerűen került sor.”

10. §

Az R. 21. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A Mehib Rt. által a központi költségvetés terhére, a Kormány készfizető kezessége mellett vállalt biztosítások általános szerződéses feltételeit a pénzügyminiszter hagyja jóvá.”

11. §

A Magyar Export-Import Bank Részvénytársaság kamatkiegyenlítési rendszeréről szóló 85/1998. (V. 6.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Exim. rendelet) 6. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„6. § (1) E rendelet alkalmazásánál a hitelszerződés alapját képező külkereskedelmi szerződés tárgyának legalább 70%-ban magyar származású terméknek vagy szolgáltatásnak kell lennie.

(2) Ha a hitelszerződés által finanszírozott fővállalkozói szerződés teljesítésében kizárólag az Európai Unió egy vagy több tagállamából származó alvállalkozó vesz részt, a kamatkiegyenlítési rendszerbe bevonható idegen tartalom aránya a következő:

a) 7 500 000 Euro-nál kisebb értékű fővállalkozói szerződés esetén az alvállalkozói szerződés értéke nem lehet több, mint a fővállalkozói szerződés értékének 40%-a;

b) 7 500 000 és 10 000 000 Euro érték közötti fővállalkozói szerződés esetén az alvállalkozói szerződés értéke legfeljebb 3 000 000 Euro lehet;

c) 10 000 000 Euro-t meghaladó értékű fővállalkozói szerződés esetén az alvállalkozói szerződés értéke a fővállalkozói szerződés értékének legfeljebb 30%-a lehet.

(3) Ha a fővállalkozói szerződéshez az Európai Unió tagállamaiból és nem a tagállamokból származó alvállalkozói szerződések is kapcsolódnak, a tagállamok alvállalkozóival kötött szerződésekre a kamatkiegyenlítési rendszer automatikusan kiterjed, feltéve, hogy az összes alvállalkozói szerződés értéke nem haladja meg a (2) bekezdésben foglalt mértéket.

(4) Az Eximbank által a hitelszerződésekben felszámított kamatláb mértékében és a 7. § (4) bekezdésében foglalt bankköltségekben nem lehet eltérés arra tekintettel, hogy a fővállalkozó hazai vagy más, az Európai Unió többi tagállamából származó alvállalkozót vesz igénybe.

(5) Az idegen tartalmat azok a termékek, illetőleg szolgáltatások jelentik, amelyeket külföldi székhelyű alvállalkozó szállít vagy nyújt a fővállalkozó exportirányú külkereskedelmi szerződésének teljesítéséhez.

(6) Az idegen tartalmat meghaladó magyar származás megállapítására a vámjogról, a vámeljárásról, valamint a vámigazgatásról szóló 1995. évi C. törvény 16—17. §-aiban és a törvény végrehajtásáról szóló 45/1996. (III. 25.) Korm. rendelet 24—28. §-aiban és 1. számú mellékletében foglaltakat kell alkalmazni azzal, hogy a külkereskedelmi tevé-

kenységet folytató gazdálkodó szerv minden esetben köteles a származási bizonyítványt az arra felhatalmazott kamarai szervtől beszerezni.”

12. §

(1) Ez a rendelet — a (2) bekezdésben foglalt kivétellel — a kihirdetést követő 8. napon lép hatályba, rendelkezési a hatálybalépés után kötött szerződésekre irányadók.

(2) Az e rendelet 4. §-ával módosított R. 5. § *l)* pontja, az 5. §-ával módosított R. 7. § (3)—(5) bekezdései, a 6. §-ával módosított R. 8. § (2) bekezdése, továbbá a 11. §-ával módosított Exim. rendelet 6. § (2)—(4) bekezdései a Magyar Köztársaságnak az Európai Unióhoz történő csatlakozásáról szóló nemzetközi szerződést kihirdető törvény hatálybalépésének napján lép hatályba.

(3) E rendelet hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti az R. 4. §-a (3) bekezdésének *f)* pontja és 9. §-ának (7) bekezdése.

13. §

(1) A biztosítók éves beszámoló-készítési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló 192/2000. (XI. 24.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 10. §-a (7) bekezdésének első mondata helyébe a következő rendelkezés lép:

„A Magyar Exporthitel Biztosító Részvénytársaság által a központi költségvetés terhére, a Kormány készfizető kezessége mellett vállalható nem-piacépes kockázatú biztosítások feltételeiről szóló 312/2001. (XII. 28.) Korm. rendelet 12. §-a alapján megképzett céltartalék a Tv. 41. § (6) bekezdése szerinti céltartaléknak minősül, és a várható jövőbeni költségek fedezetére képzett céltartalékon belül elkülönített soron kell kimutatni.”

(2) A Korm. rendelet 11. §-ának (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) A Mehib Rt. a kárfizetés megtörténtét követően a biztosított által ráruházott követelés összegét a 0. Nyilvántartási számlák számlaosztályban köteles kimutatni, a devizakövetelést eredeti értékén devizában és annak forint értékét az adott ügyletet lebonyolító hitelintézet által a kárfizetési türelmi idő lejártának napján, ennek hiányában a követelés esedékességének napján alkalmazott devizavételi árfolyamon is.”

14. §

Ez a rendelet a Magyar Köztársaság és az Európai Közösségek és azok tagállamai között társulás létesítéséről szóló, Brüsszelben, 1991. december 16-án aláírt Európai

Megállapodás tárgykörében, a megállapodást kihirdető 1994. évi I. törvény 3. §-ával összhangban, az Európai Közösségeknek a következőkben felsorolt jogszabályaival összeegyeztethető szabályozást tartalmaz:

a Tanács 1982. december 10-én kelt 82/854/EGK határozata az exportgaranciák és exportfinanszírozás terén az EU más tagállamaiban vagy nem tagországokban lévő felekkel kötött egyes alvállalkozói szerződésekre alkalmazandó szabályokról;

a Tanács 1998. május 7-én kelt 98/29 EK irányelve a közép- és hosszú lejáratra kiterjedő ügyletek exporthitelbiztosításával kapcsolatos főbb rendelkezések közelítéséről.

Dr. Medgyessy Péter s. k.,
miniszterelnök

A Kormány 49/2003. (IV. 3.) Korm. rendelete

**a Zánkai Gyermekek és Ifjúsági Centrum,
Oktatási és Üdültetési Közhasznú Társaság
alapításáról szóló 21/1996. (II. 7.) Korm. rendelet
módosításáról**

A Kormány az államháztartásról szóló — többször módosított — 1992. évi XXXVIII. törvény 91/A. §-ának (3) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendeli el:

1. §

A Zánkai Gyermekek és Ifjúsági Centrum, Oktatási és Üdültetési Közhasznú Társaság alapításáról szóló 21/1996. (II. 7.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 2. §-ának (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) A Tanácsadó Testület tagjait a gyermek-, ifjúsági és sportminiszter, az oktatási miniszter egyetértésével három évre bízta meg.”

2. §

(1) Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

(2) E rendelet hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti az R. 1. §-ának (3) bekezdése és 3. §-a.

Dr. Medgyessy Péter s. k.,
miniszterelnök

A Kormány 50/2003. (IV. 3.) Korm. rendelete

**a nemesfémtermékek és termékek vizsgálatáról
és hitelesítéséről szóló 49/1998. (III. 27.) Korm. rendelet
módosításáról**

A Kormány a nemesfémtermékekről és fémjelzésükről szóló 1965. évi 14. törvényerejű rendelet 12. §-ának (3) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján a következőket rendeli el:

1. §

A nemesfémtermékek és termékek vizsgálatáról és hitelesítéséről szóló 49/1998. (III. 27.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 4. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„4. § (1) A NEHITI fémjelzési, nemesfémtermék-vizsgáló, hitelesítési és egyéb igazgatási eljárási szolgáltatási tevékenységéért díjat kell fizetni. A díjat a NEHITI pénztárába történő készpénzes befizetéssel vagy banki átutalással a NEHITI Magyar Államkincstárnál vezetett 10032000-01454093-00000000 számú számlájára kell teljesíteni. A befizetett díjról a NEHITI számlát állít ki. A díjból származó bevételt a NEHITI egyéb bevételeitől elkülönítve köteles nyilvántartani és kezelni.

(2) A díjat, illetve túlfizetés esetén a díjtöbbletet hivatalból, harminc napon belül vissza kell téríteni, ha

a) a kérelem visszavonásáról — a kérelmező írásbeli bejelentése alapján — a NEHITI a fémjelzési, nemesfémtermék-vizsgáló, hitelesítési szolgáltatási tevékenységének megkezdését megelőzően tudomást szerzett, vagy

b) a befizetést igazoló okiratok alapján megállapítható, hogy a kérelmező a jogszabályban meghatározott mértéket meghaladó díjat fizetett.

(3) Az e rendeletben meghatározott díjak tekintetében

a) a díjfizetési kötelezettségre az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 28. §-ának (3) bekezdésében foglaltakat,

b) a díjfizetésre kötelezettek körének megállapítására az Itv. 31. § (1) bekezdésének első mondatában, illetve 31. §-ának (2) bekezdésében foglaltakat

kell megfelelően alkalmazni.”

2. §

(1) Ez a rendelet a kihirdetését követő 15. napon lép hatályba azzal, hogy rendelkezéseit a hatálybalépését követően indult eljárásokban kell alkalmazni.

(2) A rendelet hatálybalépésével egyidejűleg az R. melléklete helyébe e rendelet *melléklete* lép.

Dr. Medgyessy Péter s. k.,
miniszterelnök

Melléklet

a 50/2003. (IV. 3.) Korm. rendelethez

[Melléklet

a 49/1998. (III. 27.) Korm. rendelethez]

(Az alábbi díjtételek az általános forgalmi adót nem tartalmazzák, annak mértékét a mindenkor hatályos általános forgalmi adóról szóló törvény határozza meg.)

I. Fémjelzési díjak:

a) az órák közül	
1. aranyóra után darabonként, beütéssel együtt	500,00 Ft
2. ezüstóra után darabonként, beütéssel együtt	110,00 Ft
3. platinaóra után darabonként, beütéssel együtt	1 000,00 Ft
b) az órákon kívül minden egyéb	
1. aranytárgyak finomságvizsgálata grammonként	50,00 Ft
2. ezüstitárgyak finomságvizsgálata grammonként	5,00 Ft
3. platinatárgyak finomságvizsgálata grammonként	100,00 Ft
c) fémjel beütése darabonként	6,00 Ft
d) fémjel megsemmisítés	32,00 Ft

A fémjelzési díj a gramm súly szerinti finomságvizsgálati díj és a darabszám szerinti beütési díj összege. A finomságvizsgálati díj tömeg szerinti megállapításánál minden megkezdett grammot egész grammnak kell tekinteni.

II. Az e rendeletben, valamint más jogszabályban felsorolt kötelező nemesfém tartalom-vizsgálati és hitelesítési díjak:

a) ékszerötvözetek, nemesfém tartalmú tömbök, félkész gyártmányok, fémhulladékok:	
1. aranytartalom meghatározása 250—800 ezrelék koncentráció tartományban	1 400,00 Ft
2. 250 ezrelék alatti és 800 ezrelék fölötti aranytartalom meghatározása	2 000,00 Ft

3. arany- és ezüstartalom együttes meghatározása	2 000,00 Ft
4. ezüstartalom meghatározása	900,00 Ft
5. színezüst vizsgálata	1 300,00 Ft
6. platina-, rhodium-, irídium-, palládiumtartalom meghatározása elemenként	7 000,00 Ft
7. karcvizsgálati díj darabonként	34,00 Ft
b) nemesfém tartalmú érmék, pénzek:	
1. aranytartalom meghatározása és tömeghitelesítése	4 000,00 Ft
2. ezüstartalom meghatározása és tömeghitelesítése	3 000,00 Ft
c) a jogszabályi előírásoktól eltérő ékszerötvözet engedélyezés előtti teljes vizsgálata	14 000,00 Ft
d) bányatermékek, hulladékok, egyéb — nem fém állapotú — nemesfém tartalmú anyagok télenkénti vizsgálata:	
1. dúsítás, előkészítés	7 000,00 Ft
2. nemesfém tartalom meghatározása elemenként: az a) pontban felsorolt díjtételek hozzáadásával	
e) mintavétel tömbből:	
1. vágott minta	500,00 Ft
2. fűrt minta	1 000,00 Ft
f) fém állapotú minták kémiai előkészítése:	
1. egyszerű minták esetén	1 000,00 Ft
2. összetett minták esetén	2 700,00 Ft
g) ICP vizsgálat elemenként	2 100,00 Ft
h) tömegmérés hitelesítése:	
1. arany, platina, palládium grammonként	1,00 Ft
2. ezüst grammonként	0,20 Ft
i) importból származó nemesfém tartalmú anyagok hiteles tömegmérésének ellenőrzési díja a hiteles mérési díj fele	
j) hitelesítési adatok beütése:	
1. arany, platina, palládium grammonként	2,50 Ft
2. ezüst grammonként	0,30 Ft
Hitelesítő beütés esetén a beütési díj a hiteles tömegmérés díját is tartalmazza.	
k) tájékoztató jellegű elővizsgálat díja a hivatalos vizsgálati díj fele.	

III. Egyéb díjak:

a) a nyilvántartásba vétel díja	6 400,00 Ft
b) a nyilvántartási adatok módosításának díja	1 100,00 Ft
c) a felelősségjel engedélyezésének, nyilvántartásba vételének díja	1 100,00 Ft
d) a felelősségjel készítőik nyilvántartásba vételének díja	6 400,00 Ft
e) jogszabályi előírásoktól eltérő ékszerötvözetek engedélyezésének, nyilvántartásba vételének díja	2 100,00 Ft
f) szakértői tevékenység, szakvélemények kiadása költségzámításon alapuló és más jogszabályban meghatározott díj ellenében történik.	

A Kormány tagjainak rendeletei

A belügyminiszter 14/2003. (IV. 3.) BM rendelete

a települések polgári védelmi besorolásáról szóló 18/1996. (VII. 25.) BM rendelet módosításáról

A polgári védelemről szóló 1996. évi XXXVII. törvény 42. §-a (2) bekezdésének a) pontjában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1. §

(1) A települések polgári védelmi besorolásáról szóló 18/1996. (VII. 25.) BM rendelet (a továbbiakban: R.) mellékletének „Mohács székhelyű polgári védelmi kirendeltség” című felsorolása az alábbiak szerint módosul:

„32. Nagynyárad IV.”

(2) Az R. mellékletének „Hódmezővásárhely székhelyű polgári védelmi kirendeltség” című felsorolása az alábbiak szerint módosul:

„9. Kiszombor II.”

(3) Az R. mellékletének „Dunaújváros székhelyű polgári védelmi kirendeltség” című felsorolása az alábbiak szerint módosul:

„41. Daruszentmiklós II.”

(4) Az R. mellékletének „Tiszafüred székhelyű polgári védelmi kirendeltség” című felsorolása az alábbiak szerint módosul:

„18. Tiszaszőlős II.”

(5) Az R. mellékletének „Komárom székhelyű polgári védelmi kirendeltség” című felsorolása az alábbiak szerint módosul:

„26. Ászár IV.”

(6) Az R. mellékletének „Kisvárdra székhelyű polgári védelmi kirendeltség” című felsorolása az alábbiak szerint módosul:

„13. Mezőladány II.
26. Újkenéz II.”

(7) Az R. mellékletének „Nyíregyháza székhelyű polgári védelmi kirendeltség” című felsorolása az alábbiak szerint módosul:

„4. Balsa II.
36. Rakamaz II.”

(8) Az R. mellékletének „Várpalota székhelyű polgári védelmi kirendeltség” című felsorolása az alábbiak szerint módosul:

„7. Várpalota III.”

(9) Az R. mellékletének „Nagykanizsa székhelyű polgári védelmi kirendeltség” című felsorolása az alábbiak szerint módosul:

„1. Alsópáhok II.
15. Felsőpáhok II.
26. Hévíz —
53. Sármellék II.
58. Újudvar I.
63. Vonyarcvashegy —”

2. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

Dr. Lamperth Mónika s. k.,
belügyminiszter

A gazdasági és közlekedési miniszter 16/2003. (IV. 3.) GKM rendelete

a polgári repülés hajózó személyzete repülési idejének szabályozásáról

A légiközlekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvény (a továbbiakban: Lt.) 74. §-ának r) pontjában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1. §

E rendelet hatálya a magyar polgári légi jármű lajstromba felvett légi jármű fedélzetén munkavállalóként vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony alapján légi jármű-vezető, navigátor, fedélzeti mérnök (szerelő) és légi utas-kísérő (a továbbiakban együtt: hajózó) szakszolgálatot teljesítőkre terjed ki.

Értelmező rendelkezések

2. §

E rendelet alkalmazásában

a) repülési idő (blokk repülési idő):

aa) a légi jármű felszállási célból — saját hajtóművel vagy vontatással — történő elmozdulásától (első fékoldástól) a repülés befejezésekor a kijelölt állóhelyre történő eljutásig (befékezésig) és az összes hajtómű leállításáig tart;

ab) váltószemélyzettel történő repülés esetében — amennyiben a váltás a repülés közben történik — a repülési idő kezdete, illetve vége a fedélzeti váltás időpontja;

ac) mezőgazdasági munkarepülés esetében a légi jármű felszállásától (merevszárnyú repülőgép esetében a felszállás céljából történő fékoldást követő elmozdulástól, helikopter esetében a felszállás céljából történő elmozduláskor a futómű rugóstag kirugózásától) a légi jármű leszállásáig (merevszárnyú repülőgép esetében a földet érést követően a futópálya elhagyásáig vagy az ott történő megállásig, helikopter esetében a földet érést követően a futómű rugóstag berugózásáig) tart;

b) hosszú távú repülés: olyan repülés, ahol a fel- és leszállási pont közötti távolság — közbenső leszállás nélkül — az 5000 kilométert meghaladja;

c) akklimatizált hajózó: az a hajózó, aki az időzónaváltás után legalább hatszor annyi órát eltöltött már az új időzónában, mint a helyi idő eltérése a hajózó saját helyi idejétől;

d) időzónaváltás: a munka befejezésének helyén a helyi idő több mint három órával eltér a hajózó saját helyi idejétől;

e) saját helyi idő: annak az időzónának a helyi ideje, ahol a hajózó utoljára akklimatizáltta vált;

f) váltószemélyzet: a légi jármű légiüzemeltetési utasításában és a légi jármű üzemben tartójának technológiai utasításában előírt minimumnál nagyobb létszámú személyzet, amely lehetővé teszi a repülés végrehajtását a repülési időre vonatkozó korlátozások betartásával úgy, hogy a légi jármű folyamatos üzemeltetésében részt vevő hajózó a személyzet megfelelő képesítésű másik tagjával felváltható legyen.

A hajózó repülési idejére vonatkozó előírások

3. §

(1) A hajózó megengedett repülési ideje olyan légi járművön, amelyen a légiüzemeltetési utasításnak megfelelően

<i>a)</i> egy légi jármű-vezető van:	
<i>aa)</i> egy napon (0—24 óra)	6 óra
<i>ab)</i> egy naptári hónapon belül	100 óra
<i>ac)</i> egy naptári negyedéven belül	250 óra
<i>ad)</i> egy naptári éven belül	700 óra

b) két légi jármű-vezető van, hajózó személyzeti tagonként:

<i>ba)</i> egy napon (0—24 óra)	10 óra
<i>bb)</i> egy naptári hónapon belül	100 óra
<i>bc)</i> egy naptári negyedéven belül	275 óra
<i>bd)</i> egy naptári éven belül	900 óra

c) hosszú távú repülés esetében, két légi jármű-vezető van, hajózó személyzeti tagonként:

<i>ca)</i> egy napon (0—24 óra)	12 óra
<i>cb)</i> egy naptári hónapon belül	110 óra
<i>cc)</i> egy naptári negyedéven belül	300 óra
<i>cd)</i> egy naptári éven belül	900 óra

(2) Az egy napra megengedett repülési idő alatt végezhető felszállások száma:

a) közforgalmú repülés esetén legfeljebb 6 (hat), saját helyi idő szerinti éjszakai munka esetén 4 (négy),

b) nem közforgalmú repülés esetén (pl. munkarepülés, oktató repülés) legfeljebb 55 (ötvenöt),

c) kilenc órát meghaladó repülési idejű hosszú távú repülés esetén legfeljebb 2 (kettő).

(3) Az egy napra megengedett repülési időt saját helyi idő szerinti éjszakai munka során végzett repülés esetén 1 órával csökkenteni kell. Amennyiben a hajózó 24 órán belül közforgalmú és egyéb repülést is végez, az elvégezhető felszállások tekintetében a (2) bekezdés *a)* pontját kell alkalmazni.

(4) Az egy napra megengedett repülési idő és a (2) bekezdésben meghatározott felszállások száma az alábbi esetekben és mértékben növelhető:

a) a légi jármű parancsnokának [Lt. 54. § (1) bekezdés, 55. §] elhatározása alapján, ha a túllépés szükségessége a repülési feladat végrehajtásának megkezdésekor még nem volt ismeretes, a repülési idő 10%-kal, a felszállások száma eggyel;

b) a légiközlekedési hatóság előzetes eseti engedélyével és az általa meghatározott biztonsági követelmények teljesítése mellett, különösen fontos repülési feladat végrehajtása érdekében, a repülési idő legfeljebb 25%-kal, a felszállások száma legfeljebb kettővel.

(5) A 24 órán belül megengedett repülési idő váltószemélyzettel történő repülés esetén sem növelhető 18 óra fölé.

(6) Időzónaváltással járó hosszú távú repülés esetében

a) amely a 11 órát meghaladja, vagy

b) a (2) bekezdés c) pontjában megjelölt esetben

a következő repülési tevékenységet csak akklimatizált hajózó hajthatja végre.

(7) Hosszú és rövid távú repülést is végrehajtó hajózó esetében a hosszú távú repülésre vonatkozó előírások szerint kell figyelembe venni a havi, negyedéves és éves repülési időket.

4. §

(1) A légitársaság üzemben tartójának — a jogszabályokban és az e rendeletben foglaltakkal összhangban — a repülés-végrehajtási kézikönyvben (RVK) kell meghatározni a hajózók számára a felszállások számát, a repülési időt, valamint a munka- és pihenőidővel kapcsolatos egyéb rendelkezéseket. A repülés-végrehajtási kézikönyvet a légiközlekedési hatóság hagyja jóvá.

(2) Az üzemben tartó gondoskodik arról, hogy az általa üzemben tartott légitársaság fedélzetén szolgálatot teljesítő hajózók felszállásairól, munka-, repülési és pihenőidejéről nyilvántartás készüljön, amelynek alapján ellenőrizhető a szabályok betartása. A hajózó a nem az üzemben tartó által szervezett repüléseiről tájékoztatja a vele munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban lévő üzemben tartót.

(3) Az üzemben tartó köteles az általa üzemben tartott légitársaság üzemeltetése kapcsán bekövetkezett, az e rendelet szabályaitól való minden eltérést 5 munkanapon belül írásban jelenteni a légiközlekedési hatóságnak.

(4) Vezényelt, bérelt személyzet alkalmazása esetén a szerződésben meg kell állapodni a személyzetre vonatkozó szabályok alkalmazásáról. A szerződést a légiközlekedési hatósággal jóvá kell hagyatni.

Záró rendelkezések

5. §

(1) E rendelet 2003. április 15-én lép hatályba, egyidejűleg hatályát veszti a polgári repülés hajózó személyzete repülési idejének szabályozásáról szóló 19/1992. (VII. 16.) KHVM rendelet, továbbá az azt módosító 4/1997. (IV. 4.) KHVM és 23/1999. (VIII. 13.) KHVM rendelet.

(2) Ez a rendelet a Magyar Köztársaság és az Európai Közösségek és azok tagállamai között társulás létesítéséről szóló, Brüsszelben, 1991. december 16. napján aláírt Európai

Megállapodás tárgykörében, a megállapodást kihirdető 1994. évi I. törvény 3. §-ával összhangban — az Lt. e tárgykört szabályozó rendelkezéseivel együtt — összeegyeztethető szabályozást tartalmaz a Tanácsnak a polgári légiközlekedés mobil munkavállalóira vonatkozó, az AEA, ETF, ECA, ERA és IACA által megkötött, a munkaidő megszerzéséről szóló európai megállapodásról szóló 2000/79/EK irányelvvel.

Dr. Csillag István s. k.,
gazdasági és közlekedési miniszter

Az igazságügy-miniszter 5/2003. (IV. 3.) IM rendelete

a Gyermekek Jogellenes Külföldre Vitelének Polgári
Jogi Vonatkozásairól szóló,
Hágában, az 1980. október 25. napján kelt,
az 1986. évi 14. törvényerejű rendelettel kihirdetett
szerződés végrehajtásáról szóló
7/1988. (VIII. 1.) IM rendelet módosításáról

A Gyermekek Jogellenes Külföldre Vitelének Polgári Jogi Vonatkozásairól szóló, Hágában, 1980. október 25. napján kelt szerződés kihirdetéséről szóló 1986. évi 14. törvényerejű rendelet 3. §-ának (2) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján — a belügyminiszterrel, az egészségügyi, szociális és családügyi miniszterrel és a külügyminiszterrel egyetértésben — a 7/1988. (VIII. 1.) IM rendeletet (a továbbiakban: R.) a következők szerint módosítom:

1. §

Az R. 10. §-a helyébe az alábbi rendelkezés lép:
„10. § Ha a kötelezett a gyermeket a megadott helyen és időben nem adja át a jogosultnak, a határozat végrehajtására a bírósági végrehajtásról szóló törvény (Vht.) vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni.”

2. §

E rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba; rendelkezéseit a folyamatban lévő ügyekre is alkalmazni kell.

Dr. Bárándy Péter s. k.,
igazságügy-miniszter

**A nemzeti kulturális örökség
miniszterének
7/2003. (IV. 3.) NKÖM
rendelete**

**a Nemzeti Kulturális Alapprogramról szóló
1993. évi XXIII. törvény végrehajtásáról szóló
13/1999. (VIII. 27.) NKÖM rendelet módosításáról**

A Nemzeti Kulturális Alapprogramról szóló 1993. évi XXIII. törvény 10. §-ának (2) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján az alábbiakat rendelem el:

1. §

A Nemzeti Kulturális Alapprogramról szóló 1993. évi XXIII. törvény végrehajtásáról szóló 13/1999. (VIII. 27.) NKÖM rendelet (a továbbiakban: R.) 20. §-ának (3) bekezdése a következő mondattal egészül ki:

„Meghívásos pályázat esetén csak a pályázati felhívás megjelentetése kötelező, legkésőbb a pályázat benyújtási határidejét megelőző 7. napon, az Alapprogram honlapján.”

2. §

Az R. 2. számú mellékletének helyébe e rendelet *melléklete* lép.

3. §

Ez a rendelet a kihirdetése napján lép hatályba, egyidejűleg az R. 20. §-a (3) bekezdésének második mondatában a „Nemzeti Kulturális Alapprogram” szövegrész helyébe az „Alapprogram” szövegrész lép.

Görgey Gábor s. k.,
a nemzeti kulturális örökség minisztere

Melléklet

a 7/2003. (IV. 3.) NKÖM rendelethez

[2. számú melléklet

a 13/1999. (VIII. 27.) NKÖM rendelethez]

I. Magasabb vezetői és vezetői beosztások

Beosztás megnevezése	Vezetői pótlék %
Magasabb vezető:	
igazgató	300
gazdasági igazgató	250
Vezető:	
osztályvezető	175
osztályvezető-helyettes	150
csoportvezető	100

II. Közalkalmazotti munkakörök

Munkakörök megnevezése	Besorolás									
	fizetési osztályok									
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Kollégiumi titkár			*	*	*	*		*		
Pályáztatási asszisztens			*	*						
Számítógépes rendszergazda					*	*	*	*		
Jogtanácsos									*	
Belső ellenőr					*	*	*	*		
Gazdasági, műszaki, jogi, igazgatási szakalkalmazott						*	*	*	*	
Gazdasági, műszaki, igazgatási ügyintéző		*	*	*	*					
Ügyviteli alkalmazott	*	*	*	*						
Műszaki, fenntartási, üzemviteli alkalmazott, szakmunkás, segédmunkás, kisegítő alkalmazott	*	*	*	*						

**A nemzeti kulturális örökség
miniszterének
8/2003. (IV. 3.) NKÖM
rendelete**

**a helyi önkormányzatok részére állat-
és növénykertek, vadasparkok fenntartására adható
támogatások igénybevételének rendjéről**

A Magyar Köztársaság 2003. évi költségvetéséről szóló 2002. évi LXII. törvény (a továbbiakban: Tv.) 5. számú mellékletének 16. pontjában foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1. §

E rendelet hatálya azon helyi önkormányzatokra terjed ki, amelyek állat- és növénykertet, vadasparkot tartanak fenn, vagy ha a fentiek működtetésére a tárgyévben hosszú távú — legalább 3-5 éves — közszolgáltatási szerződést kötnek.

2. §

A Tv. 5. számú mellékletének 16. pontjában a működési kiadások támogatására biztosított előirányzatból az állat- és növénykertek, vadasparkok normatív támogatást kaphatnak az önkormányzati hozzájárulás arányában, amennyiben az igénylés feltételeinek megfelelnek.

3. §

(1) A támogatást — a Fővárosi Önkormányzat kivételével — a helyi önkormányzat igényelheti a tárgyévi költségvetési rendeletében az állat- és növénykert, vadaspark fenntartására, működésére jóváhagyott hozzájárulás igazolt összege alapján. A helyi önkormányzat a székhelye szerint illetékes Területi Államháztartási Hivatal (TÁH) útján tárgyév április 10-éig nyújthatja be igényét a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma (a továbbiakban: minisztérium) Közművelődési Főosztályának. Az állat- és növénykert, vadaspark fenntartására fordított összeget alátámasztó tényadatokat az önkormányzat költségvetési rendelete megfelelő fejezete hiteles másolatának a támogatási kérelemhez történő csatolásával kell igazolnia.

(2) Az állat- és növénykerti, vadasparki támogatás e rendelet *melléklete* szerinti nyomtatvány kitöltésével igényelhető.

4. §

(1) A határidőre beérkezett igénylések alapján a minisztérium az egyes állat- és növénykert, vadaspark támoga-

tásának összegét, az igazolt önkormányzati hozzájárulás egy forintjára jutó támogatási előirányzat alapján számítja ki, amelyhez az egységre jutó támogatási előirányzatot a 2. § (1) bekezdésben szereplő támogatási előirányzat és a kiírási feltételeknek megfelelő igénylések szerinti összes önkormányzati hozzájárulás hányadosaként állapítja meg.

A minisztérium az igénylések alapján számított támogatások összegét tárgyév május 10-éig közzéteszi a Kulturális Közlönyben, valamint a minisztérium honlapján. Ezzel egyidejűleg értesíti a Belügyminisztériumot az önkormányzatok részére jóváhagyott és utalandó támogatás összegéről.

(2) Az önkormányzat a számlájáról a támogatás megérkezését követő 8 napon belül köteles az összeget az állat- és növénykert, vadaspark számlájára átutalni.

(3) Ha a helyi önkormányzat a költségvetési rendeletében az állat- és növénykert, vadaspark működésének támogatására jóváhagyott támogatás összegét részben vagy egészben nem a megjelölt feladatra használta fel, akkor az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény 64/B. §-ának (1) és (2) bekezdése szerint köteles eljárni.

(4) Amennyiben a helyi önkormányzat a költségvetési rendeletében e célra saját forrásból tervezett támogatását csökkenti, abban az esetben az eredeti előirányzat és a ténylegesen teljesített saját támogatás után számított állat- és növénykerti, vadasparki működtetési támogatás különbözetére nem jogosult, köteles azt a központi költségvetésnek visszautalni. Az így fennmaradó összeg tovább vizsgálendő a tekintetben, hogy a megfelelő célra került-e felhasználásra. Ellenkező esetben többlettámogatás nem adható.

5. §

(1) A helyi önkormányzat — az általa alkalmazott helyi finanszírozási rendszer keretei között — köteles biztosítani, hogy a támogatást a rendeletben előírt célra használják fel.

(2) Az állat- és növénykertnek, vadasparknak a rendelkezésére bocsátott támogatást elkülönítetten kell kezelnie, és annak felhasználásáról tételes, analitikus nyilvántartást kell vezetnie.

(3) Az önkormányzat a támogatás felhasználásáról a tárgyév december 31-ei határnapkal, a mindenkori zárszámadás keretében és rendje szerint köteles elszámolni. A központi támogatás tárgyév december 31-én feladattal terhelt maradványával a tárgyévet követő június 30-áig kell elszámolni.

6. §

Ez a rendelet a kihirdetése napján lép hatályba.

Görgey Gábor s. k.,
a nemzeti kulturális örökség minisztere

*Melléklet**a 8/2003. (IV. 3.) NKÖM rendelethez*.....
az állatkert neve.....
az állatkert címe**Kérelem
az állatkert működésének támogatására**

Büntetőjogi felelősségem tudatában kijelentem, hogy

1. az állatkert önkormányzati alapítású, költségvetési intézmény;
2. az állatkert működtetésére a helyi önkormányzat hosszú távú, éves szerződést kötött a 2003. évtől a évig terjedő időszakra;
(a nem költségvetési intézményeknek kell nyilatkoznuk e sorban)
3. az állatkert érvényes működési engedéllyel rendelkezik;
4. az állatkert jellemző mutatói:
az állatkert területének adatai ha m²
a látogatók száma 2002. évben fő
a belépőjegyekből származó bevétel ezer Ft
az éves kiadás ezer Ft

....., 2003. hó nap

.....

Mellékletek:

- az állatkert érvényes működési engedélyének másolata,
- a tárgyévi önkormányzati támogatás hiteles igazolása,
- az előző évi önkormányzati támogatás hiteles igazolása,
- nem önkormányzati alapítású, költségvetési intézmény esetében az állatkert működtetésére az önkormányzattal kötött szerződés másolata.

**A nemzeti kulturális örökség
miniszterének
9/2003. (IV. 3.) NKÖM
rendelete**

Gérecz Attila-díj alapításáról

A Magyar Köztársaság kitüntetéseiéről szóló 1991. évi XXXI. törvény 7. §-ának (1) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1. §

(1) A Gérecz Attila-díj azoknak a 30. életévüket be nem töltött — elsősorban első kötetes alkotóknak adományozható, akik a névadó szellemiségéhez méltó, jelentős irodalmi alkotást hoztak létre.

(2) A díj évenként, október 23-án, legfeljebb két fő részére adományozható. A díj megosztva is adományozható. Megosztás esetén a jutalom összege — egy főre számítottnan — a 2. § (4) bekezdésben meghatározott összeg 50%-a. A díj posztumusz nem adományozható.

(3) A díjazott adományozást igazoló okiratot és kisplasztikát kap.

(4) A kisplasztika forgatható, polírozott sárgaréz talpon álló, bronzból készült, átmérője 9 cm, magassága 13 cm, mélysége 5,5 cm. A kisplasztika Rácz Edit szobrászművész alkotása, kétoldalas, az egyik oldalán jelenet, a másik oldalán GÉRECEZ ATTILA-DÍJ felirattal van ellátva.

2. §

(1) A díjazottak személyére vonatkozó javaslatot bárki tehet. A javaslatokat a *melléklet* szerinti tartalommal az adományozást két hónappal megelőzően kell megküldeni a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának.

(2) A díjakat a nemzeti kulturális örökség minisztere — szakmai bizottság javaslatát kikérve — adományozza.

(3) A szakmai bizottság tagjait — szakmai szervezetek és intézmények javaslata alapján — a nemzeti kulturális örökség minisztere három évre kéri fel. A szakmai bizottság működésének szabályait a bizottság maga határozza meg.

(4) A díjakkal pénzjutalom is jár, amelynek összege személyenként 200 000 Ft.

3. §

A díjazottak névsorát a kitüntetettek hozzájárulása esetén a Kulturális Közlönyben közzé kell tenni.

4. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

Görgey Gábor s. k.,
a nemzeti kulturális örökség minisztere

Melléklet a 9/2003. (IV. 3.) NKÖM rendelethez

Kitüntetési javaslat

Gérecz Attila-díjra

Név (leánykori név):

Munkahely:

Foglalkozása, beosztása:

Születési hely: év hónap nap

Anyja neve:

Lakáscíme:

Korábbi állami kitüntetései:

.....

.....

.....

Hivatalos indokolás (rövid):

.....

.....

.....

Részletes indokolás, szakmai életút ismertetése (külön íven):

Dátum:

.....
felterjesztő

III. rész HATÁROZATOK

Az Országgyűlés határozatai

Az Országgyűlés 32/2003. (IV. 3.) OGY határozata

**a gyermekek és az ifjúság helyzetéről,
életkörülményeik alakulásáról és az ezzel
összefüggésben a 2001. évben megtett kormányzati
intézkedésekről szóló jelentés elfogadásáról***

Az Országgyűlés tudomásul veszi a Kormány által előterjesztett 2001. évről szóló jelentést a gyermekek és az ifjúság helyzetéről, életkörülményeik alakulásáról és az ezzel összefüggésben a 2001. évben megtett kormányzati intézkedésekről.

Dr. Szili Katalin s. k.,
az Országgyűlés elnöke

Balogh László s. k.,
az Országgyűlés jegyzője

Podolák György s. k.,
az Országgyűlés jegyzője

Az Országgyűlés 33/2003. (IV. 3.) OGY határozata

**az állam által nagy összegű költségvetési
támogatásban részesített pénzügyi intézetek
konszolidációját vizsgáló bizottság felállításáról****

Az Országgyűlés annak megállapítása érdekében, hogy valós veszteségek kompenzálására, a szükséges mértékben került-e ki a költségvetésből a Kormány által az egyes pénzügyi intézetek számára 1998. és 1999. év folyamán a Magyar Köztársaság 1999. évi költségvetéséről szóló 1998. évi

XC. törvénnyel — a bankkonszolidáció keretében — juttatott, az államháztartási hiány tetemes részét kitevő összeg, továbbá annak ellenőrzésére, hogy miként kezelik a támogatott bankok a költségvetésből származó összegeket, és azon követeléseiket, amelyek a konszolidációval kapcsolatos igényt alátámasztották; egészében annak érdekében is, hogy az adófizetők pénzéből finanszírozott bankkonszolidáció folyamatának nyilvánosságát és tisztaságát biztosítsa, az alábbi határozatot hozza:

I. Az Országgyűlés vizsgálóbizottságot hoz létre az állam által az 1999. évi költségvetési törvénnyel az 1998. és 1999. költségvetési évben állami támogatásban részesített pénzügyi intézetek konszolidációjával kapcsolatos folyamatok megvizsgálására.

II. A vizsgálóbizottság feladata annak megvizsgálása, hogy

— az 1999. évi költségvetési törvény 114. §-a szerint — az 1998. évi költségvetési törvény módosításával megvalósított — konszolidálással érintett bankok, nevezetesen a Postabank Rt. és a Magyar Fejlesztési Bank Rt. milyen pénzügyi helyzet alapján, milyen követelések kompenzálására részesedtek 152 milliárd, illetve 40 milliárd forint költségvetési támogatásban, illetve elszámolásban;

— igaz-e, hogy a konszolidált követelések között fantomcégek részére adott hitelek is voltak, s ha igen, melyek voltak ezek a cégek, és mi lett a hitelek sorsa;

— mi lett azoknak a további hiteleknek a sorsa, amelyeket a konszolidáció ellentételezett;

— az érintett pénzügyi intézetek 1998 és 1999 folyamán milyen követelést, illetve vagyont értékesítettek akár közvetlenül, akár pénzügyi intézetek által létrehozott „követeléskezelő” (Work out) vagy más szervezetek, illetve módszerek útján;

— mi indokolta, hogy nem nyílt, hanem zártkörű pályáztatás útján kerültek értékesítésre követelések;

— ellenőrizte-e, ha igen, milyen módon a kormányzat a konszolidáció során a költségvetésből kikerült pénzügyi összegek további sorsát, megfelelő hasznosulását, ennek során tett-e, ha igen, milyen intézkedéseket a pénzügyi intézetek felé;

— a kormányzati ellenőrzés teljességét nem akadályozta-e a banktípusok intézményének szabályozása;

— mi volt a feltétele a 71 milliárd forintos állami kezességvállalásnak, igénybe vette-e 1998, illetve 1999 folyamán a Postabank és Takarékpénztár Rt. — ha igen, milyen mértékben, milyen követelés esetében — az állami kezességvállalást; az érintett követelésnek és kezességvállalásnak mi lett a sorsa;

* A határozatot az Országgyűlés a 2003. március 31-i ülésnapján fogadta el.

** A határozatot az Országgyűlés a 2003. március 31-i ülésnapján fogadta el.

— szükség van-e a bizottság által megállapítottakkal kapcsolatban — ha igen, milyen — további kormányzati, parlamenti, illetve más intézkedésekre.

III. A vizsgálóbizottság maga határozza meg eljárási rendjét és vizsgálati módszereit.

IV. A vizsgálóbizottság tevékenységéről jelentést készít, melynek tartalmaznia kell:

- a) a bizottság feladatát;
- b) a bizottság által meghatározott eljárási rendet és vizsgálati módszereket;
- c) a bizottság ténybeli és jogi megállapításait;
- d) annak bemutatását, hogy megállapításait milyen bizonyítékokra alapozta;
- e) a vizsgálat által érintett szerv(ek) vagy személy(ek) észrevételeit, a lefolytatott vizsgálat módszereire és megállapításaira vonatkozóan;
- f) javaslatot az esetlegesen szükséges intézkedésekre.

V. A vizsgálóbizottság 8 tagból áll, tagjai országgyűlési képviselők. A tagokra a képviselőcsoportok vezetői tesznek javaslatot az alábbiak szerint:

Fidesz	3 fő
MDF	1 fő
MSZP	3 fő
SZDSZ	1 fő

VI. A bizottság elnökének, alelnökének és tagjainak megválasztására a képviselőcsoportok vezetőinek javaslata alapján a Házbizottság terjeszt elő javaslatot az Országgyűlésnek, amelyről az vita nélkül határoz. A bizottság elnökét kormánypárti, alelnökét az ellenzéki képviselőcsoportok együttesen jelölik.

VII. A bizottság feladatának ellátásához szakértőket vehet igénybe. Működésének költségeit az Országgyűlés fedezi a költségvetéséből.

VIII. A bizottság megbízatása feladatának elvégzéséig, de legfeljebb a létrehozástól számított hat hónapig tart.

Dr. Szili Katalin s. k.,
az Országgyűlés elnöke

Balogh László s. k.,
az Országgyűlés jegyzője

Podolák György s. k.,
az Országgyűlés jegyzője

Az Országgyűlés 34/2003. (IV. 3.) OGY határozata

a kormányzati szerveknél, illetve a Kormány felügyelete alá tartozó szerveknél, különös tekintettel az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatalnál elrendelt adatmásolással, esetleges jogosulatlan adatkezeléssel, adatátadással, illetve az APEH informatikai rendszerének megismerésével, valamint az APEH által különböző adóalanyok felé történő információkérésrel összefüggő tevékenységek körülményeit vizsgáló bizottság felállításáról*

Az Országgyűlés kiemelt fontosságot tulajdonít annak, hogy a Magyar Köztársaság Kormánya és államigazgatási szervei mindenkor az Alkotmány és a törvényes keretek között járjanak el. Az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatalnál történt egyszeri adatmásolás és utazási irodáktól történt adatkérés megrendítheti a közhitelű adatnyilvántartásokba vetett bizalmat, és a cselekedet jogszerűségét veti fel.

Az Országgyűlés ezért az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatalnál történt ez ügyekkel kapcsolatos tevékenységnek kivizsgálására, valamint az összefüggések feltárása érdekében az alábbi határozatot hozza:

1. Az Országgyűlés a Házszabály 34. §-ának (1) bekezdése, valamint 36. §-ának (2) bekezdése alapján a kormányzati szerveknél, illetve a Kormány felügyelete alá tartozó szerveknél, különös tekintettel az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatalnál elrendelt adatmásolással, esetleges jogosulatlan adatkezeléssel, adatátadással, illetve az APEH informatikai rendszerének megismerésével, valamint az APEH által különböző adóalanyok felé történő információkérésrel összefüggő tevékenységek körülményeit vizsgáló bizottságot hoz létre.

2. A vizsgálat tárgya az alábbi kérdések kivizsgálására terjed ki:

Mi volt a célja és a jogalapja az APEH-nál és más szerveknél történt adatmásolás elrendelésének?

Mely szervezeteknél történt hasonló adatmásolás, mint az APEH-nél?

Ki vagy kik, és milyen jogi felhatalmazás alapján rendeltek el az adatmásolást?

Az eljárás során mi volt a biztosíték arra, hogy nem sérülnek az alkotmányos alapelvek, ezen belül kiemelten a személyes adatokhoz fűződő jogok védelmének elve?

Mi a garancia arra, hogy az államtitok és az adótitok védelme nem sérült, és az APEH hivatali működésével összhangban történt az eljárás?

Mi a garancia arra, hogy a lemásolt adatok nem kerültek, kerülhettek ki az APEH-től (és más szervektől), és mi biztosította, hogy illetéktelen személy nem juthatott hozzá az adatokhoz?

* A határozatot az Országgyűlés a 2003. március 31-i ülésnapján fogadta el.

A lemásolt adatok eljutottak-e a Pénzügyminisztériumba, és mely szervektől?

Az In-Forrás Kht. játszott-e bármilyen szerepet a kimásolt adatbázisok elhelyezésében?

A kimásolt adatbázisokat egyesítették-e valahol?

A Hunaudit Kft. milyen vizsgálatot folytatott az APEH-nél, milyen adatokhoz férhetett hozzá, megbízásuk kapcsán figyelemmel voltak-e az államtitok, szolgálati titok, személyes adat és adótitok védelmére?

Mi a garancia arra, hogy Magyarország nemzetbiztonsági érdeke nem került veszélybe?

Megsértették-e az államtitokról és szolgálati titokról szóló törvény vonatkozó rendelkezéseit?

Mi a garancia arra, hogy illetéktelenek nem jutottak be az egyes szervezetek informatikai központjába?

Mi a garancia arra, hogy a különböző rendszerek felépítésére és a rendszerek elemeire vonatkozó információk nem kerültek ki? Amennyiben mégis megtörtént, kik tehetők felelőssé ezért?

Milyen adathordozókra másolták az egyes szervezeteknél az adatokat?

Milyen utasítások alapján történtek az adatmásolások, hogyan dokumentálták az adatmásolások tényét?

Hány másolat készült a különböző szervezeteknél?

Milyen módon történt az adathordozók továbbítása a végső tárolás helyéig?

Konkrétan az APEH esetében mikor érkeztek a hivatali központba az egyes igazgatóságok adathordozókra másolt adatállományai? Mikor és milyen módon kerültek ezek a TÜK (titkos ügykezelés) irodába? Mi történt az egyes adathordozókkal addig, amíg az utolsó igazgatóságtól is beérkezett a lemásolt adatállomány és ily módon a TÜK irodán elhelyezett doboz lezárhatóvá vált? A doboz lezárását megelőzően kik férhettek hozzá az adathordozókhoz? Az adathordozók végül is az egyes igazgatóságok által készített eredeti csomagolásban kerültek-e be a végső tárolási helyre, azaz a TÜK irodán elhelyezett dobozba? Ha nem voltak az adathordozók csomagolva, vagy az eredeti, az igazgatóságok által készített csomagolást bárki megbontotta, úgy mi a garancia arra, hogy további másolatok nem készültek?

Az adózás rendjéről szóló törvény szerint jártak-e el az utazási irodákból történt információkérés során?

3. A bizottság alakítsa ki álláspontját a tekintetben, hogy e határozat 1—2. pontjaiban foglaltakon túlmenően szükség van-e az általa tett megállapításokkal kapcsolatban további kormányzati, parlamenti, illetve más intézkedésekre. Ha igen, úgy tegyen a bizottság ezekre konkrét javaslatot.

4. A bizottság maga határozza meg eljárási rendjét és vizsgálati módszereit.

5. A vizsgálóbizottság tevékenységéről jelentést készít, melyet az Országgyűlés elé terjeszt. A jelentésnek tartalmaznia kell:

- a) a bizottság feladatát;
- b) a bizottság által meghatározott eljárási rendet és vizsgálati módszereket;
- c) a bizottság ténybeli és jogi megállapításait;
- d) annak bemutatását, hogy megállapításait milyen bizonyítékokra alapította;
- e) a vizsgálat által érintett szerv vagy személy észrevételeit a lefolytatott vizsgálat módszereire és megállapításaira vonatkozóan;
- f) amennyiben ez a bizottság feladatához tartozott — javaslatot a szükséges intézkedésekre.

6. A vizsgálóbizottság 8 tagból áll, tagjai országgyűlési képviselők. A tagokra a képviselőcsoportok vezetői tesznek ajánlást az alábbiak szerint:

MSZP	3 fő
Fidesz	3 fő
SZDSZ	1 fő
MDF	1 fő

7. A bizottság elnökének, alelnökének és tagjainak megválasztására a Házbizottság terjeszt elő javaslatot az Országgyűlésnek, amelyről az vita nélkül határoz. A bizottság elnöke a Kormány ellenzékéhez tartozó képviselő.

8. A bizottság megbízatása kiterjed minden, az e határozat 1. és 2. pontját érintő vizsgálatra, és az ennek alapján szükséges intézkedésekre vonatkozó javaslattételre. A bizottság a munkája során a feladatával összefüggésben meghallgatásokat tarthat, iratokat kérhet be. A kért adatokat mindenki köteles a bizottság rendelkezésére bocsátani, illetőleg köteles a bizottság előtt vallomást tenni. A bizottság a feladatköréhez tartozó ügyekben jogosult megismerni az államtitokról és a szolgálati titokról szóló 1995. évi LXV. törvény mellékletében az általános adatfajták körében a 13., 14., 15., 16., 18. és a 20. pontokban. A különös adatfajták jegyzékében

- a Rendőrség körében a 46. és 46/A. pontokban,
 - a Nemzetbiztonsági Szolgálatok körében a 101., 106., 107., 108., 109., 115., 116., 117. és 119. pontokban,
 - a Pénzügyminisztérium körében a 131., 136., 137/C., 137/E. és 138. pontokban
- meghatározott adatfajták alá tartozó adatok.

9. A bizottság feladatának ellátásához szakértőket vehet igénybe. Működésének költségeit az Országgyűlés — költségvetéséből — fedezi.

10. A bizottság megbízatása feladatának elvégzéséig tart.

Dr. Szili Katalin s. k.,
az Országgyűlés elnöke

Balogh László s. k.,
az Országgyűlés jegyzője

Podolák György s. k.,
az Országgyűlés jegyzője

Az Alkotmánybíróság határozatai

Az Alkotmánybíróság 9/2003. (IV. 3.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság jogszabályok alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára és megsemmisítésére, valamint mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítására irányuló indítvány tárgyában meghozta a következő

határozatot:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a közforgalmi személyszállítási utazási kedvezményekről szóló 287/1997. (XII. 29.) Korm. rendelet 2. § (1) bekezdés *f)* pontjának „a hadirokkant és a hadiözvegy a hadigondozási igazolvány felmutatásával, továbbá ...” szövegrésze alkotmányellenes, ezért azt a határozat közzétételének napjával megsemmisíti.

A közforgalmi személyszállítási utazási kedvezményekről szóló 287/1997. (XII. 29.) Korm. rendelet 2. § (1) bekezdésének *f)* pontja az alábbi szöveggel marad hatályban:
„2. § (1) Díjmentes utazásra jogosult korlátlan számban:
a)–e) ...

f) a hadirokkant kísérője, ha a hadirokkant az Országos Egészségbiztosítási Pénztár Országos Orvosszakértői Intézetének szakvéleménye alapján kísérőre szorul, és azt a hadigondozási igazolvány tartalmazza, a 2. kocsiosztályon.”

2. Az Alkotmánybíróság

— a hadigondozásról szóló 1994. évi XLV. törvény 1. §-a, 2. §-a, 7. §-a, 8. § (3) bekezdés *a)* pontjának második mondata, 10. § (2) és (4) bekezdései, 11. § (2) bekezdése, 22. § (1) bekezdése,

— a fegyveres erőknél 1945. március 31. és 1954. október 31. között szolgálatot teljesítettek hadigondozásáról szóló 1994. évi XLVI. törvény 1. § (1) bekezdése,

— a rádiózásról és a televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény 119. § (4) bekezdése,

— a szociális igazgatásról és szociális ellátásról szóló 1993. évi III. törvény 50. § (1) bekezdés *c)* pontja,

— a súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 164/1995. (XII. 27.) Korm. rendelet 14. §-a és 15. § (1) bekezdés *b)* pontja,

— a közforgalmi személyszállítási utazási kedvezményekről szóló 287/1997. (XII. 29.) Korm. rendelet 2. §

(3) bekezdése, 10. §-a, 16. § *a)* pontja, 21. § *b)* pontja és 24. § (1) bekezdés *c)* pontja,

— a kedvezményes üdültetésről szóló 35/2002. (V. 10.) HM rendelet 3. § *a)* pontja,

— a Hadigondozottak Közalapítványa létrehozásáról szóló 1116/1994. (XII. 9.) Korm. határozat és a mellékletét képező Alapító Okirat alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

3. Az Alkotmánybíróság a hadigondozásról szóló 1994. évi XLV. törvényt, valamint a rádiózásról és a televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény 56. § (1) és (2) bekezdéseit érintő, mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítására irányuló indítványt elutasítja.

4. Az Alkotmánybíróság a hadigondozásról szóló 1994. évi XLV. törvény 1. §-a „Magyarországon élő” szövegrészenek az Alkotmány 70/E. §-ába, valamint ugyanezen törvény 10. § (2) bekezdésének az Alkotmány 70/A. §-ába ütközését állító, és emiatt azok alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítvány tárgyában az eljárást megszünteti.

5. Az Alkotmánybíróság a hadigondozást érintő jogszabályok módosítására és kiegészítésére, valamint az új nemzeti hadigondozási törvény megalkotásának elrendelésére irányuló indítványt visszautasítja.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

1. Az indítványozó a hadigondozásra vonatkozó több jogszabály alkotmányellenességének utólagos megállapítását és megsemmisítését kérte.

A)

1.1. A hadigondozásról szóló 1994. évi XLV. törvény (a továbbiakban: Hdt.) 1. §-a — az indítványozó szerint alkotmányértő módon — szűk körre szorítkozva állapította meg a hadigondozásra való jogosultságot. Kirekesztette pl. az I. világháború idején a császári és királyi közös hadsereg, a két világháború között és a II. világháború alatt a magyar királyi honvédség tényleges állományában szolgáló, a hadművelési területen a honvédséggel együttműködő, valamint a rendészeti szervek állományában szolgáló, valamint 1919-ben a Vörös Hadsereggel harci érintkezésben levő szervek hivatásos tagjait a jogosultak közül. Kifogásolta azt is, hogy a törvény csak a Magyarországon élő magyar állampolgárokra vonatkozik, szerinte a Hdt. 1. §-a

hátrányosan különbözteti meg azokat „akik magyar érdekekért sérültek és károsultak”, de már nem Magyarországon élő magyar állampolgárok, pedig az állam volna felelős mindannyiuk hadigondozási ellátásáért is.

A Hdt. 2. §-a, valamint ezzel összefüggően a fegyveres erőknél 1945. március 31. és 1954. október 31. között szolgálatot teljesítettek hadigondozásáról szóló 1994. évi XLVI. törvény (a továbbiakban: Fhdt.) 1. §-a alkotmányellenességének megállapítását arra hivatkozva kérte az indítványozó, hogy e törvényi előírások hátrányos megkülönböztetést alkalmazva kizárták a hadigondozásból az 1954. október 31-től katonai szolgálatot teljesített sérültek és károsult katonák, valamint hozzátartozóik jelentős részét.

Ezek az előírások az indítványozó hivatkozása szerint sértik az Alkotmány 6. § (3) bekezdését, 17. §-át (az indítványozó érvelése tartalmilag a 70/E. § sérelmére utal), 19. §-át, 27. §-át, 35. § (2) bekezdését, 36. §-át, 54. § (1) bekezdését, 59. § (1) bekezdését, 70/A. §-át, 70/H. §-át, továbbá a honvédelemről szóló 1993. évi CX. törvény (a továbbiakban: Hvt.) 69. §-át, 135. §-át, 188. §-át, 189. §-át, 190. § (1) és (2) bekezdését, valamint a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény (a továbbiakban: Jat.) 17—20. §-ait, 23. §-át, 24. § (1) bekezdését, 25. § (2) bekezdését, 27. §-át.

1.2. A Hdt. 7. §-a azért alkotmányellenes az indítványozó álláspontja szerint, mert diszkriminatív módon kirekesztette a hadirokkant feleséget a hadirokkant családtagok köréből. Ugyanilyen okból tartja alkotmányellenesnek a Hdt. 22. § (1) bekezdését is, amely a hadirokkant feleségét és gyermekét — hátrányos megkülönböztetést alkalmazva — kizárta a hadigondozottakat megillető közlekedési kedvezményekből.

Álláspontja szerint ezek az előírások az Alkotmány 19. § (3) bekezdés *b*) pontjába, 35. § (1) bekezdés *b*) pontjába, 35. § (2) bekezdésébe, 36. §-ába, 70/A. §-ába ütköznek, és ellentétesek a Jat. 18. § (3) bekezdése, 19—20. §-ai, 25. §-a, 27. § *c*) pontja előírásaival.

1.3. A Hdt. 8. § (3) bekezdés *a*) pontjának második mondata azért alkotmányellenes — állítja az indítványozó —, mert a honvédelmi szolgálat következtében meghalt, illetve hadirokkantként elhunyt házastársra tekintettel indokolatlanul feléleszti a hadigondozásra való jogosultságot, ha az özvegy újabb házasságában is megözvegyül, ez pedig a hadigondozás rendszeréből jelentős pénzalapot elvon. A kifogásolt rendelkezés sérti az Alkotmány 15—16. §-ait, 36. §-át, valamint a Jat. 17—20. §-ait és 27. §-át.

1.4. Az indítványozó szerint a Hdt. 10. § (2) bekezdésének utolsó fordulata (az I—IV. járadékcsoportba tartozók számára megállapított egösszegű, egységesen 50 000 Ft összegű térítés) azért alkotmány sértő, mert a térítés összege a sérelem mértékével nem áll arányban, a maga részéről a differenciált összegű térítés megállapítását tartja elfogadhatónak.

Kéri az indítványozó a Hdt. 10. § (4) bekezdés felülvizsgálatát is. A Hdt. 10. § (4) bekezdését időközben az e törvény módosításáról szóló 2000. évi CIV. törvény 2. §-a — az indítványozó álláspontjával egyező tartalommal — megváltoztatta. Az Alkotmánybíróságnak az erre vonatkozó tájékoztatása ellenére a kérelmező kiterjesztette indítványát az inflációs veszteségek kiegyenlítésének igényére, továbbá az időközben meghalt eredeti jogosultak törvényes örököseit megillető örökrész elismertetésére, mert — érvel az indítványozó — az állam a késői szabályozás miatt jogtalan előnyhöz jutott, a potenciális igény jogosultaknak pedig kárt okozott, aminek a visszatérítésére köteles.

Ezért szerinte a sérelmezett törvényi előírások az Alkotmány 13. § (1) bekezdése, 36. §-a, 70/A. §-a rendelkezéseibe ütköznek és ellentétesek a Jat. 19—20. §-aival, 23—25. §-aival, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 355. § (1) bekezdésével és 357. § (4) bekezdésével.

1.5. A Hdt. 11. § (2) bekezdését az indítványozó azért tartja alkotmányellenesnek, mert az V. járadékosztályba sorolt hadirokkant havi járadékának összege „ösztönzője lehet a hadirokkant idő előtti elhalálzásának, mivel özvegye nagyobb összegű járadékot kap, mint életében a hadirokkant, miért is (e) rendelkezés megszüntetése életvédelmi érdek.” Hátrányos megkülönböztetést idézett elő az indítványozó szerint a kifogásolt előírás. A hadigondozottak járadékosztályba sorolásánál a hadigondozottak társadalmi helyzetét, műveltségi fokát, katonai rendfokozatát, a sérelmek mértékét — helytelenül — figyelmen kívül hagyta a jogalkotó.

A kifogásolt rendelkezések szerinte az Alkotmány 14. §-ába, 17. §-ába, 19. § (3) bekezdés *b*) pontjába, 36. §-ába, 54. § (1) bekezdésébe, 70/A. §-ába ütköznek és ellentétesek a Jat. 17—20. §-aival, 25. § (2) bekezdésével, 27. § *c*) pontjával, valamint a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény (a továbbiakban: Ftv.) 23. §-ával.

2. Az indítványozó a rádiózásról és a televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 119. § (4) bekezdését azért tartja alkotmányellenesnek, mert e rendelkezés a hadirokkantak és a hadiözvegyek tekintetében sérti az egy televíziós készülék díjmentes használatát biztosító, a Hdt. 23. §-ában foglalt előírást.

Az indítványozó szerint a sérelmezett előírás sérti az Alkotmány 2. §-át, 17. §-át, 19. § (3) bekezdés *b*) pontját, 36. §-át, 70/A. §-át, a Jat. 17—20. §-ait, 27. § *c*) pontját, továbbá a Hdt. 23. §-át.

3. A szociális igazgatásról és szociális ellátásról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) 50. § (1) bekezdés *c*) pontja, amely a hadigondozottat megillető közgyógyellátásra való jogosultságot állapítja meg, az indítványozó szerint sérti az Alkotmány 36. §-át, továbbá a

Jat. 17—20. §-ait és 27. §-át. Az alkotmányos szabályozás szerinte az lenne, ha minden hadigondozottat alanyi jogon illett meg a közgyógyellátás, annak megállapítása nem szociális rászorultság alapján történne. A közgyógyellátás intézményét a hadigondozottak vonatkozásában a Hdt.-ben kell rendezni — véli az indítványozó.

4. A közforgalmú személyszállítási utazási kedvezményekről szóló 287/1997. (XII. 29.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Út. r.) 2. § (1) bekezdés *d*) pontja [amely időközben *f*) pontra változott], 2. § (3) bekezdése, 10. §-a, 16. §-a, 21. § *b*) pontja, 24. § (1) bekezdés *c*) pontja hátrányos megkülönböztetésben megnyilvánuló alkotmányellenességet idéz elő az indítványozó szerint. A Hdt. ugyanis térítésmentes utazási lehetőségeket biztosít, az Út. r. azonban ezeket a II. osztályú utazásra szűkíti, valamint kizárja a díjmentességet a helyjegyre és az InterCity pótlejegyekre.

A kifogásolt előírások — véleménye szerint — sértik az Alkotmány 19. § (3) bekezdés *b*) pontját, 35. § (1) bekezdés *b*) pontját, 35. § (2) bekezdését, 36. §-át, 70/A. §-át, a Jat 15. §-át, 17. §-át, 18. § (3) bekezdését, 19. §-át, 20. §-át, 23—25. §-ait, 27. §-át, 29. §-át, valamint a Hdt. 22. § (1) bekezdését.

5. A súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 164/1995. (XII. 27.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Gk. r.) 14. §-a és 15. § (1) bekezdés *b*) pontja — az indítványozó szerint — hátrányos megkülönböztetést okoz, mert nem minden hadirokkant kapja meg a közlekedési kedvezményt, hanem csak az, aki arra szociálisan rászorult. Alkotmányellenesnek véli azt a rendelkezést is, amely során a személygépjármű szerzési és átalakítási keretszámot a miniszter csak a Mozgáskorlátozottak Egyesületének Országos Szövetségével egyetértésben állapítja meg, a Magyar Hadigondozottak Országos Nemzeti Szövetségével (a továbbiakban: MAHONSZ) való együttműködést pedig jogalkotói kötelezettségként a kedvezmények elosztása során nem írja elő.

Míndez az indítványozó álláspontja szerint sérti az Alkotmány 17. §-át, 19. § (3) bekezdés *b*) pontját, 35. § (2) bekezdését, 36. §-át, 63. § (1) bekezdését, 70/A. §-át, 70/C. §-át, továbbá az egyesülési jogról szóló 1989. évi II. törvény (a továbbiakban: Etv.) 1. §-át, 2. § (1) bekezdését, 3. § (1) bekezdését, 6. § (1) bekezdését, valamint a Jat. 17—20. §-ait és 27. §-át.

6. A honvédelmi üdültetésről szóló 11/1998. (VI. 11.) HM rendelet (a továbbiakban: Ür. 1.) 3. §-a azért alkotmányellenes az indítványozó szerint, mert csak szűk katonai és polgári igényjogosult körnek teszi lehetővé a honvédelmi üdültetést, hadigondozottaknak azonban nem, ezért ez a rendelkezés sérti az Alkotmány 2. § (1) bekezdését, 17. §-át, 36. §-át, 70/A. §-át, 70/H. §-át, továbbá a Hvt. 10. § *i*) pontját, 188. §-át, valamint a Jat. 17—20. §-ait és 29. §-át.

Az Ür. 1-et időközben a honvédelmi üdültetésről szóló 16/2001. (VI. 18.) HM rendelet hatályon kívül helyezte, amelyet pedig a kedvezményes üdültetés rendjéről szóló 35/2002. (V. 10.) HM rendelet (a továbbiakban: Ür. 2.) szintén hatályon kívül helyezett. Minthogy az új jogi szabályozás a rendelkezésekben tartalmi változást nem hozott, az Alkotmánybíróság az alkotmányossági vizsgálatot az Ür. 2-nek az igényjogosultak körére vonatkozó előírásaira végezte el, figyelemmel a kialakított gyakorlatára, amely szerint az Alkotmánybíróság a támadott jogszabály hatályon kívül helyezése esetén az indítványban megjelölt, de hatályon kívül helyezett jogszabály helyett az annak helyébe lépő új jogszabály alkotmányellenességét vizsgálja meg, ha az új jogszabály is tartalmazza a korábbi jogszabálynak az indítványozó által támadott rendelkezését. (137/B/1991. AB határozat, ABH 1992, 456., 457., 822/B/1998. AB határozat, ABK 2002. augusztus—szeptember, 499.)

7. Az indítványozó kifogásolta a Hadigondozottak Közalapítványa létrehozásáról szóló 1116/1994. (XII. 9.) Korm. határozat (a továbbiakban: Hat.) és a mellékletét képező Alapító Okirat tartalmát, mert az állítása szerint nem a MAHONSZ közreműködésével született, az Alapítvány kuratóriumában pedig az állam többsége az érdekképviselői tagokkal szemben hátrányos erőfölényt jelent. Ez sérti az Alkotmány 17. §-át, 36. §-át, továbbá a Jat. 17. §-át, 19. §-át, 20. §-át, 27. § *c*) pontját és 29. §-át.

B)

Az indítványozó a hadigondozottak ellátásával kapcsolatos egyes törvényi rendelkezések hiányosságai miatt az alkotmányellenesség megállapítását jogalkotói mulasztásokra hivatkozva is kérte.

1.1. Álláspontja szerint az Rtv. 56. § (1) és (2) bekezdései azért alkotmányellenesek, mert a jogalkotó nem biztosította a MAHONSZ-nak mint érdekképviselői szervnek a kuratóriumba történő tagi delegálási jogát, ezért ez a mulasztás az Alkotmány 2. §-át, 17. §-át, 19. § (3) bekezdés *b*) pontját, 36. §-át, 70/A. §-át, továbbá a Jat. 17—20. §-ait, 27. § *c*) pontját, valamint a Hdt. és az Ftv. egyes (nem konkretizált) előírásait sérti.

1.2. Az indítványozó szerint a Hdt. mulasztásos alkotmány sértést idézett elő azért, hogy a hadirokkantak és a hadigondozottak életviszonyainak fontos részleteit nem szabályozta. Elmulasztotta szabályozni a hadigondozottak vaksági pótlékát, valamint az érdekképviselői társadalmi szerv közadakozásból és a Svájci Vöröskereszt adományaiból vásárolt (épült), kártalanítás nélkül államosított ingatlanaival kapcsolatos kárpótlást, de pl. a járadéksegélyt, az új életpályára kiképzést, a különböző jogokat, előnyöket és kedvezményeket is.

A hiányos jogi szabályozás — az indítványozó szerint — sérti az Alkotmány 15—17. §-ait, 19. § (3) bekezdés *b*) pontját, 35. § (1) bekezdés *c*) pontját, 36. §-át, 37. § (3) bekezdését, 59. § (1) bekezdését, 63. § (1) bekezdését,

67. § (1) bekezdését, 70/A. § (1)—(3) bekezdéseit, továbbá — a kárpótlás tekintetében — az Alkotmány 13. § (1) és (2) bekezdéseit, továbbá a Ptk. 98. §-át, 112. § (2) bekezdését és 115. §-át.

1.3. Az indítványozó szerint a Hdt. elmulasztotta szabályozni a hadirokkantak, hadigondozottak és a volt hadigondozottak társadalmi érdekképviselete pénzügyi támogatását. Mindezek sértik az indítványozó szerint az Alkotmány 19. § (2) bekezdését, 36. §-át, 63. §-át, a Jat 3. § b) pontját, 17—20. §-ait, 27. §-át.

1.4. Alkotmánysértőnek tartja az indítványozó azt is, hogy a Hdt. megalkotásával a jogalkotó megszüntette a Hadigondozó Bizottságot, és elmulasztotta az ennek helyébe lépő új jogi szabályozás megalkotását. Ezáltal lehetetlenné vált — állítja az indítványozó — a hadigondozottak közérdekű ügyeinek demokratikus elintézése, ami pedig sérti az Alkotmány 2. § (1) bekezdését, 19. § (3) bekezdés b) pontját, 36. §-át, 42. §-át, 70/A. §-át, továbbá a Jat. 3. § b) pontját.

1.5. A Hdt. 17. § rendelkezéseihez kötődően a törvény elmulasztotta szabályozni a hadirokkantak és hozzátartozók ingyenes gyógyyszerellátásának biztosítását, állítja az indítványozó. A közgyógyyszerellátást a jogszabály a szociális ellátás esetei között említi ugyan, de nem mozdította elő más módon a hadigondozottak önálló életvitelének javítását, a társadalmi életben való aktív részvételét, a gyermekeiről való kielégítő gondoskodást. Az indítványozó utal arra is, hogy szerinte e tárgyú jogszabályok kiadásának elmulasztása a hadigondozottaknak kárt okozott, amelyért az állam kárfelelősséggel tartozik.

Az indítványozó szerint a mulasztás következtében sérül az Alkotmány 17. §-a, 19. § (2) bekezdése, 35. § (2) bekezdése, 36. §-a, 67. § (1) bekezdése, 70/A. §-a, 70/D—70/E. §-ai, 70/K. §-a, továbbá a Jat. 17—20. §-a, 23. §-a, 24. § (1) bekezdése, 27. §-a, valamint a Ptk. 339. §-a és az Ftv. 1—4. §-ai és a 12. §-a.

1.6. Az indítványozó szerint alkotmányellenes mulasztás az is, hogy a Hdt. nem szabályozta a hadirokkant-jelvény adományozásának és viselésének feltételeit, továbbá a köztisztelőben álló hadirokkant, hadiözvegy, hadigyám, hadiárva, hadigondozotti családtag címhasználatát. Ez a mulasztás sérti a hadirokkantakat és más hadigondozottakat, különösen pedig jó hírnevük megtartását és megerősítését.

Ezeknek az alkotmánysértéseknek az alapját az indítványozó az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében, 19. § (3) bekezdés b) pontjában, 35. § (1) bekezdés a) pontjában, 36. §-ban, 54. § (1) bekezdésében, 59. § (1) bekezdésében, 70/A. §-ban, 70/H. § (1) bekezdésében, továbbá a Jat. 17—20. §-aiban, 23. §-ban, 24. § (1) bekezdésében és 24. § (2) bekezdés a) pontjában jelölte meg.

1.7. Mulasztásos alkotmánysértést valósított meg — az indítványozó szerint — a Hdt. azzal is, hogy nem szabályozta a hadirokkantaknak haláluk esetére az ingyenes sírhely

biztosítását, ezzel pedig megsértette az Alkotmány 17. §-át, 19. § (3) bekezdés b) pontját, 36. §-át, 59. §-át, 70/A. §-át, 70/H. §-át, továbbá a Jat. 17. §-át, 18. § (1) bekezdését, 19—20. §-ait, 27. § c) pontját.

1.8. Mulasztásos alkotmánysértésnek tartja az indítványozó azt is, hogy a jogalkotó nem állapított meg törvényi előírásokat számos egyéb jogviszony rendezésére. Ilyeneknek minősíti pl. a hadirokkantaknak és hadigondozottaknak az állami ünnepeken való részvétele protokolláris szabályait; a hősokról való megemlékezések megtartásához nélkülözhetetlen helyiségek biztosítását; a külföldi hadigondozotti nemzeti szervezetekkel való bajtársi kapcsolattartás állami támogatását; a hadirokkantak életminősége javítását célzó műszaki, technikai fejlesztési rendelkezések megállapítását és a pénzügyi források garantálását; a hadigondozottakat érintő lakásellátás intézményrendszerének kidolgozását, a hadirokkantakat érintő vállalkozások állami támogatási rendjének kimunkálását; a hadigondozottak ingyenes belépésének biztosítását a honvédségi és a belügyi kulturális, sport rendezvényekre. Az e körben említettek tekintetében az indítványozó nem jelölte meg azokat az alkotmányos előírásokat, amelyeket sért az általa nélkülözhetetlennek tartott ellátási formák jogi szabályozásának hiánya.

C)

Az indítványozó — az utólagos normakontroll, valamint a mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség tárgykörében egyaránt — javaslatokat is tesz a helyesnek vélt jogi szabályozásra, a hatályos előírások korszerűsítésére. A jogi szabályozás — nézete szerint — csak új, egységes nemzeti hadigondozásügyi törvény megalkotásával lehetséges.

Az Alkotmánybíróság — véleményezés végett — az indítványt megküldte a honvédelmi miniszternek, valamint a szociális és családügyi miniszternek.

II.

Az indítvánnyal érintett és az Alkotmánybíróság által vizsgált jogszabályok:

Az Alkotmánynak az indítvány elbírálásakor hatályos rendelkezései:

„2. § (1) A Magyar Köztársaság független, demokratikus jogállam.”

„6. § (3) A Magyar Köztársaság felelősséget érez a határain kívül élő magyarok sorsáért, és előmozdítja a Magyarországgal való kapcsolatuk ápolását.”

„13. § (1) A Magyar Köztársaság biztosítja a tulajdonhoz való jogot.”

„14. § Az Alkotmány biztosítja az öröklés jogát.

15. § A Magyar Köztársaság védi a házasság és a család intézményét.

16. § A Magyar Köztársaság különös gondot fordít az ifjúság létebiztonságára, oktatására és nevelésére, védelmére és az ifjúság érdekeit.

17. § A Magyar Köztársaság a rászorulókról kiterjedt szociális intézkedésekkel gondoskodik.”

„19. § (1) A Magyar Köztársaság legfelsőbb államhatalmi és népképviselői szerve az Országgyűlés.

(2) Az Országgyűlés a népszuverenitásból eredő jogait gyakorolva biztosítja a társadalom alkotmányos rendjét, meghatározza a kormányzás szervezetét, irányát és feltételeit.

(3) E jogkörében az Országgyűlés

a) ...,

b) törvényeket alkot,

c)—m) ...”

„27. § Az Országgyűlés tagjai az állampolgári, valamint a nemzeti és etnikai kisebbségi jogok országgyűlési biztosaikhoz, az Állami Számvevőszék elnökéhez és a Magyar Nemzeti Bank elnökéhez kérdést, a Kormányhoz, a Kormány bármely tagjához és a legfőbb ügyészhez interpellációt és kérdést intézhetnek a feladatkörükbe tartozó minden ügyben.”

„35. § (1) A Kormány

a) védi az alkotmányos rendet, védi és biztosítja a természetes személyek, a jogi személyek és a jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetek jogait;

b) biztosítja a törvények végrehajtását;

c) irányítja a minisztériumok és a közvetlenül alárendelt egyéb szervek munkáját, összehangolja tevékenységüket;

d)—k) ...

(2) A Kormány a maga feladatkörében rendeleteket bocsát ki, és határozatokat hoz. Ezeket a miniszterelnök írja alá. A Kormány rendelete és határozata törvénnyel nem lehet ellentétes. A Kormány rendeleteit a hivatalos lapban ki kell hirdetni.”

„36. § Feladatának ellátása során a Kormány együttműködik az érdekelt társadalmi szervezetekkel.”

„37. § (3) A Kormány tagjai feladatuk ellátása körében rendeleteket adhatnak ki. Ezek azonban törvénnyel vagy a Kormány rendeletével nem lehetnek ellentétesek. A rendeleteket a hivatalos lapban ki kell hirdetni.”

„54. § (1) A Magyar Köztársaságban minden embernek veleszületett joga van az élethez és az emberi méltósághoz, amelyektől senkit nem lehet önkényesen megfosztani.”

„59. § (1) A Magyar Köztársaságban mindenkit megillet a jóhírnévhez, a magánlakás sérthetlenségéhez, valamint a magántitok és a személyes adatok védelméhez való jog.”

„63. § (1) A Magyar Köztársaságban az egyesülési jog alapján mindenkinek joga van a törvény által nem tiltott célra szervezeteket létrehozni, illetőleg azokhoz csatlakozni.”

„67. § (1) A Magyar Köztársaságban minden gyermeknek joga van a családjá, az állam és a társadalom részéről arra a védelemre és gondoskodásra, amely a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges.”

„70/A. § (1) A Magyar Köztársaság biztosítja a területén tartózkodó minden személy számára az emberi, illetve az állampolgári jogokat, bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül.

(2) Az embereknek az (1) bekezdés szerinti bármilyen hátrányos megkülönböztetését a törvény szigorúan bünteti.

(3) A Magyar Köztársaság a jogegyenlőség megvalósulását az esélyegyenlőtlenségek kiküszöbölését célzó intézkedésekkel is segíti.”

„70/C. § (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy gazdasági és társadalmi érdekeinek védelme céljából másokkal együtt szervezetet alakítson vagy ahhoz csatlakozzon.”

„70/D. § (1) A Magyar Köztársaság területén élőknek joguk van a lehető legmagasabb szintű testi és lelki egészséghez.

(2) Ezt a jogot a Magyar Köztársaság a munkavédelem, az egészségügyi intézmények és az orvosi ellátás megszerzésével, a rendszeres testedzés biztosításával, valamint az épített és a természetes környezet védelmével valósítja meg.”

„70/E. § (1) A Magyar Köztársaság állampolgárainak joguk van a szociális biztonsághoz; öregség, betegség, rokkantság, özvegyiség, árvaság és önhibájukon kívül bekövetkezett munkanélküliség esetén a megélhetésükhöz szükséges ellátásra jogosultak.

(2) A Magyar Köztársaság az ellátáshoz való jogot a társadalombiztosítás útján és a szociális intézmények rendszerével valósítja meg.”

„70/F. § (1) A Magyar Köztársaság biztosítja az állampolgárok számára a művelődéshez való jogot.

(2) A Magyar Köztársaság ezt a jogot a közművelődés kiterjesztésével és általánossá tételével, az ingyenes és kötelező általános iskolával, képességei alapján mindenkire számára hozzáférhető közép- és felsőfokú oktatással, továbbá az oktatásban részesülők anyagi támogatásával valósítja meg.”

„70/H. § (1) A haza védelme a Magyar Köztársaság minden állampolgárának kötelessége.

(2) Az állampolgárok az általános honvédelmi kötelezettség alapján fegyveres vagy fegyver nélküli katonai szolgálatot, illetőleg törvényben meghatározott feltételek szerint polgári szolgálatot teljesítenek.”

„70/K. § Az alapvető jogok megsértése miatt keletkezett igények, továbbá a köteleességek teljesítésével kapcsolatban hozott állami döntések elleni kifogások bíróság előtt érvényesíthetők.”

Hdt.-nek az indítvány elbírálásakor hatályos rendelkezései:

„1. § E törvényben megállapított feltételek alapján hadigondozásra jogosult az a Magyarországon élő magyar állampolgár, aki

a) katonai szolgálat,

b) kötelező katonai előképzés,

- c) légítámadás és hadművelet,
- d) visszamaradt robbanóanyag felrobbanása

(a továbbiakban együtt: szolgálat) során vagy következtében (a továbbiakban: következtében) testi épségének vagy egészségének károsodása folytán hadieredetű fogyatkozást szenvedett (a továbbiakban: hadirokkant), továbbá akit hadigyámoltként, hadiözvegyként, hadiárvaként, illetőleg hadigondozott családtagként kell gondozásba venni. (A továbbiakban együtt: hadigondozott).

2. § E törvény alkalmazásában

a) katonai szolgálat:

1. az első vagy második világháborúban teljesített hadiszolgálat (beleértve a hadifogságot és a közérdekű vagy kiegészítő katonai munkaszolgálatot is), vagy
2. 1945. március 31. előtt hivatásos vagy nem hivatásos állományban teljesített bármely tényleges katonai (honvédségi, légoltalmi, polgári védelmi, határőrségi) szolgálat (beleértve a fegyvergyakorlatot és lövészkiképzést is);

b) hadifogság: a szolgálat teljesítése közben bekövetkező fogságba ejtés és fogságban tartás, beleértve az idegen haderő által nem katonai szolgálatot teljesítő fogságba ejtését, illetőleg polgári személyek elhurcolását is, valamint ezek időtartamát;

c) munkaszolgálat: közérdekű vagy kiegészítő munkaszolgálat (beleértve a kényszerű munkaszolgálatot is), továbbá hadi vagy közérdekű munkára, illetőleg légoltalmi szolgálatra történő igénybevétel;

d)—h) (...)"

„5. § (1) Hadiözvegy a szolgálat következtében meghalt személy özvegye. Hadiözvegy továbbá a hadirokkantként hadigondozásba vett személy özvegye is, ha a házasságot a hadieredetű sérülés bekövetkezése előtt kötötték, vagy a házastárs halálakor már legalább 5 éve együtt éltek, vagy házasságukból gyermek született.

(2) A külön élő, illetőleg az elvált házastárs hadiözvegy, amennyiben a bíróság a házastársát tartásdíj fizetésére kötelezte.”

„7. § Hadigondozott családtag a szolgálat következtében meghalt személynek, illetőleg a hadirokkantnak az általa életében ténylegesen eltartott, 60. évét betöltött, vagy legalább 67%-ban csökkent munkaképességű szülője, nagyszülője, testvére és féltestvére.”

„8. § (3) Megszűnik a hadigondozásra jogosultság, ha

a) a hadiözvegy újból megházasodik, kivéve, ha hadirokkanttal köt házasságot. A szolgálat következtében meghalt, illetve hadirokkantként elhunyt házastársára tekintettel feléled a hadigondozásra jogosultság, ha az özvegy újabb házasságában is megözvegyül;

b)—e) (...)"

„10. § (2) A térítés mértéke:

- I. járadékosztályba sorolt hadirokkant esetén 250 000 Ft,
- II. járadékosztályba sorolt hadirokkant esetén 200 000 Ft,

III. járadékosztályba sorolt hadirokkant esetén 150 000 Ft,
IV. járadékosztályba sorolt hadirokkant esetén 100 000 Ft,
V. járadékosztályba sorolt hadirokkant, valamint a hadiözvegy esetén 75 000 Ft,

volt hadiárva, volt hadigyámolt és a volt hadigondozott családtag részére 50 000 Ft.”

„10. § (4) Volt hadiárva, akit szülője halála miatt, volt hadigyámolt, akit szülője hadirokkantsága miatt, volt hadigondozott családtag, akit unokája, gyermeke vagy testvére halála miatt hadiárvaként, hadigyámoltként, illetve hadigondozott családtagként hadigondozásba vettek, vagy aki okirattal bizonyítja, hogy ezen ellátások valamelyike iránti igénye fennállt.”

„11. § (2) A járadék havonkénti összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének %-ban kifejezett mértéke.

- I. járadékosztályba sorolt hadirokkant esetén 150%,
- II. járadékosztályba sorolt hadirokkant esetén 135%,
- III. járadékosztályba sorolt hadirokkant esetén 120%,
- IV. járadékosztályba sorolt hadirokkant esetén 95%,
- V. járadékosztályba sorolt hadirokkant esetén 70%.”

„22. § (1) A hadirokkant és hadiözvegy térítésmentesen veheti igénybe a helyi tömegközlekedési és a helyközi (távolsági) tömegközlekedési (vonat, autóbusz, hajó, komp stb.) eszközöket.”

„23. § (1) A hadirokkant és hadiözvegy mentes a televízió előfizetési díjának megfizetése alól.

(2) Ez a kedvezmény háztartásonként egy televízió műsorvevő készülékre terjed ki.”

„28. § Felhatalmazást kap a Kormány, hogy e törvény alapján

a) az egyösszegű térítés és a hadigondozotti járadék megállapításának és folyósításának,

b) a hadigondozotti ellátások és kedvezmények igénybevételére jogosító hadigondozotti igazolvány tartalmi és formai kellékeinek, az igazolvány kiadásának, valamint a hadieredetű fogyatkozás megállapítása orvosszakmai szempontjainak,

c) a hadirokkantak gyógyászati segédeszköz ellátásának,

részletes szabályait rendeletben állapítsa meg.”

Fhdt.:

„1. § (1) A hadigondozásról szóló 1994. évi XLV. törvény alapján hadigondozásra jogosultnak kell tekinteni azt a Magyarországon élő magyar állampolgárt, aki 1945. március 31. és 1954. október 31. közötti időszakban a fegyveres erőknél (néphadsereg, a Belügyminisztérium csapatai, a polgári védelem szervei) hivatásos, továbbszolgáló vagy hadkötelezettség alapján teljesített szolgálata során hadirokkanttá vált, valamint a törvény szerint hadigondozásra jogosult hozzátartozóit.”

Rtv.:

„119. § (4) A vezetőkes műsorelosztó távközlő rendszer tulajdonosa vagy üzemben tartója az egyes műsorcsatornák

működtetéséért csak az előfizetőktől szedhet üzemeltetési díjat. Ez alól kivételt képez, ha a műsorszolgáltató a távközlési tevékenységéért ellenszolgáltatást fizethet azzal, hogy ilyen esetben az adott műsorszolgáltatási csomag díja nem változhat.”

Szt.:

„50. § (1) Közgyógyellátásra jogosult

a)—b) ...

c) a pénzellátásban részesülő hadigondozott és a nemzeti gondozott;

d)—h) ...”

Út. r. szövege az indítvány benyújtásakor:

„2. § (1) Díjmentes utazásra jogosult korlátlan számban:

a) a gyermek felnőtt kíséretében 4 éves koráig, amennyiben külön ülőhelyet nem foglal el, bármely a személyi azonosításra alkalmas igazolvány (igazolás) felmutatásával, a 3. § e) pontja szerinti utazás kivételével;

b) 65. életéve betöltése napjától a magyar állampolgár — ideértve nemzetközi szerződés rendelkezése esetén a szerződés hatálya alá tartozó külföldi állampolgárt is — a 2. kocsiosztályon, személyi igazolványa vagy bármely más személyi azonosításra alkalmas igazolvány (igazolás) felmutatásával;

c) az országgyűlési képviselő képviselői igazolványa felmutatásával bármely kocsiosztályon;

d) a hadirokkant és a hadiözvegy a hadigondozási igazolvány felmutatásával, továbbá a hadirokkant kísérője, ha a hadirokkant az Országos Egészségbiztosítási Pénztár Országos Orvosszakértői Intézetének szakvéleménye alapján kísérőre szorul, és azt a hadigondozási igazolvány tartalmazza, a 2. kocsiosztályon.

(2) a), b) (...)

(3) A díjmentesség a helyjegyre, valamint az InterCity pótvjegyre nem vonatkozik.”

„10. § Korlátlan számú díjmentes utazásra jogosultak a 2. § (1) bekezdésében felsorolt személyek, az ott meghatározott feltételek szerint.”

„16. § Korlátlan számú díjmentes utazásra jogosult:

a) (...)

b) a 3. § (1) bekezdésének b) pontjában megjelölt személy,

c) a 2. § (1) bekezdésének b)—d) pontjaiban megjelölt személy.”

„21. § Korlátlan számú díjmentes utazásra jogosult:

a) (...)

b) a 2. § (1) bekezdésének a) és c)—d) pontjaiban megjelölt személy;

c) (...)”

24. § (1) Korlátlan számú díjmentes utazásra jogosult:

a)—b) (...)

c) a 2. § (1) bekezdésének c)—d) pontjaiban meghatározott személy, az ott meghatározott feltételekkel;

d)—f) (...)”

Út. r. szövege az indítvány elbírálásakor:

„Kedvezmények az országos közforgalmú vasutak vonalain

2. § (1) Díjmentes utazásra jogosult korlátlan számban:

a) a felnőtt kíséretében utazó gyermek 6 éves koráig bármely, a személyi azonosításra alkalmas okmány felmutatásával a 3. § e) pontja szerinti utazás kivételével;

b) 65. életéve betöltése napjától a magyar állampolgár — ideértve nemzetközi szerződés rendelkezése esetén a szerződés hatálya alá tartozó külföldi állampolgárt is — a 2. kocsiosztályon, személyi igazolványa vagy bármely más személyi azonosításra alkalmas okmány felmutatásával;

c) a magyar jogszabályok alapján a nyugdíj folyósító szerv által megállapított nyugellátásban részesülő 65 éven felüli külföldi állampolgár a 2. kocsiosztályon a nyugdíj folyósító szerv igazolása és bármely, a személyi azonosításra alkalmas okmány alapján;

d) a szomszédos államokban élő magyarokról szóló 2001. évi LXII. törvény (a továbbiakban: Szátv.) 8. §-a (2) bekezdésének b) pontjában meghatározott, 65. életévét betöltött külföldi állampolgár és a 65. életévét betöltött hozzátartozója a nevére kiállított „Magyar igazolvány”, illetve a „Magyar hozzátartozói igazolvány” felmutatásával a 2. kocsiosztályon;

e) az országgyűlési képviselő képviselői igazolványa felmutatásával bármely kocsiosztályon;

f) a hadirokkant és a hadiözvegy a hadigondozási igazolvány felmutatásával, továbbá a hadirokkant kísérője, ha a hadirokkant az Országos Egészségbiztosítási Pénztár Országos Orvosszakértői Intézetének szakvéleménye alapján kísérőre szorul, és azt a hadigondozási igazolvány tartalmazza, a 2. kocsiosztályon.”

(2) (...)

(3) A díjmentesség a helyjegyre, valamint az InterCity és az InterCity Rapid pótvjegyre nem vonatkozik.”

„Kedvezmények a helyközi (távolsági) menetrend szerinti autóbusz-közlekedésben

10. § Korlátlan számú díjmentes utazásra jogosultak a 2. § (1) bekezdésében felsorolt személyek, az ott meghatározott feltételek szerint.”

„Kedvezmények az elővárosi vasút
(Budapesti Közlekedési Rt. — Helyiérdekű Vasút)
vonalain

16. § Korlátlan számú díjmentes utazásra jogosult:

a) a 2. § (1) bekezdésében felsorolt személyek az ott meghatározott feltételek szerint,

b) a 3. § (1) bekezdésének b) pontjában megjelölt személy.”

„Kedvezmények a személyhajózás és révközlekedés
menetrend szerinti járatain
(a szárnyashajó és a sétahajó kivételével)

21. § Korlátlan számú díjmentes utazásra jogosult:

a) (...)

b) a 2. § (1) bekezdésének a), d), e), f) pontjaiban megjelölt személy,

c) (...)"

„Kedvezmények a menetrend szerinti helyi tömegközlekedésben

24. § (1) Korlátlan számú díjmentes utazásra jogosult:

a)—b) (...)

c) a 2. § (1) bekezdésének c)—f) pontjaiban megjelölt személy,

d)—f) (...)"

A Gk. r.-nek az indítvány benyújtásakor hatályos rendelkezései:

„14. § (1) Az évente kiadható szerzési és átalakítási támogatások keretszámát a Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetségével (a továbbiakban: MEOSZ) egyetértésben a népjóléti miniszter határozza meg és teszi közzé a Népjóléti Közlönyben — a költségvetési törvény függvényében — minden év április 30-áig.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltakon túl a népjóléti miniszter minden év november 15-éig a szerzési és átalakítási támogatás pótkeretszámát a MEOSZ-szal egyetértésben megállapíthatja.

15. § (1) A hivatal az általa létrehozott bizottság véleményének figyelembevételével a 11. § (1) bekezdése szerinti határozat alapján

a) (...)

b) az átalakítási támogatás kielégítéséről a tárgyévben folyamatosan dönt.

A bizottság tagjai a MEOSZ elnöke által meghatalmazott képviselő, az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat megyei (fővárosi) tisztí főorvosa által megbízott szakorvos, valamint a hivatal által felkért személy.”

A Gk. r.-nek az indítvány benyújtását követően módosított rendelkezése:

„14. § (1) Az évente kiadható szerzési és átalakítási támogatások keretszámát a Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetségével (a továbbiakban: MEOSZ) egyetértésben a népjóléti miniszter határozza meg és teszi közzé a Minisztérium hivatalos lapjában — a költségvetési törvény függvényében — minden év április 30-áig.”

Ür. 1.:

„3. § E rendelet alkalmazásában

a) igényjogosult személy

1. a honvédelmi szerv hivatásos, szerződéses állományú tagjai és azok közvetlen családtagjai,

2. a honvédelmi szervvel köztisztviselői, közalkalmazotti (ügyészi, ügyészégi alkalmazotti) jogviszonyban állók és azok közvetlen családtagja,

3. a honvédelmi miniszter által alapított, 100%-os állami tulajdonban lévő gazdasági társaságokkal — amelyek tekintetében a tulajdonosi jogokat is a honvédelmi miniszter gyakorolja — munkaviszonyban állók és azok közvetlen családtagjai,

4. a honvédségi érdekvédelmi, érdekképviselői szervezetekkel, a honvéd önkéntes és magánnyugdíj és egészségbiztosítási pénztárakkal, valamint a HM Szociálpolitikai Alapítvánnyal munkaviszonyban állók és azok közvetlen családtagjai,

5. az 1—4. alpontban felsorolt szervektől nyugállományba került személyek és azok közvetlen családtagjai,

6. a hivatásos és a nyugállományban elhunyt személy özvegye és ellátásra jogosult közvetlen családtagjai,

7. a honvédség nemzeti gondozottja és közvetlen családtagjai,

8. a honvédelmi miniszter által rehabilitált személyek és azok közvetlen családtagjai,

9. az igényjogosult személy unokája 14 éves korig;”

Ür. 2.:

„3. § E rendelet alkalmazásában

a) Igényjogosult:

1. a hivatásos és szerződéses katona, valamint családtagjai,

2. a honvédséggel köztisztviselői, közalkalmazotti jogviszonyban, illetve munkaviszonyban álló munkavállaló (a továbbiakban együtt: munkavállaló) és családtagjai,

3. a honvédségi érdekvédelmi, érdekképviselői szervezetekkel, a honvéd önkéntes és magánnyugdíj-, egészségbiztosítási pénztárakkal, valamint a Magyar Honvédség (a továbbiakban: MH) Szociálpolitikai Alapítvánnyal munkaviszonyban álló személy és családtagjai,

4. a nyugállományú katona és a honvédségtől nyugdíjazott munkavállaló és családtagjai,

5. a hivatásos és nyugállományú katona özvegye és árvaellátásra jogosult családtagjai,

6. a honvédség nemzeti gondozottja,

7. a honvédelmi miniszter által rehabilitált, külön határozatban igényjogosultságot szerzett katonaszemély és családtagjai,

8. a honvédelmi miniszter által alapított közhasznú társaság azon munkavállalója, aki a társaság alapításakor a honvédség közalkalmazottja vagy köztisztviselője volt és családtagjai,

9. az önkéntes tartalékos állományú katona és családtagjai,

10. a 3. § a) pont 1—5. alpontjaiban felsoroltak unokái, legfeljebb 16 éves életkorig.”

Hat.:

„A Kormány

1. a hadigondozottokról való állami, alanyi jogú gondoskodás, valamint a jogosultak ellátásának megvalósítása és a kedvezmények realizálása, továbbá a hadirokkantak egészségügyi segédeszközökkel való ellátásának biztosítása céljából a határozat mellékletét képező Alapító Okirat szerint közalapítványként létrehozza a Hadigondozottak Közalapítványát (a továbbiakban: Közalapítvány);

2. felhatalmazza a pénzügyminisztert, hogy a Kormány nevében az Alapító Okiratot aláírja, és a Közalapítvány bírósági nyilvántartásba vételéről gondoskodik.

Határidő: 1994. december 30.

3. Ez a határozat a közzététele napján lép hatályba.”

A Hat. mellékletét képező Alapító Okirat tartalmazza többek között a közalapítvány adatait, célját, induló vagyonát, szervezetét és szerveit, a kuratórium összetételét és feladatait, a gazdálkodás rendjét, a képviselő módját, a megszűnését eseteit.

Az indítvány mulasztásra vonatkozó részében megjelölt jogszabályok:

Rtv.:

„56. § (1) A Magyar Rádió Közalapítvány kuratóriumába és a Magyar Televízió Közalapítvány kuratóriumába huszonegy-huszonegy tagot delegálnak az alábbi szervezetek:

a)–r) ...

(2) A Hungária Televízió Közalapítvány kuratóriumába huszonhárom tagot delegálnak az alábbi szervezetek:

a)–m) ...”

Hdt.:

„17. § (1) A hadirokkantat bármely betegségével kapcsolatban térítésmentesen illeti meg

a) orvosi alapellátás (gyógykezelés),

b) állami, önkormányzati intézményi ellátás (kórház, szanatórium, gyógyfürdő, terápiás ellátások),

c) fogászati ellátás,

d) állami, önkormányzati szociális intézményi ellátás.”

Az indítványban hivatkozott egyéb jogszabályok:

Jat.:

„3. § A társadalmi rendre vonatkozóan törvényben kell szabályozni különösen

a) ...,

b) a társadalmi szervezetek és az érdekképviselői szervek jogállását,”

c)–g) ...”

„15. § (1) A végrehajtási jogszabály alkotására adott felhatalmazásban meg kell határozni a felhatalmazás jogosultját, tárgyát és kereteit. A felhatalmazás jogosultja a jogi szabályozásra másnak további felhatalmazást nem adhat.

(2) A szabályozás tárgykörébe tartozó alapvető jogok és kötelességek szabályozására nem lehet felhatalmazást adni.”

„17. § Jogszabályt akkor kell alkotni, ha a társadalmi-gazdasági viszonyok változása, az állampolgári jogok és kötelességek rendezése, az érdekösszeütközések feloldása azt szükségessé teszi.

18. § (1) A jogszabály megalkotása előtt — a tudomány eredményeire támaszkodva — elemezni kell a szabályozni kívánt társadalmi-gazdasági viszonyokat, az állampolgári

jogok és kötelességek érvényesülését, az érdekösszeütközések feloldásának a lehetőségét, meg kell vizsgálni a szabályozás várható hatását és a végrehajtás feltételeit. Erről a jogalkotót tájékoztatni kell.

(2) A jogszabályokat a magyar nyelv szabályainak megfelelően, világosan és közérthetően kell megszövegezni.

(3) Az azonos vagy hasonló életviszonyokat általában ugyanabban a jogszabályban, illetőleg azonos vagy hasonló módon kell szabályozni. A szabályozás nem lehet párhuzamos vagy indokolatlanul többszintű.

19. § Az állampolgárok — közvetlenül, illetőleg képviselői szerveik útján — közreműködnek az életviszonyaikat érintő jogszabályok előkészítésében és megalkotásában.

20. § A jogalkalmazó szerveket, a társadalmi szervezeteiket és az érdekképviselői szerveket be kell vonni az olyan jogszabályok tervezetének elkészítésébe, amelyek az általuk képviselt és védett érdekeket, illetőleg társadalmi viszonyokat érintik.”

„23. § A jogszabály tárgya szerint hatáskörrel rendelkező, illetőleg a kijelölt miniszter (a továbbiakban: szakminiszter) felelős a jogszabály előkészítéséért, így különösen azért, hogy a szabályozás szükséges és a tervezett megoldások alkalmasak a kitűzött cél elérésére.

24. § (1) Az igazságügy-miniszter felelős azért, hogy a jogszabály összhangban álljon más jogszabályokkal, megfeleljen a jogpolitikai elveknek, illeszkedjen be az egységes jogrendszerbe, és feleljen meg a jogalkotás szakmai követelményeinek.

(2) E felelősség érvényre juttatása érdekében a szakminiszter

a) a törvényjavaslatok tervezetét az igazságügy-miniszterrel együtt készíti el, és terjeszti a Kormány elé,

b) a kormányrendelet tervezetét az igazságügy-miniszterrel egyetértésben terjeszti a Kormány elé,

c) a miniszteri rendelet tervezetét véleményezésre megküldi az igazságügy-miniszternek.

25. § (1) A Kormány elrendelheti, hogy jelentős jogszabálytervezet előkészítésére az igazságügy-miniszter, illetőleg a szakminiszter kodifikációs bizottságot alakítson.

(2) A kodifikációs bizottságban részt vesznek az érdekelt állami szervezeteknek, társadalmi szervezeteknek, érdekképviselői szervezeteknek, valamint a megfelelő tudományágban a képviselői is.

(3) A kodifikációs bizottság állásfoglalásairól a jogalkotó szervet tájékoztatni kell.”

„27. § A Kormány elé terjesztendő jogszabálytervezetről véleményt nyilvánítanak

a) a miniszterek,

b) továbbá

c) az érdekelt társadalmi szervezetek és érdekképviselői szervek.”

„29. § A miniszteri rendelet tervezetét meg kell küldeni véleményezésre más, a szabályozásban érdekelt minisz-

ternek, társadalmi szervezetnek és érdekképviseleti szervnek.”

Ptk.:

„98. § A tulajdonost megilleti a birtoklás joga és a birtokvédelem.”

„112. § (2) Az ingatlan tulajdonjogával felhagyni nem lehet.”

„115. § (1) A tulajdonjogi igények nem évülnek el.”

„339. § (1) Aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentésül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben elvárható.”

„355. § (1) A kárért felelős személy köteles az eredeti állapotot helyreállítani, ha pedig az nem lehetséges, vagy a károsult azt alapos okból nem kívánja, köteles a károsult vagyoni és nem vagyoni kárát megtéríteni.”

„357. § (4) A keresetvesztés (jövőelemkiesés) megállapításánál figyelembe kell venni azt a jövőbeli változást is, amelynek meghatározott időpontban való bekövetkezésével már előre teljes bizonyossággal lehet számolni.”

Hvt.:

„10. § A honvédelmi miniszter a honvédelmi tevékenység ágazati irányítása körében

a)–h) (...)

i) a honvédelem képzési igényeit is biztosító katonai felsőoktatási, szak- és közoktatási intézmények tekintetében, az intézményekre vonatkozó jogszabályok alapján gyakorolja a közvetlen felügyeleti, a szakképesítést felügyelő minisztert megillető, továbbá az alapítói és fenntartói jogköröket;”

„69. § (1) Az állampolgárok a haza védelme érdekében általános honvédelmi kötelezettségként személyes szolgálatot és vagyoni szolgáltatást kötelesek teljesíteni.”

(2) Az állampolgárokat személyes honvédelmi kötelezettségként

a) hadkötelezettség;

b) polgári védelmi kötelezettség;

c) honvédelmi munkakötelezettség teljesítése terheli.

(3) A magánszemély állampolgárságára való tekintet nélkül, továbbá a jogi személy, valamint a jogi személyiség nélküli gazdasági társaság és személyegyesülés (a továbbiakban együtt: szolgáltatásra kötelezett) vagyoni szolgáltatásként az e törvényben meghatározott gazdasági és anyagi szolgáltatásra kötelezhető.”

„135. § (1) A honvédelmi kötelezettségét teljesítő személy megbecsüléséről és jogos érdekeinek védelméről az állam gondoskodik.

(2) Az érdekvédelem szabályai kiterjednek

a) a megjelenési,

b) a sor-, tartalékos és póttartalékos katonai szolgálati,

c) a polgári szolgálati,

d) a polgári védelmi

kötelezettségüket teljesítőkre.

(3) Az e törvényben megállapított esetekben a (2) bekezdés szerinti kötelezettségüket teljesítők hozzátartozói jogos érdekeinek védelmére is e törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.”

„188. § (1) A hadi eredetű sérülést szenvedettek és hozzátartozóik ellátása (hadigondozás) állami feladat, amelyről külön jogszabály rendelkezik.

(2) A hadigondozott megélhetését pénzbeli támogatással és természetbeni ellátással kell biztosítani.

(3) A hadigondozásra jogosultat hadirokkantként, hadigyámoltként, hadiözvegyként, hadiárvaként, illetve hadigondozott családtagként kell gondozásba venni.

189. § (1) A hadigondozással kapcsolatos közigazgatási tevékenység ellátása a jegyző hatáskörébe tartozik.

(2) A hadigondozásba vételi eljárás során vizsgálni kell, hogy a gondozást igénylő vagy hozzátartozója részére az e törvényben szabályozott kedvezőbb ellátás megállapítható-e. A kedvezőbb ellátás lehetőségéről az igénybejelentőt tájékoztatni kell.

190. § (1) A honvédelmi kötelezettség teljesítésével összefüggésben keletkezett kárért vétkességére tekintet nélkül az a szerv felel, amelynek érdekében a kötelezettséget teljesítették. Mentésül a szerv a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a kárt működési körén kívül eső elháríthatatlan ok vagy kizárólag a károsult elháríthatatlan magatartása okozta. Nem kell megtéríteni a kárnak azt a részét, amelyet a károsult vétkes magatartása idézett elő.

(2) A kártérítésre — a teljesített honvédelmi kötelezettség formájától függetlenül — a fegyveres erők kártérítési felelősségére vonatkozó, külön jogszabályban meghatározott rendelkezéseket kell alkalmazni.”

Ftv.:

„1. § E törvény célja a fogyatékos személyek jogainak, a jogok érvényesítési eszközeinek meghatározása, továbbá a fogyatékos személyek számára nyújtandó komplex rehabilitáció szabályozása, és mindezek eredményeként a fogyatékos személyek esélyegyenlőségének, önálló életvitelének és a társadalmi életben való aktív részvételének biztosítása.

2. § (1) Az államnak, a társadalom szervezeteinek és tagjainak oly módon kell tevékenységüket végezni, hogy az ne okozhasson olyan károsodást, amely fogyatékoság kialakulásához vezet, illetve olyan körülményeket kell létrehozni, amelyben a fogyatékos emberek képesek lesznek teljesebb életre és a fogyatékoságukból fakadó terheik csökkenthetőek.

(2) A fogyatékos személyekkel kapcsolatos magatartás, tevékenység során úgy kell eljárni, hogy az a fogyatékos állapot rosszabbodását megelőzze, illetőleg annak következményeit enyhítse.

(3) A tervezési, döntési folyamatok során kiemelten kell kezelni a fogyatékos személyek sajátos szükségleteit, és figyelemmel kell lenni arra, hogy a fogyatékos személyek a

bárki által igénybe vehető lehetőségekkel csak különleges megoldások alkalmazása esetén élhetnek.

(4) A fogyatékos személyeket érintő döntések során tekintettel kell lenni arra, hogy a fogyatékos személyek a társadalom és a helyi közösség egyenrangú tagjai, ezért meg kell teremteni azokat a feltételeket, amelyek lehetővé teszik számukra a társadalmi életben való részvételt.

(5) Az állam köteles gondoskodni a fogyatékos személyeket megillető jogok érvényesítéséről, a fogyatékos személyek hátrányait kompenzáló intézményrendszer működtetéséről a nemzetgazdaság mindenkorai lehetőségeivel összhangban.

3. § A fogyatékos személyek az őket mindenki mással egyenlően megillető jogaikkal állapotukból fakadóan kevéssé tudnak élni, ezért indokolt, hogy minden lehetséges módon előnyben részesüljenek.

4. § E törvény alkalmazásában

a) fogyatékos személy: az, aki érzékszervi — így különösen látás-, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során;

b) rehabilitáció: az egészségügyi, mentálhigiénés, oktatási, képzési, átképzési, foglalkoztatási, szociális rendszerekben megvalósuló folyamat, amelynek célja a fogyatékos személy képességének fejlesztése, szinten tartása, a társadalmi életben való részvételének, valamint önálló életvitelének elősegítése;

c) segédeszköz: a fogyatékos személy fizikai vagy érzékszervi képessége részleges vagy teljes hiányának részleges vagy teljes pótlását szolgáló eszköz;

d) támogató szolgálat: a fogyatékos személy önálló életvitelét elősegítő, a mindennapi szükségletei kielégítését célzó — személyes közreműködés által megvalósuló — szolgáltatás;

e) lakóotthon: a fogyatékos személy önálló életvitelét elősegítő, kisközösséget befogadó lakhatási forma.”

„12. § (1) A fogyatékos személy egészségügyi ellátása során — az 1997. évi CLIV. törvénnyel összhangban — figyelemmel kell lenni a fogyatékoságából adódó szükségleteire.

(2) A fogyatékos személy számára biztosítani kell — a fogyatékoságával összefüggésben — az állapota javításához, az állapotromlása megelőzéséhez szükséges rendszeres és hatékony egészségügyi ellátást. A fogyatékos személyeket ellátók speciális képzésének és továbbképzésének lehetőségét biztosítani kell.

(3) A fogyatékos személy egészségügyi ellátása során törekedni kell arra, hogy az ellátás segítse elő a rehabilitációját, társadalmi beilleszkedését, továbbá, hogy ne erősítse a betegségudatát.”

„23. § (1) Fogyatékosági támogatásra az a 18. életévét betöltött súlyosan fogyatékos, Magyarországon élő magyar

állampolgár, továbbá bevándorlási engedéllyel rendelkező külföldi, valamint a magyar hatóságok által menekültként elismert azon személy jogosult, akinek

a) segédeszközzel vagy műtéti úton nem korrigálható módon látóképessége teljesen hiányzik vagy alig látóként minimális látásmaradvánnyal rendelkezik, és ezért kizárólag tapintó-halló életmód folytatására képes (látási fogyatékos),

b) hallásvesztése olyan mértékű, hogy a beszédnek hallás útján történő megértésére és spontán elsajátítására segédeszközzel sem képes, és halláskárosodása miatt a hangzó beszéd érthető ejtése elmarad (hallási fogyatékos),

c) értelmi akadályozottsága genetikai, illetőleg magzati károsodás vagy szülési trauma következtében, továbbá tizennegyedik életévét megelőzően bekövetkező súlyos betegség miatt középsúlyos vagy annál nagyobb mértékű (értelmi fogyatékos),

d) a mozgásrendszer károsodása, illetőleg funkciózavara miatt helyváltoztatása a külön jogszabályban meghatározott segédeszköz állandó és szükségszerű használatát igényli (mozgásszervi fogyatékos).

e) az *a)–d)* pontban meghatározott súlyos fogyatékoságok közül legalább két fogyatékosága van (halmozottan fogyatékos),

f) hallásvesztése olyan mértékű, hogy a beszédnek hallás útján történő megértésére segédeszközzel sem képes és az *a)*, *c)*, *d)* pontok valamelyikében megjelölt egyéb fogyatékosága is van (halmozottan fogyatékos),

és állapota tartósan vagy véglegesen fennáll, továbbá önálló életvitelre nem képes vagy mások állandó segítségére szorul.

(2) Fogyatékosági támogatásra nem jogosult az a súlyosan fogyatékos személy, aki

a) vakok személyi járadékában,

b) magasabb összegű családi pótlékban részesül.

(3) Megszűnik a fogyatékosági támogatásra való jogosultság, ha

a) a súlyosan fogyatékos állapot nem áll fenn;

b) a fogyatékos személy a felülvizsgálaton nem jelenik meg és a távolmaradását nem igazolja.

(4) Szünetel a fogyatékosági támogatás folyósítása, ha a jogosult egybefüggően három hónapot meghaladóan külföldön tartózkodik. Ebben az esetben a támogatás szüneteltetését a külföldi tartózkodás negyedik hónapjának első napjától kezdődően kell elrendelni.”

Etv.:

„1. § Az egyesülési jog mindenkit megillető alapvető szabadságjog, amelyet a Magyar Köztársaság elismer, és biztosítja annak zavartalan gyakorlását. Az egyesülési jog alapján mindenkinek joga van arra, hogy másokkal szervezeteket, illetőleg közösségeket hozzon létre vagy azok tevékenységében részt vegyen.

2. § (1) Az egyesülési jog alapján a magánszemélyek, a jogi személyek, valamint ezek jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetei — tevékenységük célja és alapítóiak szándéka szerint — társadalmi szervezetet hozhatnak létre és működtethetnek.”

„3. § (1) A társadalmi szervezet olyan önkéntesen létrehozott, önkormányzattal rendelkező szervezet, amely az alapszabályban meghatározott célra alakul, nyilvántartott tagsággal rendelkezik, és céljának elérésére szervezi tagjai tevékenységét.”

„6. § (1) A társadalmi szervezet alapszabálya az abban meghatározott célkitűzéseknek megfelelően biztosítja a szervezet demokratikus, önkormányzati elven alapuló működését, elősegíti a tagok jogainak és kötelességeinek érvényesülését.”

III.

Az Alkotmánybíróság az indítványt az alábbiakban megalapozottnak találta:

Az Alkotmánybíróság az indítványozó által felvetett jogforrástani összefüggésekre tekintettel mindenekelőtt megvizsgálta, hogy az Út. r. kifogásolt előírásai ellentétesek-e a Hdt. 22. § (1) bekezdése rendelkezésével. Megállapította, hogy az Út. r.-t az indítvány benyújtását követően a közforgalmú személyszállítási utazási kedvezményekről szóló 287/1997. (XII. 29.) Korm. rendelet módosításáról szóló 242/2001. (XII. 10.) Korm. rendelet 2002. január 1-jei hatállyal módosította. A módosítás tartalmi változást az indítványban kifogásolt rendelkezéseket illetően nem hozott. Az indítványban az Út. r. 2. § (1) bekezdés *d)* pontjánakénti megjelölés *f)* pontra változott. A tartalmi azonosság miatt az Alkotmánybíróság az alkotmányossági vizsgálatot az Út. r. hatályos rendelkezéseire kiterjedően végezte el.

Az Alkotmány 35. § (2) bekezdése szerint a Kormány a maga feladatkörében rendeletet bocsát ki és határozatokat hoz. A Kormány rendelete és határozata törvénnyel nem lehet ellentétes.

A Hdt. 22. § (1) bekezdése kimondja, hogy a hadirokkant és hadiözvegy térítésmentesen veheti igénybe a helyi tömegközlekedési és a helyközi (távolsági) tömegközlekedési (vonat, autóbusz, hajó, komp stb.) eszközöket. A Hdt. 28. § *b)* pontja arra hatalmazta fel a Kormányt, hogy a hadigondozotti ellátások és kedvezmények igénybevételére jogosító hadigondozotti igazolvány tartalmi és formai kellékeinek, az igazolvány kiadásának, valamint a hadieredeti fogyatkozás megállapítása orvos-szakmai szempontjainak részletes szabályait rendeletben állapítsa meg.

Az Országgyűlés és a Kormány normaalkotási viszonyában a rendező elvet az Alkotmány 35. § (2) bekezdésében írt — a jogforrási hierarchiából következő — azon tilalom jelenti, amely szerint a Kormány rendelete törvénnyel nem lehet ellentétes. A törvénnyel való ütközést jelenti az is, ha

az azonos szabályozási tárgyban a Kormány rendelete túlterjeszkedik a törvény által adott felhatalmazáson. Egy korábbi ügyben az Alkotmánybíróság már megállapította, hogy „[a] felhatalmazás kereteinek túllépése — a jogforrási hierarchia rendjének megsértésén keresztül alkotmányellenességet eredményez.” [19/1993. (III. 27.) AB határozat, ABH 1993, 431., 433.]

Az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében deklarált, a jogállamiságból levezethető jogbiztonság az egyes jogintézmények működésének kiszámíthatóságát követeli meg. Ezért alapvetőek a jogbiztonság szempontjából az eljárási garanciák. „Csak formalizált eljárás szabályainak követésével keletkezhet érvényes jogszabály, csak az eljárási normák betartásával működnek alkotmányosan a jogintézmények.” [9/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 59., 65.]

Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint abban az esetben, ha a törvény taxative megjelölt tárgykörök további részletszabályozására hatalmazza fel a Kormányt, akkor az köteles a felhatalmazás keretei között maradni. A Hdt. 28. § *b)* pontja tételesen felsorolja a rendelettel szabályozható jogalkotási tárgyköröket, következésképpen ezen a Kormány nem terjeszkedhetett volna túl.

Az Út. r. 2. § (1) bekezdés *f)* pontjának a hadirokkantakra és hadiözvegyekre vonatkozó rendelkezése — a 2. § (3) bekezdésével összefüggésben — túllépett a Hdt. 28. § *b)* pontjában rögzített törvényi felhatalmazás keretein, mert a törvényben biztosított térítésmentességgel szemben nem teljes, csupán a 2. kocsiosztályra korlátozott díjmentességet biztosított a hadirokkantak és hadiözvegyek részére. Ezáltal megsértette az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében deklarált jogállamiság és az ebből levezethető jogbiztonság követelményét, úgyszintén az Alkotmány 35. § (2) bekezdése harmadik mondatában rögzített, a Kormány jogalkotási hatáskörét megállapító rendelkezést. Ezért azt az Alkotmánybíróság — alaki alkotmányellenesség miatt — e részében megsemmisítette.

A rendelet részleges megsemmisítése természetesen nem jelenti a hadirokkantak és hadiözvegyek ingyenes utazási lehetőségének eltörlését. Éppen ellenkezőleg: az Alkotmánybíróság azt juttatja kifejezésre, hogy őket nem egyszerűen díjmentesség, hanem minden tekintetben teljes térítésmentesség illeti meg a törvény alapján.

Az Alkotmánybíróság a hasonló tárgyat érintő 1482/B/1995. AB határozatában foglaltaktól (ABH 1996, 602., 604.) eltérő döntését a következőkkel indokolja:

Az Alkotmánybíróság a korábbi, 1482/B/1995. AB határozatában a közforgalmú személyszállítási utazási kedvezményekről szóló 13/1991. (I. 8.) Korm. rendelet egyes szakaszainak alkotmányellenességét bírálta el. A jelen ügyben más jogszabályt, más alkotmányos összefüggésben vizsgált. Ezért az Alkotmánybíróság — állandó gyakorlatára tekintettel — megállapította, hogy az indítvánnyal érintett jogszabály tekintetében a korábbi döntés nem képez res iudicatát, így az indítványt érdemben bírálta el.

Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben arra az álláspontra jutott, hogy a Hdt. 22. §-al a törvényhozó úgy rendelkezett, hogy a térítésmentes utazás mintegy „személyre szóló” jogosultságként illeti meg a hadirokkantat és a hadiözvegyet.

Az Alkotmánybíróság azt is hangsúlyozza, hogy mivel a térítésmentes utazást — a hadirokkantnak és a hadiözvegynek az ország védelmében elszenvedett vesztesége iránti tiszteletből, helytállásuk elismeréseként — törvény biztosítja, ezért e jogosulti körtől a teljes térítésmentességet kormányrendelet nem vonhatja el, és azt nem szűkítheti le feltételektől függő díjmentességre. Mivel azonban a Hdt. 22. §-a a hadirokkant és a hadiözvegy számára a helyi tömegközlekedési és a helyközi (távolsági) tömegközlekedési eszközök igénybevétele esetén korlátlan számban és minden komfortbeli megkötöttség nélkül biztosította a térítésmentes utazást, ennél fogva ettől a Kormány a rendeletében nem térhetett volna el, mivel erre törvényi felhatalmazást nem kapott.

IV.

Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt utal az Alkotmány 70/H. §-ának (1) bekezdésére, amely szerint a haza védelme a Magyar Köztársaság minden állampolgárának kötelessége.

A haza védelmében egészségromlást, sebesülést szenvedtekről az állam a testi fogyatkozásukkal arányban álló juttatások biztosításával gondoskodik. Az említett sérelmeket szenvedett állampolgároknak joga van az állami gondoskodásra, ami azonban nem jelenti az állami gondoskodás különböző változatainak alanyi jogon, alkotmányi vagy törvényi előírásokkal garantált általánosságát. Tehát az eltérő jellegű igények kielégítése a különböző juttatásokat, kedvezményeket biztosító különálló jogszabályi rendelkezések révén történik, de ez közvetlenül az Alkotmányból nem vezethető le.

Az állam feladata az, hogy egyensúlyt teremtsen a társadalom tagjainak törvényes igényei és az ezek megvalósításához felhasználható anyagi erőforrások között. Ha nem ezt tenné, a társadalmilag mégoly méltányolható igényeket csak a más (szociális, egészségügyi) okból rászorultak aránytalan hátrányára elégíthetné ki, amely alkotmányellenes helyzetet teremtene. Az állam kötelessége tehát a kedvezmények és juttatások jogi szabályozás útján történő meghatározása.

Az Alkotmánybíróság 2/1998. (II. 4.) AB határozatában rámutatott arra, hogy „[a] haza védelme során elszenvedett sérelmek, veszteségek teljes megtérítésére az azokat elszenvedő állampolgároknak nincs alanyi joga, de a jogalkotó rendszerint a károk teljes megtérítését rendeli el békeidőben. Teszi ezt általában azért, hogy a honvédelmi kötelezettség teljesítésére ösztönözzön, de a teljes térítés

alapja a békeidőben az a megfontolás is, hogy ekkor a tényleges fegyveres szolgálat az állampolgároknak, azon belül a honvédelmi kötelezettség által érintett állampolgároknak csak kis részét érinti.” (ABH 1998, 41., 54.)

Az Alkotmánybíróság egy korábbi határozatban azt is megállapította, hogy az egyenlő bánásmódnak nemcsak a jogok, hanem az állampolgári kötelességek, s így a honvédelmi kötelezettséggel járó terhek tekintetében is érvényesülni kell. [46/1994. (X. 21.) AB határozat, ABH 1994, 260., 269.]

A hadigondozás célja, hogy mindazok a személyek, akik hadicselekmények során haltak meg, váltak rokkanttá, illetve ezen személyek hozzátartozói állami ellátásban részesüljenek, amely némi kompenzációt nyújt az elszenvedett sérelmekért. A Hdt. egy szűk társadalmi csoportra alkotott speciális jogszabály, amely a szociális ellátásokhoz hasonló, azokkal több ponton érintkező, alanyi jogon, vagy szociális rászorultság alapján járó társadalompolitikai indíttatású önálló ellátásokat vezetett be, illetőleg a meglévő ellátási formákat bővítette ki.

1.1. Az Alkotmánybíróság az indítványban foglaltak, valamint a Hdt. 1. és 2. §-a, továbbá az Fhdt. 1. § (1) bekezdésének összevetése alapján megállapította, hogy az indítványban említett alanyi kör gyakorlatilag megegyezik a kifogásolt törvényi előírásokban foglaltakkal. A jogalkotó — ellentétben az indítványozó állításával — nem rekesztette ki a hadigondozásra való jogosultak sorából az I. és II. világháború alatt és a két világháború között katonai, szolgálati kiképzés, hadművellet, robbanóanyag felrobbanása következtében fogyatkozást szenvedetteket.

A Hdt. 1. és 2. §-ainak hatálya kiterjed a múltban bekövetkezett, a jelenben és a jövőben bekövetkező hadicselekménnyel összefüggően (légi csapás, hadművellet, harci cselekmény) fogyatkozást szenvedett (szenvedő) személyekre. A békeidőben megsérült személyek nem minősülnek hadigondozottnak, a róluk való gondoskodás nem a Hdt. alapján, hanem polgári jogi úton, a kártérítés és a nem vagyoni kár számítása alapján történhet meg a Hvt. idézett 190. §-ának rendelkezése szerint. A honvédelmi kötelezettség teljesítésével összefüggésben keletkezett kárért a magyar állampolgároknak ez kedvezőbb kártérítési lehetőséget biztosít, mint amelyet a hadigondozotti ellátás keretében kaphatnának.

Mindebből következően — mivel az indítványozó által hiányolt rendelkezéseket a Hdt. tartalmazza — az indítványozó által hivatkozott törvényi rendelkezések nem sértik az Alkotmány 17. §-át, 70/A. §-át, és 70/H. §-át.

1.2. Az Alkotmánybíróság a külföldön élő magyar állampolgárok hadigondozási kedvezményeivel kapcsolatosan megállapította, hogy az állam az egyes hadigondozási ellátásokat csak úgy képes teljesíteni, ha az adott ellátó rendszer és a jogosult személy kapcsolata biztonságosan és tartósan fenntartható. A Magyarországon élő hadigondo-

zottak ellátási kötelezettségének elsődlegessége, ezzel összefüggésben pedig a külföldön élő magyar állampolgárok kizárása nem tekinthető olyan szabályozási módnak, amely sértené az Alkotmány 70/A §-át.

Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Hdt. 1. és 2. §-ai nem sértik az Alkotmány 17. §-át, mert abból elsődlegesen a magyar állampolgárok számára, a megélhetésükhöz szükséges ellátásra nézve vezethető le közvetlenül a szociális biztonságra vonatkozó állami kötelezettség, ez azonban ugyanilyen mértékben nem terjed ki a külföldi állampolgárokra, a jelen határozat VI/1. pontjában foglaltak szerint.

Az Alkotmány 6. § (3) bekezdése a Magyar Köztársaság határain kívül élő magyarok sorsáért való felelősséget deklarálja, és államcélként jelöli meg a határon túli magyaroknak a Magyarországgal történő kapcsolata ápolásának előmozdítását. Az indítványozó azonban nem ezt a személyi kört említi, hanem a külföldön élő magyar állampolgárok hadigondozási ellátásáért való állami felelősséget kívánja meg. Azt kifogásolja, hogy a Hdt. 1. §-a kihagyja őket a hadigondozásra jogosultak közül, mivel a törvényben megállapított feltételek csak a Magyarországon élő magyar állampolgárokra vonatkoznak. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Hdt. 1. §-a, valamint az Alkotmány 6. § (3) bekezdése között alkotmányjogilag értékelhető összefüggés nem áll fent, tekintettel arra, hogy a „külföldön élő magyar állampolgárok” és a „határon túli magyarok” nem azonos személyi kört fognak át.

1.3. Az indítványozó a Hdt. 1. és 2. §-a kapcsán, és beadványainak más részeiben is kifogásolta, hogy a hadigondozásra vonatkozó jogi szabályozás során sérelmet szenvedett az Alkotmány 36. §-ának azon előírása, mely szerint a Kormány a feladata ellátása során együttműködik az érdekelt társadalmi szervezetekkel, és ezzel összefüggésben a Jat. 20. és 27. §-ainak a sérelmét is felvetette.

Az Alkotmánybíróság e helyütt utal azon következetes gyakorlatára, amely szerint a közhatalmi jogosítványokkal nem rendelkező társadalmi érdekképviseleti szervek véleményének beszerzése a jogszabály közjogi érvényességének nem feltétele. [7/1993. (II. 15.) AB határozat, ABH 1993, 418., 419.; 50/1998. (XI. 27.) AB határozat, ABH 1998, 387., 397.; 39/1999. (XII. 21.) AB határozat, ABH 1999, 325., 349.]

Az Alkotmánybíróság a 39/1999. (XII. 21.) AB határozatában rámutatott a következőkre:

„A jogalkotási törvény rendelkezéseinek figyelmen kívül hagyása csak akkor eredményezheti a jogszabály alkotmányellenességének megállapítását, ha az adott jogszabály egyben az Alkotmány valamely rendelkezését is sérti. Sem az Alkotmány 4. §-ából, sem 7. § (2) bekezdéséből, sem 36. §-ából nem következik a jogalkotó szerveknek az a kötelezettsége, hogy a jogalkotási eljárás során az érintett társadalmi szervek véleményét kikérje.” (ABH 1999, 325., 349—350.)

Az Alkotmánybíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy mivel a támadott jogszabályokban a MAHONSZ a jogalkotási egyetértési, illetve véleményezési joggal rendelkező szervezetek között nem szerepel, ezért a jogalkotó számára nem kötelező a MAHONSZ véleményének beszerzése a jogalkotási előkészítési munkában. Ezekre figyelemmel — az Alkotmány és a Jat. egyes előírásaiban egyébként szereplő — egyeztetési kötelezettség a MAHONSZ tekintetében nem állapítható meg.

Ezért az Alkotmánybíróság az indítványnak valamennyi támadott rendelkezés vonatkozásában az Alkotmány 36. §-ába ütközését állító részét elutasította.

Az Alkotmánybíróság megállapította továbbá, hogy egyrészt a Hdt. 1. § és 2. §-ai, valamint az Fhdt. 1. § (1) bekezdése, másrészt az Alkotmány 19. §, 27. §, 35. § (2) bekezdése, 54. § (1) bekezdése és 59. § (1) bekezdésének rendelkezései egymással alkotmányjogilag értékelhető összefüggésben nem állnak. Ezért az Alkotmánybíróság az indítványt e részében is elutasította.

1.4. Az indítványozó szerint alkotmánysértő a Hdt. 7. §-a és 22. §-a. Tény az, hogy a Hdt. a hozzátartozói minőségben hadigondozásra jogosultak körén belül több csoportot alkotott és az egyes hozzátartozói csoportokra vonatkozóan külön szabályokat állapított meg. A Hdt. 7. §-a a hadigondozott családtag meghatározásakor azért nem tesz említést a hadigondozott feleségekről, mert ők a Hdt. 5. §-a értelmében hadiözvegynek minősülnek, így külön csoportot képeznek.

Az Alkotmánybíróság több döntésében, így a 191/B/1992. AB határozatában (ABH 1992, 592., 593.) is rámutatott arra, hogy a megkülönböztetés akkor alkotmányellenes, ha a jogszabály a szabályozás szempontjából azonos csoportba tartozó (egymással összehasonlítható) személyek között tesz különbséget anélkül, hogy annak alkotmányos indoka lenne.

Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben megállapította, hogy a Hdt. 7. §-a azáltal, hogy a hadiözvegyet a családtagok között nem említi, hátrányos megkülönböztetést nem alkalmazott. A törvény számos előírása kedvezőbb jogosultsági feltételeket biztosított a hadiözvegynek, mint más családtagoknak.

Nem megalapozott a fentiek szerint az indítványozónak a hátrányos megkülönböztetés tilalmára alapozott azon felvetése sem, amely szerint a hadigondozott feleségét és gyermekét nem illeti meg térítésmentes utazási lehetőség. Az azonos hozzátartozói csoportot illetően a törvényi szabályozás alkotmányellenes megkülönböztetést nem tesz. A Hdt. 22. §-a az orvosi szakvélemény alapján kísérőre szoruló hadirokkant számára a kísérő részére (aki természetesen a feleség és a gyermek is lehet) a térítésmentes utazási kedvezményt alanyi jogon biztosítja. Ez a szabályozás megfelel annak az elvnek, mely szerint a jogalkotó szabadon dönti el, hogy a konkrét esetben hadigondozott hozzátar-

tozót milyen feltételekkel, milyen támogatásban, kedvezményben részesíti.

Az Alkotmánybíróság több határozatában foglalkozott az államnak a polgárai felé fennálló kötelezettségei teljesítésével. Ezek a kötelezettségek az Alkotmányban általános jelleggel szerepelnek, és nem jelentenek alanyi jogot egy bizonyos meghatározott jövedelem megszerzéséhez, vagy ellátásban való részesüléshez. (600/B/1993. AB határozat, ABH 1993, 671., 673.) E körben a jogalkotó maga határozhatja meg, hogy milyen eszközökkel éri el társadalompolitikai céljait, s az egyes ellátási formákat jogosultsági feltételekhez kötheti. Az ellátás igénybevételi feltételeinek meghatározásánál a jogalkotó széles körben mérlegelheti a társadalom gazdasági és szociális helyzetét. A jogalkotó tehát a gazdaság helyzetére, az ellátó rendszerek teherbírására tekintettel alakíthatja a szociális ellátások körét mindaddig, amíg valamely, az Alkotmányban rögzített elv (pl. diszkrimináció tilalmának elve) nem sérül. Ebből eredően a rászorultaknak csak arra van alapvető joguk, hogy az ellátás iránti igényük elbírálása azonos szempontok alapján, tárgyilagosan, hátrányos megkülönböztetés nélkül, az eljárási szabályok korrekt alkalmazásával történjen (292/B/1998. AB határozat, ABH 2000, 874., 876—877.).

Míndezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság a Hdt. 22. §-ával kapcsolatosan az Alkotmány 70/A. §-ába ütköző alkotmányértést nem állapított meg. Ugyanezen jogszabályi rendelkezés, valamint az Alkotmány 19. § (3) bekezdés *b*) pontja, 35. § (1) bekezdés *b*) pontja, 35. § (2) bekezdése között alkotmányjogilag értékelhető összefüggés nem áll fent.

A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság a Hdt. 7. §-a és 22. §-a alkotmányellenességének megállapítására vonatkozó indítványt elutasította.

1.5. A Hdt. 8. § (3) bekezdés *a*) pontjának második mondata szerint feléled a hadigondozásra való jogosultság akkor, ha a hadirokkant házastársa az újabb házasságában is megövegyül. Az indítványozó szerint ez a törvényi rendelkezés ellentétes a házasság és a család intézményére, valamint az ifjúság létbiztonságára, oktatására és nevelésére, védelmezésére vonatkozó alkotmányi rendelkezésekkel.

Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Hdt. 8. § (3) bekezdés *a*) pontjának második mondata, valamint az Alkotmány 15. § és 16. §-ai egymással alkotmányjogilag értékelhető összefüggésben nem állnak, ezért az indítványt e részében is elutasította.

1.6. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a Hdt. 10. § (2) és (4) bekezdései, valamint az Alkotmánynak a tulajdonhoz való jogra vonatkozó 13. § (1) bekezdése egymással alkotmányjogilag értékelhető összefüggésben nem állnak, ezért a Hdt. 10. § (2) és (4) bekezdései alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasította.

1.7. Az indítványozó a Hdt. 11. § (2) bekezdésével összefüggésben alkotmányellenes hátrányos megkülönböztetésnek tartja, hogy az V. járadék osztályba sorolt hadirokkant havi járadékának összegét a hadiözvegy járadéka meghaladja. Kifogásolja azt is, hogy a hadigondozottak járadék osztályba sorolásánál egyes szempontokat (műveltség, katonai rendfokozat) a jogalkotó figyelmen kívül hagyott.

A 65/1997. (XII. 18.) AB határozat (ABH 1997, 391., 394.) összefoglalva az ezzel kapcsolatos alkotmánybíróági gyakorlatot megállapította, hogy sem a jogegyenlőség alkotmányos követelményéből, sem a diszkrimináció tilalmából nem következik, hogy az állam célszerűségi, gazdaságossági, jogtechnikai, az eltérő jogi helyzetekre figyelemmel lévő szempontok szerint a jogok és kötelezettségek jogalkotási úton való megállapítása során a jogalanyok között ne különböztethetne, ha ezzel az alkotmányos követelményeket nem sérti. Az Alkotmány 70/A. §-a nem mindenfajta különbséget tilt, hiszen az ilyenfajta tilalom eleve összeegyeztethetetlen lenne a jog rendeltetésével [61/1992. (XI. 20.) AB határozat, ABH 1992, 280., 281—282.; 521/B/1991. AB határozat, ABH 1993, 555., 556.].

Az Alkotmánybíróság az Alkotmány 17. §-ával összefüggésben már arra is rámutatott, hogy e rendelkezés az állampolgárok védelmét és a róluk való gondoskodást kötelezővé teszi. „Az alaptörvény azonban a védelem és gondoskodás jogintézményeit és mértékét részletesen nem tartalmazza. Az alkotmányi előírások megvalósítása — számos feltételtől függően — változó és folyamatos törvényhozási, jogalkalmazási, önkormányzati és társadalmi feladat.” (1588/B/1991. AB határozat, ABH 1994, 510., 511.)

Az Alkotmánybíróság más ügy kapcsán azt is megállapította, hogy „[a] szociális juttatások, támogatások és egyéb kedvezmények mértéke és módja ugyanis alapvetően a nemzetgazdaság teherbíró képességének, a költségvetés állapotának, az érdekérvényesítést szolgáló intézményeknek és számos egyéb tényezőnek a függvénye, az Alkotmányból ezek nagyságára és módjára vonatkozó alkotmányos kötelezettség nem állapítható meg.” (731/B/1995. AB határozat, ABH 1995, 801., 804.)

Az Alkotmánybíróság jelen ügyben elfoglalt álláspontja szerint a sérelmek eltérő jellegéből és azok lehetőség szerinti orvoslásából az következik, hogy nem alkotmányellenes, ha a juttatások mértékében az egyes csoportok között arányosítási szempontok közvetlenül nem mutathatók ki.

Az Alkotmánybíróság megítélése szerint a Hdt. 11. § (2) bekezdése nem sérti az Alkotmány 14. §-át, 19. § (3) bekezdését, 54. § (1) bekezdését, ezért az Alkotmánybíróság a Hdt. 11. § (2) bekezdése alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasította.

2. A Hdt. 23. §-a a hadirokkantat és hadiözvegyet a televízió előfizetési díjának megfizetése alól mentesíti.

Ezzel szemben az Rtv. 119. § (4) bekezdésének a kifogásolt előírása arról rendelkezik, hogy a vezetékes műsorrelosztó távközlő rendszer tulajdonosa vagy üzemeltetője az egyes műsorcsatornák működtetéséért az előfizetőktől üzemeltetési díjat szedhet. Ehhez kapcsolódva mondja ki az Rtv. 120. § (1) bekezdése azt is, hogy az üzemeltető a díjazás összegére tekintettel eltérő csomagokat alakíthat ki.

Az Rtv. 79. § (1) bekezdése értelmében a televízió üzemen tartási díj kötelezettje az, aki televízió készüléket üzemeltet, a 79. § (2) bekezdése szerint pedig az üzemen tartási díj összegét a központi költségvetésről szóló törvény állapítja meg, azonban az Rtv. 81. § (1) bekezdés *d)* pontja alapján a hadirokkant és a hadiözvegy mentes az üzemen tartási díj fizetése alól. A Magyar Köztársaság 2003. évi költségvetéséről szóló 2002. évi LXII. törvény 104. § (4) bekezdése kimondja, hogy a 2003. évre esedékes televízió készülék üzemen tartási díját átvállalja (hasonlóan a 2002. évi rendelkezésekhez). Az Rtv. kifogásolt előírása szerint az üzemen tartási díjjal szemben, a műsorcsatornák működtetése üzemeltetési díjának alanya az, aki a vezetékes műsorrelosztóval külön szerződés alapján az egyes műsorcsatornák (csomagok) működtetésének előfizetőjeként szerződést köt.

Mindezek következtében az Alkotmánybíróság megállapította, hogy — a más-más személyi és tárgyi szabályozási kör miatt — az indítványozó által kifogásolt Rtv. 119. § (4) bekezdése nem ellentétes a Hdt. 23. §-ában foglaltakkal, és a támadott rendelkezések, valamint az Alkotmány 2. §-a, 17. §-a, 19. § (3) bekezdés *b)* pontja, 70/A. § (1) bekezdése nem állnak egymással alkotmányjogilag értékelhető összefüggésben.

3. Nem megalapozott az indítványozónak az a felvetése, amely szerint a hadigondozottak közgyógyellátásáról rendelkező Szt. 50. § (1) bekezdés *c)* pontja abban az esetben volna alkotmányos, ha minden hadigondozottat alanyi jogon illetne meg a közgyógyellátás, nem pedig szociális rászorultság alapján.

A közgyógyellátás szociális alapú, a rászorultságon nyugvó ellátási forma. A jogosulti kör meghatározása — a már hivatkozott jogalkotói szabadságra (vö.: 731/B/1995. AB határozat, ABH 1995, 801., 804.) e helyütt is utalva — az Szt. döntési körébe tartozik. E törvény 25. § (3) bekezdése a szociális rászorultságot tekinti a különböző pénzelátások jogosultságát megalapozó alapfeltételnek.

Az indítványozónak azon álláspontját illetően, mely szerint a hadigondozottak közgyógyellátásának jogosultságát a Hdt.-ben kellett volna szabályozni, az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a hadigondozottak közgyógyellátásának szabályai a Hdt.-vel azonos szintű jogforrásban, vagyis törvényben (Szt.) jelennek meg.

Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy a kifogásolt törvényi rendelkezés és az Alkotmány 36. §-a között alkotmányjogilag értékelhető összefüggés nem áll fenn, ezért az indítványt e részében is elutasította.

4. A személygépkocsi szerzési és átalakítási támogatással összefüggésben a Gk. r. az ellátásra való jogosultságot nem alanyi jogként szabályozza. A súlyos mozgáskorlátozott állapot fennállása mellett a jogosultság megállapításához számos egyéb feltételt is előír. Így az ellátás igénybevételére nemcsak a mozgásszervi fogyatékos hadigondozottaknak nincs alanyi joga, hanem a Gk. r. alapján más súlyos mozgáskorlátozott személyeknek sem. A sérelmezett szabályozás tehát hátrányos megkülönböztetést nem tartalmaz.

A Gk. r. 1. § (1) bekezdése szerint a rendelet hatálya a súlyos mozgáskorlátozott személyekre terjed ki. A jogszabály végrehajtásának társadalmi kontrolljával kapcsolatos feladatokat az érintettek érdekképviseletét ellátó szervezet, a MEOSZ feladatkörébe utalta a Gk. r. A támogatások odaítéléséről a közigazgatási hivatal számára javaslatot tevő bizottság tagjaként a MEOSZ képviselőjét nevezi meg a jogszabály. A mozgáskorlátozott személyek társadalmi helyzetéről, sajátos problémáikról az érdekképviselet széles körű ismeretekkel rendelkezik.

Amennyiben a hadigondozott személyek mozgásszervi fogyatékoságuk okán a Gk. r. hatálya alá tartoznak, úgy érdekeik a többi mozgáskorlátozott személy érdekétől nem különülnek el, azonos élethelyzetük tehát nem igényel eltérő, speciális jogi szabályozást.

Annak ellenére, hogy a hadigondozottak a jogosultság elbírálása során a többi igénylőhöz képest nem élveznek előnyt, a gépjárműszerzési, illetve átalakítási támogatás tárgyevi kielégítésekor a Gk. r. 15. § (2) bekezdés *e)* pontja alapján a honvédelmi kötelezettség teljesítése során vagy azzal összefüggésben mozgáskorlátozottá váló személyek előnyben részesíthetők.

Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a Gk. r.-nek az érdekképviselet közreműködését érintő rendelkezései, valamint az Alkotmánynak az egyesülési jogra vonatkozó 63. § (1) bekezdése, továbbá az Etv. és a Jat. — indítványozó által hivatkozott rendelkezései — egymással alkotmányjogilag értékelhető összefüggésben nem állnak. Tekintettel arra, hogy az indítvány e részében kifogásolt jogszabályi előírások az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdésébe ütköző hátrányos megkülönböztetést sem tartalmaznak, az Alkotmánybíróság ezt az indítványrészt is elutasította.

5. Az indítványozó az Út. r. 2. § (3) bekezdésének, 10. §-ának, 16. § *a)* pontjának, 21. § *b)* pontjának és 24. § (1) bekezdés *c)* pontjának megsemmisítését is kérte. Ezek a jogszabályi rendelkezések azonban (a díjmentesség terjedelmének korlátozása, illetve a díjmentes utazások korlátlan száma) az Út. r. 2. § (1) bekezdése *a)*—*f)* pontjaiban felsorolt teljes személyi körre vonatkoznak, nemcsak a hadirokkantakra és a hadiözvegyekre. Az *f)* pont részleges megsemmisítésének indoka, az alaki alkotmányellenesség, a hatályban maradó rendelkezések jogosultjaira már nem áll fent.

6. A jogalkotó azzal, hogy az Ür. 2.-ben a honvédelmi üdültetés szabályozása során — mások mellett — a hadigondozottaknak sem biztosítja a honvédelmi üdültetést, illetőleg pontosan meghatározza az igényjogosulti kört, hátrányos megkülönböztetést nem idézett elő. Az Alkotmány 70/A. §-a nem bármifajta különbségtételt tilt, hanem csupán az emberi méltósághoz való jogot sértő megkülönböztetéseket vagyis azokat, amelyeknek a tárgyilagos mérlegelés szerint nincs ésszerű indoka. [35/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994, 197., 200.] Abban a széles mérlegelési jogkörben, amely a különböző kedvezmények és juttatások megállapításánál rendelkezésére áll, a jogalkotó tekintettel lehet az Alkotmányban is nevesített jogokra (pl. az egészséges környezethez vagy a szociális biztonsághoz való jogra), de ezeken túlmenően érvényre juttathat az Alkotmányból közvetlen le nem vezethető (pl. gazdaságpolitikai, életszínvonal-politikai) célkitűzéseket is. A kedvezményekre és a juttatásokra vonatkozó rendelkezések (ilyen lehet a honvédelmi üdültetésben résztvevők körének meghatározása is) alkotmányossági felülvizsgálata során az Alkotmánybíróság hatáskörébe kizárólag annak ellenőrzése tartozik, hogy a jogalkotó mérlegelési jogának gyakorlása során nem került-e ellentétbe az Alkotmány valamely rendelkezésével. Az Alkotmánybíróság nem jogosult a jogalkotói mérlegelés célszerűségi szempontú felülvizsgálatára. [61/1992. (XI. 20.) AB határozat, ABH 1992, 280., 281.]

A honvédelmi üdültetési előírások Ür. 2.-beli meghatározása az Alkotmány 70/A. §-ába nem ütközik, az emberi méltóságot sértő hátrányos megkülönböztetést nem tartalmaz. Ezen túlmenően az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Ür. 2. támadott rendelkezései, valamint az Alkotmány 2. § (1) bekezdése, 17. §-a, 70/H. §-a rendelkezései egymással alkotmányjogilag értékelhető összefüggést nem tartalmaznak.

Míndezekekre tekintettel az Alkotmánybíróság az Ür. 2. alkotmányellenességének megállapítására irányuló indítványt is elutasította.

7. A Hat. szövegéből kitűnik, hogy annak melléklete (a Hadigondozottak Közalapítványa Alapító Okirata) a határozat részét képezi, ezért az Alkotmánybíróság az állami irányítás egyéb jogi eszközének minősülő Hat., valamint annak melléklete alkotmányossági vizsgálatát a tartalmi összefüggésekre tekintettel együtt végezte el az alábbi kérdésekre kiterjedően.

Az indítványozó a Hat. alkotmányossági vizsgálatára irányuló indítványában egyfelől azt kifogásolta, hogy az érdekképviselői szervet nem vonták be a közalapítvány létrehozását megalapozó kormányzati döntés előkészítésébe, másfelől pedig azt, hogy a közalapítvány kuratóriumában az állami többség meghatározó az érdekképviselővel szemben.

Az indítvány első részét érintően az Alkotmánybíróság utal arra, hogy következetes gyakorlata szerint az érdekképviselői szerveknek a jogalkotás folyamatában történő

bevonására nem állapítható meg alkotmányos kötelezettség, a véleményezési és egyetértési jog törvényi szabályozásának a jogalkotás folyamán történő figyelmen kívül hagyása önmagában nem valósítja meg az Alkotmány sérelmét. [Lásd: pl. 30/2000. (X. 11.) AB határozat, ABH 2000, 202., 206.]

A Jat. 27. § c) pontja egyébként is csak a Kormány elé terjesztendő jogszabálytervezetekre nézve írja elő az érdekeltektől társadalmi szervek véleménynyilvánítását. A Kormány határozata azonban nem minősül jogszabálynak, hanem a Jat. 46. § (1) bekezdése szerint az állami irányítás egyéb jogi eszközei közé tartozik, a 47. § (1) bekezdése értelmében a Kormány a határozatainak előkészítésére vonatkozó szabályokat maga állapítja meg. Ennélfogva az indítványozó által sérelmezett egyeztetés elmulasztása tekintetében alkotmányellenességet megállapítani ez okból sem lehet.

A Hat.-ból kitűnik, hogy a Hadigondozottak Közalapítványát a Kormány hozta létre. A Ptk. 74/G. § (1) bekezdése értelmében a közalapítvány olyan alapítvány, amelyet az Országgyűlés, a Kormány, valamint a helyi önkormányzat vagy a kisebbségi önkormányzat képviselő-testülete közfeladatok ellátásának folyamatos biztosítása céljából hoz létre. A Ptk. 74/G. § (10) bekezdése szerint a közalapítványra a külön nem szabályozott kérdésekben az alapítványra vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni. A Ptk. 74/C. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az alapító az alapító okiratban kijelölheti az alapítványt kezelő szervet, amely az alapító képviselője, a (4) bekezdés szerint pedig az alapító okiratban rendelkezik az alapító annak összetételéről.

A Hat. mellékletét képező, részletező funkciót betöltő Alapító Okiratból (8.1. pont) egyértelműen kitűnik, hogy az indítványozó által képviselt szervezet, vagyis a Magyar Hadigondozottak Országos Szövetsége jogot kapott arra nézve, hogy a Hadigondozottak Közalapítványa 10 tagú kuratóriumába tagot jelöljön. A kuratórium személyi összetétele alapján (öt minisztérium, három érdekképviselői szerv, két országos hatáskörű szerv) az Alkotmánybíróság azt is megállapította, hogy a kuratóriumban résztvevő szervezetek (személyek) kijelölésében olyan mértékű állami többség, amely az érdekképviselői szervezeteknek a kuratóriumban végzett tevékenységét súlytalanná tenné, nem állapítható meg.

Erre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány a fenti részében az Alkotmány 36. §-át nem sérti, az Alkotmány 17. §-ában foglaltakkal pedig alkotmányjogilag értékelhető összefüggést nem tartalmaz, ezért az indítvány e részében elutasította.

8. Az indítványozónak azzal az érvelésével kapcsolatban, hogy a támadott rendelkezések az indítványban megjelölt egyes törvényekbe ütköznek, valamint hogy az egyes jogszabályok egymással ellentétes rendelkezéseket tartalmaznak, és ezért alkotmányellenesek, az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg:

Az Alkotmánybíróság már a 35/1991. (VI. 20.) AB határozatában elvi érveléssel mutatott rá arra, hogy „meghatározott életviszonyok, illetőleg tényállások ellentétes — vagy az értelmezéstől függően ellentétes — törvényi rendezése önmagában nem jelent alkotmányellenességet. Az ilyen rendezés alkotmányellenessé csak akkor válik, ha az egyben az Alkotmány valamely rendelkezésének a sérelmével is jár, vagyis ha az ellentétes tartalmú szabályozás anyagi alkotmányellenességhez vezet.” (ABH 1991, 175., 176.)

Az Alkotmánybíróság a megjelölt jogszabályok összevetése során anyagi alkotmányellenességet nem állapított meg, az indítványt e vonatkozásban sem tartotta megalapozottnak, ezért azt elutasította.

V.

A Hdt., valamint az Rtv. egyes rendelkezéseihez kapcsolódó, mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítására irányuló indítvány nem megalapozott.

Az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 49. § (1) bekezdése szerint a mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítására akkor kerülhet sor, ha a jogalkotó szerv a jogszabályi felhatalmazásból származó jogalkotói feladatát elmulasztotta és ezzel alkotmányellenességet idézett elő.

Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a jogalkotó szerv jogalkotási kötelezettségének konkrét jogszabályi felhatalmazás nélkül is köteles eleget tenni, ha az alkotmányellenes helyzet — a jogi szabályozás iránti igény — annak nyomán állott elő, hogy az állam jogszabályi úton avatkozott bizonyos életviszonyokba, és ezáltal az állampolgárok egy csoportját megfosztotta alkotmányos jogai érvényesítésének lehetőségétől. [22/1990. (X. 16.) AB határozat, ABH 1990, 83., 86.] Az Alkotmánybíróság mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenességet állapít meg akkor is, ha alapjog érvényesüléséhez szükséges jogszabályi garanciák hiányoznak. [37/1992. (VI. 10.) AB határozat, ABH 1992, 227., 232.]

Az Alkotmánybíróság mulasztásban megnyilvánuló alkotmányértést nemcsak akkor állapít meg, ha az adott tárgykörre vonatkozóan semmilyen szabály nincs [35/1992. (VI. 10.) AB határozat, ABH 1992, 204., 205.], hanem akkor is, ha az adott szabályozási koncepción belül az Alkotmányból levezethető tartalmú jogszabályi rendelkezés hiányzik. [22/1995. (III. 31.) AB határozat, ABH 1995, 108., 113., 29/1997. (IV. 29.) AB határozat, ABH 1997, 122., 128.] A szabályozás tartalmának hiányos voltából eredő alkotmányértő mulasztás megállapítása esetében is a mulasztás vagy a kifejezett jogszabályi felhatalmazáson nyugvó, vagy ennek hiányában, a feltétlen jogszabályi rendezést igénylő jogalkotói kötelezettség elmulasztásán alapul. [4/1999. (III. 31.) AB határozat, ABH 1999, 52., 57.]

Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség akkor is megállapítható, ha a jogalkotó nem megfelelő tartalommal szabályozott és ezáltal alkotmányellenes helyzet állt elő. [15/1998. (V. 8.) AB határozat, ABH 1998, 132., 138—139.]

Az Alkotmánybíróság a mulasztásban megnyilvánuló alkotmányértést állító felvetések kapcsán az alábbi pontokban részletezettek szerint általánosságban azt állapította meg, hogy nincs olyan jogszabályi felhatalmazás, amelyben előírt kötelezettségének a jogalkotó nem tett volna eleget, továbbá az Alkotmányból levezethető jogszabályi rendelkezés megalkotásával sem maradt adós a jogalkotó. Az indítványban felvetett igények nem minősülnek alapjognak, így arra hivatkozva sem állapítható meg jogalkotói mulasztás, hogy az alapjog érvényesüléséhez jogszabályi garanciák megalkotása nem történt meg.

1.1. Az Alkotmánybíróság részleteiben azt vizsgálta, hogy az indítványban foglaltak alapján fennáll-e az Rtv. 56. § (1) és (2) bekezdéseit érintően a mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség.

Az Alkotmánybíróság már a 37/1992. (VI. 10.) AB határozatában elvi érveléssel mondta ki, hogy a közszolgálati rádió és televízió szabadságának sajátos garanciái nincsenek eleve sem szervezeti megoldásokhoz, sem jogi formákhoz kötve. A törvényhozó feladata meghatározni azt a jogi megoldást, amely alkalmas a vélemények teljes körű, kiegyensúlyozott arányú és valóság-hű bemutatását, illetve az elfogulatlan tájékoztatást garantálni. (ABH 1992., 227., 230—231.) Ebből következően arra nézve nem állítható fel alkotmányos követelmény, hogy a média közalapítványok esetében mely társadalmi szervezetek, érdekképviseleti szervek kapjanak a kuratóriumba tagot delegáló jogot.

Az adott esetben a törvényhozói szabadságból következően a társadalmi csoportokat tükröző egyes szervezetek kiválasztása és a MAHONSZ delegálási jogának mellőzése alkotmányellenes megkülönböztetést nem idézett elő.

Mínt hogy az Abtv. 49. § (1) bekezdése szerinti mulasztásban megnyilvánuló alkotmányértést előidéző okok nem állnak fenn, az Rtv. 56. § (1) és (2) bekezdéseivel kapcsolatos alkotmányellenes mulasztás megállapítására irányuló indítványt az Alkotmánybíróság elutasította.

1.2. és 1.3. Az indítványozó szerint a jogalkotó alkotmányellenes mulasztást követetett el, amikor a hadirokkantak és a hadigondozottak életviszonyait érintő olyan juttatásokról nem rendelkezett, mint a vaksági pótlék, a különböző közadakozásból és adományokból megszerzett és kártalanítás nélkül államosított hadigondozotti érdekkörbe tartozó ingatlanok kárpótlása, a járadéksegély és más előnyök.

A látási fogyatékos személyek részére két jogszabály alapján folyósítható ellátás. A vakok személyi járadékának bevezetéséről szóló 1032/1971. (VII. 14.) Korm. határozat

végrehajtásáról szóló 6/1971. (XI. 30.) EüM rendelet 1. § (1) bekezdése szerint vakok személyi járadékában kell részesíteni a 18. életévüket betöltött vak személyeket kereseti és jövedelmi viszonyaiktól függetlenül. Az ellátás alanyi jogon jár, megállapításához csupán a fogyatékos állapot fennállását kell igazolni. Az Ftv., továbbá a súlyos fogyatékoság minősítésének és felülvizsgálatának, valamint a fogyatékosági támogatás folyósításának szabályairól szóló 141/2000. (VIII. 9.) Korm. rendelet szerint 2001. július 1-jétől a 18. életévet betöltött súlyosan látási fogyatékos személy fogyatékosági támogatásra jogosult.

A havi rendszerességgel járó pénzbeli támogatás célja az, hogy anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos személy (jövedelemtől független) fogyatékos állapottól eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez. A fogyatékosági támogatás ugyancsak alanyi jogon jár, megállapításához elegendő a fogyatékos állapot igazolása. Ebből következik, hogy amennyiben a hadirokkant és hadigondozott személy súlyos látási fogyatékoságban szenved, a többi jogosulthoz hasonlóan igényelheti a fogyatékosági támogatást.

A hadigondozottakat érintő kártalanítás nélkül államosított ingatlanok kárpótlásával kapcsolatos indítványozói felvetésre az Alkotmánybíróság utal arra, hogy az eddigi gyakorlatában következetesen elutasította az olyan szervezetek kárpótlási vagy egyéb vagyonyjuttatási igényét, amelyek alkotmányos jogokhoz vagy feladatokhoz nem kötődnek szorosan, illetve az adott szervezetek valamely alapjog megvalósításának nem egyedüli vagy szükségszerű eszközei. Ennek megfelelően a társadalmi tulajdon lebontásához kapcsolódóan nem állapított meg alkotmányellenességet a jogi személyek tágabb körének — civil szervezeteknek, társulásoknak, helyi önkormányzatoknak — a vagyonyjuttatásból kimaradása tekintetében. [707/B/1997. AB határozat, ABH 2000, 702., 706.; 17/2002. (IV. 17.) AB határozat, ABK 2002. április, 171., 174.]

Az Alkotmánybíróság az 1395/E/1996. AB határozatában többek között kimondta, hogy a kárpótlás keretében a tulajdon juttatására nem eleve jogosultakról van szó, így az Alkotmánynak a köztulajdon és magántulajdon egyenjogúságát és egyenlő védelmét garantáló rendelkezése, de az Alkotmány 13. §-a sem sérül azáltal, hogy az indítványban megjelölt civil szervezetek kárpótlásáról az állam nem intézkedett. (ABH 1998, 667., 669.)

A hadigondozottak érdekképviselői szervezetei nem közvetlenül alkotmányos jogokhoz vagy feladatokhoz kapcsolódó tevékenységet végeznek, közreműködésük vagyonyjuttatás (kárpótlás) nélkül is hatásos lehet. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság — korábbi gyakorlatának megfelelően — elutasította az indítványnak az ingatlankárpótlásra vonatkozó részét, mert mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenességet nem észlelt.

Az indítványozó kifogásolja a hadirokkantak és hadigondozottakat érintő más előnyök és kedvezmények törvényi szabályozásának hiányát is.

Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint bizonyos társadalmi csoportok tekintetében a jogalkotó viszonylag nagy szabadságot élvez, mivel az Alkotmány a védelem és gondoskodás jogintézményeit és mértékét részletesen nem tartalmazza. A támogatások, kedvezmények terjedelme és mértéke alapvetően a nemzetgazdaság teherbíró képességének és számos egyéb tényezőnek a függvénye. Annak eldöntése, hogy az egyes kedvezmények milyen terjedelműek, a jogalkotó mérlegelési jogkörébe tartozik. Az Alkotmánybíróság az 553/B/1994. AB határozatában megállapította, hogy „[a] kedvezmények mértékének megállapítása nem alkotmányossági kérdés, ezért arra vonatkozóan az Alkotmánybíróságnak is el kell fogadnia a — nemzetgazdasági lehetőségek mérlegelésén alapuló — jogalkotói döntést.” (ABH 1997, 773., 781.)

Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a hadigondozottakat érintő alkotmányellenes mulasztás a különböző jellegű előnyök, kedvezmények tekintetében sem állapítható meg.

Az előzőekben kifejtettek mellett az Alkotmánybíróság azt is megállapította, hogy az indítványozó hivatkozott további felvetései, valamint az Alkotmány 15. § 16. §, 19. § (3) bekezdése, 35. § (1) bekezdés c) pontja, 37. § (3) bekezdése, 59. § (1) bekezdése, 63. § (1) bekezdése, 67. § (1) bekezdése, 70. § (1)—(3) bekezdései egymással sem tartalmi, sem alkotmányjogilag értékelhető összefüggésben nem állnak.

Mindezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság ezt az indítványrészt is elutasította.

1.4. A Hdt. 26. § (2) bekezdése kimondja, hogy a hadigondozási ügyekben első fokon eljáró hadigondozási hatóság a hadigondozott lakóhelye szerint illetékes települési önkormányzat jegyzője. Az Et. 2. § (1) bekezdése szerint a magánszemélyek, a jogi személyek, valamint ezek jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetei — tevékenységük célja és alapítójuk szándéka szerint — a társadalmi szervezetet hozhatnak létre és működtethetnek. E törvény (3) bekezdése pedig kimondja, hogy társadalmi szervezet minden olyan tevékenység végzése céljából alapítható, amely összhangban áll az Alkotmánnyal és amelyet törvény nem tilt.

E hivatkozások alapján megállapítható, hogy a jogalkotó gondoskodott egyfelől a hadigondozási hatósági feladat- és hatáskörök megállapításáról, másfelől megteremtette az elvi lehetőséget arra, hogy a hadigondozottak társadalmi szervezet hozzanak létre és működtethessenek.

Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy pusztán a Hadigondozó Bizottság megszüntetése nem sérti az Alkotmány 2. § (1) bekezdését, mert a jogállamiság követelményének megfelelően a hadigondozottak hadigondozási ügyeinek intézése, a hadigondozotti közösségeket érintő egyéb tevékenység gyakorlására a szervezeti kereteket a jogalkotó megteremtette.

Az indítványozó által hivatkozott további alkotmányi rendelkezések [17. §, 19. § (3) bekezdés b) pontja, 59. §,

70/A. §, 70/H. §, 70/K. §] nem állnak alkotmányjogilag értékelhető összefüggésben az indítvány itt tárgyalt részeivel. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítvány e részét is elutasította.

1.5. Az indítványozó számos további kedvezmény (pl. jelvény-adományozás, címhasználat, kiemelt protokoll) jogalkotói megállapításának hiányát is alkotmányellenes mulasztásnak véli. Az Alkotmánybíróság ehelyütt is utal a jelen határozat indokolásának azon részére, amely szerint a jogalkotó viszonylag nagy szabadságot élvez a különböző előnyök, kedvezmények megállapítása tekintetében. Az Alkotmánybíróság a kedvezmények hiányával kapcsolatos, mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenességet nem állapított meg, ezért az indítványt e részében elutasította.

1.6. Az indítványozó alkotmányellenes mulasztásnak tartja azt is, hogy az ingyenes gyógyszerellátást, mint önálló juttatást, a Hdt. külön nem tartalmazza. Az Alkotmánybíróság az indítvány e részét illetően utal arra, hogy a juttatások fajtája és mértéke a gazdaság teherbíró-képességének és más tényezőknek a függvénye. A jogalkotói mérlegelési jogkörbe tartozó döntéshozatal tartalma általában nem alkotmányossági kérdés, így nem az a hadirokkantak és a hadigondozottak különleges kedvezményeinek megállapítása tekintetében sem. (179/D/1999. AB határozat, ABH 2001, 1058., 1060—1061.) Az Alkotmánybíróság ezért a mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenességet állító indítványt e részében is elutasította.

VI.

1. Az Alkotmánybíróság a Hdt. 1. §-ának a „Magyarországon élő” szövegrésze alkotmányellenességének vizsgálatával az Alkotmány 70/E. §-ával összefüggésben egy másik, korábbi ügyben már foglalkozott, és a 179/D/1999. AB határozatával az indítványt elutasította. Az Alkotmánybíróság ebben a határozatban megállapította, hogy a jogalkotó maga határozhatja meg, hogy milyen eszközökkel éri el a társadalmpolitikai céljait, az egyes ellátási formákat pedig milyen jogosultsági feltételekhez kötheti. E feltételek meghatározásánál a jogalkotó széles körben mérlegelheti a társadalom gazdasági és szociális helyzetét. A hivatkozott ügyben az Alkotmánybíróság a külföldön élők házastársi pótlékának törvényi megszüntetése kapcsán mondta ki azt, hogy a hadigondozási ellátások jelentős része a házastársi pótlékhoz hasonló jellegű a tekintetben, hogy megállapításánál a hazai intézményrendszer fontos szerepet tölt be, a külföldön élő személyek kizárása azonban nem tekinthető olyan szabályozási technikának, amely sértené az Alkotmány 70/E. §-ában foglaltakat. (ABH 2001, 1058., 1060—1061.)

Az Alkotmánybíróság 179/D/1999. AB határozatában kifejtettek a jelen ügyre is vonatkoznak, mivel az indítványozó a jelen ügyben ugyanazon törvényi rendelkezést, az Alkotmány ugyanazon szakaszának sérelmére hivatkozva kérte felülvizsgálni és megsemmisíteni. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság a Hdt. 1. §-ának az Alkotmány 70/E. §-ába ütközését állító indítvány tárgyában az eljárást az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozat (a továbbiakban: Ügyrend) 31. § c) pontja alapján az „ítélt dolog”-ra tekintettel megszüntette.

2. Az Alkotmánybíróság egy korábbi eljárás keretében a Hdt. 10. §-a alkotmányellenességének kérdésében már szintén folytatott vizsgálatot. A 2/1998. (II. 4.) AB határozat a Hdt. 10. § (2) bekezdése alkotmányossági kontrollja során megállapította, hogy „[a] sérelmek eltérő jellegéből és e sérelmek lehetőség szerinti arányosításának követelményéből következik, hogy nem alkotmányellenes az, ha a jogalkotó az elvont hadigondozotti pénzellátás alapjául szolgáló, eredeti sérelmekből kiindulva a közvetlenül érintett hadirokkantoknak nagyobb térítést biztosít, mint a volt hadiárványoknak. Ugyanígy alkotmányosan indokolható a térítés mértékében kifejeződő nem aránytalan megkülönböztetés a hadiözvegyek és a volt hadiárványok között.” (ABH 1998, 41., 56.)

Az Alkotmánybíróság korábban már foglalkozott a Hdt. 10. § (1) és (2) bekezdései alkotmányossági vizsgálata során a térítés mértékének a törvény eredeti hatálybalépése és a módosítások közötti időszak inflációs különbözetének megtérítésére irányuló indítvánnyal is, és azt elutasította. A 217/B/1998. AB határozatában kifejtett álláspontja szerint a jogosultság mértékének ilyen irányú differenciálása a törvényhozó mérlegelési körébe tartozó döntés. „A jogszabály alkotmányossági megítélésére önmagában nem hat ki, hogy az új jogosultak belépése és az eredeti jogosultság megnyílta között inflációs hatás érvényesült. Ennek feltétlen figyelembevételére az állam az Alkotmány alapján nem köteles.” (ABH 2001, 989., 995.)

Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben megállapította, hogy a Hdt. 10. § (2) bekezdésének az Alkotmány 70/A. §-ába ütközését állító más indítványozói kérelmek tárgyában az eljárást korábban — ugyanazon jogszabály és ugyanazon alkotmányi rendelkezés összevetésével — már lefolytatta, és az ügyet érdemben elbírált. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 31. § c) pontja szerint az eljárást — az indítvány fentiekben tárgyalt részében is — megszüntette.

VII.

Az Alkotmánybíróság főbb hatásköreit az Abtv. 1. §-a tartalmazza. Sem ez a törvény, sem más törvények nem

biztosítanak az Alkotmánybíróságnak lehetőséget arra, hogy jogalkotást vagy törvénymódosítást kezdeményezzen. Az Alkotmánybíróság — hatáskörének hiánya miatt — az Ügyrend 29. § b) pontja alapján az indítványt e vonatkozásban visszautasította.

A határozatnak a Magyar Közlönyben történő közzététele az Abtv. 41. §-án alapul.

Dr. Németh János s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czúcz Ottó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Strausz János s. k.,
előadó alkotmánybíró

*Dr. Tersztyánszkyné
dr. Vasadi Éva* s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 271/B/2000.

Az Alkotmánybíróság 10/2003. (IV. 3.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítvány tárgyában — *dr. Bagi István, dr. Harmathy Attila, dr. Holló András* és *dr. Tersztyánszkyné dr. Vasadi Éva* alkotmánybírák különvéleményével — meghozta a következő

határozatot:

1. Az Alkotmánybíróság az egyes, tartós időtartamú szabadságelvonást elszenvedettek részére járó juttatásról szóló 267/2000. (XII. 26.) Korm. rendelet 2. § (3) bekezdése *e*

mén alapuló, alkotmányellenességének a megállapítására vonatkozó indítványt elutasítja.

2. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az egyes, tartós időtartamú szabadságelvonást elszenvedettek részére járó juttatásról szóló 267/2000. (XII. 26.) Korm. rendelet 2. § (3) bekezdésének *e*

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

Az Alkotmánybírósághoz benyújtott indítványában az indítványozó az egyes, tartós időtartamú szabadságelvonást elszenvedettek részére járó juttatásról szóló 267/2000. (XII. 26.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 2. § (3) bekezdésének *e*

Álláspontja szerint az, hogy a rendeletalkotó azonosítja a sztálini terror áldozatait a terror kiszolgálóival, sérti az emberi méltósághoz való jogot. A jogalkotó azzal, hogy „a terror áldozatait párt belharctól függően méltó és méltatlan igényűekre szétválasztja”, alkotmányellenesen különböztet meg, amely ellentétes az Alkotmány 70/A. §-ának (1) bekezdésével. Indítványában kifejti: „A Magyar Kommunista Pártnak és a Magyar Dolgozók Pártjának meghurcolt tagjait a magyar állam Államvédelmi Hatósága, illetve a Rendőrség és a Belügyminisztérium egyéb szervei vették őrizetbe. A magyar ügyészi szervek emeltek vádat, és a magyar bíróságok hoztak ítéletet, ezt követően pedig a magyar büntetés-végrehajtási szervek kezébe kerültek az elítéltek. A diktatúra az állam közhatalmi funkcióját ellátó szervek által sújtott le párttagra és párton kívülre egyaránt, mivel a párt és állam mind a döntéshozatalt, mind a végrehajtást illetően szétválaszthatatlanul összefonódott az inkriminált időszakban. Nem értelmezhető a »belső« kifejezés miután sem a motívuma, sem az üldöztetés megvalósulása nem kötődött az államtól elkülönült módon a Magyar Kommunista Párthoz vagy a Magyar Dolgozók Pártjához. Ezért, ha lett volna sem lenne lehetséges annak a szétválasztása, hogy a harc a diktatúra ellen folyt volna, vagy annak fenntartásával, kizárólag a pártvezetés ellen. A 267/2000. (XII. 26.) Korm. rendelet 2. § 3. *e*

nem felel meg a normavilágosság alkotmányos követelményének, és egyenlőséget tesz az okozó és az áldozat közé.”

Az alkotmányellenesség további indokaként az indítványozó kifejtette: az R. 2. § (3) bekezdésének *e*) pontja „a jogalkalmazó feladatává teszi a »belső harc« kifejezés alkalmazását, vagy attól eltekintést a konkrét esetekben. Mivel a normaszöveg a mindennapi értelmezéssel nem kezelhető a jogalkalmazó a gyakorlat szerint minden esetben szakvéleményt kér a 267/2000. (XII. 26.) Korm. rendelet 6. § (2) bekezdésében megnevezett »Társadalmi Kollégium«-tól, amely a szakvéleményadás egyetlen és kizárólagos forrása, ezáltal eldönti a konkrét eset elbírálását. A szakvéleményt kizárólagosan adni jogosult Társadalmi Kollégium tevékenysége nem felel meg a jogbiztonságnak az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében deklarált jogállamiság fontos elemének. Valójában nem szakvéleményt, hanem döntést hoz (...).” Az Alkotmány 2. § (1) bekezdésének sérelmét látja a következő okok miatt is: „Az életüktől és szabadságuktól politikai okból megfosztottak kárpótlásáról szóló 1992. évi XXXII. törvény 12. §-a [a továbbiakban: 3.Kpt.] tartalmazza a kárpótlást kizáró okokat, hasonlóan a 267/2000. (XII. 26.) Korm. rendelet 2. § 3. pontjához. Azzal a különbséggel, hogy a rendelet 2. § 3. *e*) pontjában foglaltak a törvényben nem szerepelnek. A kormányrendeletet azonban nem felhatalmazás alapján adták ki, így ennek 2. § 3. *e*) pontja valójában az 1992. évi XXXII. törvény alkotmányellenes kiegészítését jelenti, sérti az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében normatív tartalommal megállapított jogállamiságból fakadó jogbiztonság követelményét.”

Indítványában az indítványozó hivatkozik a következőkre is: „Agyálosnak tartom, hogy a »belső harc« kifejezés jogilag nem értelmezhető, és ezért a jogalkalmazó az MKP/MDP tagsággal fogja azonosítani a kizárandók körét. Az Alkotmány 70/A. §-ával nem egyeztethető össze, ha joghatást fűz a jogalkotó a politikai nézethez, párttagsághoz. Nem lehet elvitatni a KMP/MDP tagoktól sem — jogtalan szenvedéseikért való kárpótlás vonatkozásában is — az egyenlő elbírálást. Ahogy ezt az elvet követi a többi politikai párt tagjával is a jogalkotó, beleértve a hungarista, nyilas és egyéb pártoknak is mindazon tagjait, akikre nem vonatkozik a 3820/1945. ME rendelet.”

II.

Az Alkotmány érintett rendelkezései a következők:

„2. § (1) A Magyar Köztársaság független, demokratikus jogállam.”

„35. § (2) A Kormány maga feladatkörében rendeleteket bocsát ki, és határozatokat hoz. Ezeket a miniszterelnök írja alá. A Kormány rendelete és határozata törvénnyel nem lehet ellentétes. A Kormány rendeleteit a hivatalos lapban ki kell hirdetni.”

„54. § (1) A Magyar Köztársaságban minden embernek veleszületett joga van az élethez és az emberi méltósághoz, amelyektől senkit nem lehet önkényesen megfosztani.”

„70/A. § (1) A Magyar Köztársaság biztosítja a területén tartózkodó minden személy számára az emberi, illetve az állampolgári jogokat, bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül.”

Az R.-nek az Alkotmánybíróság által vizsgált — az indítvány elbírálásakor hatályos — rendelkezései:

„1. § (1) Az az életvitelszerűen Magyarországon élő — Magyarországon állandó lakóhellyel rendelkező — magyar állampolgár, aki a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte vagy munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette (a továbbiakban: rokkant), ha

a) elítélése az 1956-os népfelkeléssel összefüggő elítélések orvoslásáról rendelkező 1989. évi XXXVI. törvény, vagy az 1945 és 1963 közötti törvénysértő elítélések semmissé nyilvánításáról rendelkező 1990. évi XXVI. törvény alapján semmis, vagy

b) Magyarországon, illetőleg onnan elhurcolva a szovjet katonai bíróság politikai okból elítélte, vagy más szovjet hatóság személyre szóló, írásba foglalt döntése alapján szabadságelvonással járó büntetést kapott, és a büntetését részben vagy egészben a Szovjetunióban töltötte le, vagy

c) Magyarországon 1945. január 1. és 1953. december 31. között rendőrhatalósági őrizet mellett munkatáborban fogva tartott volt,

d) 1944. október 1-jét követően Magyarországról polgári személyként, mint internáltat, a Szovjetunióba kényszermunkára elhurcolták,

és három évet elérő, illetőleg azt meghaladó szabadságvesztést vagy szabadságkorlátozást szenvedett el, juttatásra jogosult.”

„2. § (3) Nem jogosult juttatásra az a személy, aki

a) az államvédelmi szerveknek hivatásos állományú tagja volt,

b) karhatalmista volt,

c) az 1956-os forradalom és szabadságharc leverésében való részvétel miatt kitüntetésben részesült,

d) az 1956-os forradalom és szabadságharc leverésében önként vett részt,

e) a Magyar Kommunista Párt vagy a Magyar Dolgozók Pártja belső harcai során szenvedett jogsérelmet.”

„6. § (2) Az 1. §-ban meghatározott feltételek fennállását a Központi Kárrendezési Iroda, illetőleg jogelődje (a továbbiakban együtt: KKI) által hozott jogerős személyi kárpótlási határozata, az elítélés semmisségét és a szabadságvesztés tényleges időtartamát az első fokon eljáró bíróság igazolása igazolja. A folyósító szerv a juttatást megállapító határozatának meghozatala előtt, amennyiben az előterjesztett igazolásokból a jogosultság ténye vagy a szabadságkorlátozás időtar-

tama egyértelműen nem állapítható meg, az adatok pontosítása érdekében megkeresi a KKI-t. Ha az adatok pontosítása másképpen nem lehetséges, a tényállás megállapításához a KKI mellett működő Társadalmi Kollégium — a KKI kérésére — szakértői véleményt ad.”

III.

Az indítvány részben megalapozott.

A jogalkotó az R. 1. § (1) bekezdésében határozza meg, hogy a juttatásra kik jogosultak, a 2. §-ban pedig kivételeket fogalmaz meg az 1. § szabályai alól. A 2. § (3) bekezdésében öt alanyi kört eleve kizár a juttatásra jogosultak köréből, ezek: *a)* akik állmvédelmi szerv hivatásos állományú tagjai voltak, vagy *b)* akik karhatalmisták voltak, vagy *c)* akik az 1956-os forradalom és szabadságharc leverésében való részvétel miatt kitüntetést kaptak, vagy *d)* ennek leverésében önként vettek részt, vagy *e)* az MKP, illetve az MDP belső harcai során szenvedtek jogsérelmet. Az R. 2. § (1) bekezdése is tartalmaz korlátozó rendelkezéseket, ez azonban nem zár ki alanyi köröket a juttatásból, csak azt határozza meg, hogy a szabadságelvonás mely időtartamát nem lehet az R. alkalmazásakor figyelembe venni. Ezek: *a)* a háborús és népellenes bűncselekmények miatti elítélés és a büntetett előlethez fűződő hátrányok időtartama; *b)* azon internálás időtartama, amelyet hitlerista szervezetben betöltött vezető szerep miatt szabtak ki, illetve *c)* a köztörvényi bűncselekmények miatti internálás időtartama. Az e rendelkezésekkel érintett személyi körök részesülhetnek tehát a juttatásban akkor, ha az 1. §-ban meghatározott feltételeknek egyébként megfelelnek (így például a szabadságkorlátozás időtartama a fenti időtartamok leszámítása után is eléri a három évet).

1. Az indítványozó — többek között — azért kérte az R. 2. § (3) bekezdés *e)* pontja alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését, mert álláspontja szerint a Kormánynak nem volt felhatalmazása arra, hogy a 3.Kpt.-ben szereplő kizárási okokon túl újabb kizárási okot határozzon meg.

Bár az indítványozó indítványában konkrétan nem jelölte meg az Alkotmány 35. § (2) bekezdését, tartalmilag azonban ezen alkotmányi rendelkezés sérelmét állította. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság először az indítványnak az R. 2. § (3) bekezdés *e)* pontjának formai alkotmányellenességét állító részét, így az Alkotmány 35. § (2) bekezdése és az R. kifogásolt rendelkezése közötti kapcsolatot vizsgálta.

Az R.-ben szabályozott juttatás és a 3.Kpt.-ben meghatározott kárpótlás két különböző jogintézmény. Bár a két jogszabály által érintett személyek köre részben azonos (mivel az R. a 3.Kpt.-ben meghatározott alanyi kör egy részének nyújtja a juttatást), az R. nem újabb kárpótlás,

hanem egy *ex gratia*, szociális jellegű juttatás. Az R. sem preambulumban, sem céljának meghatározásakor nem utal arra, hogy a jogalkotó újabb kárpótlást kíván nyújtani. A rendelet megalkotásának oka az volt, hogy a jogalkotó észlelte: az emberek egy különösen sokat szenvedett csoportja anyagilag méltatlan körülmények között él (nyugelátása általában rendkívül alacsony, melynek egyik oka maga az elszenvedett sérelem, amely a szenvedéseken — és ezek egészségügyi kihatásain — túl a hivatásában, életpályáján is visszavetette az érintett személyt, másik oka a magas életkor, stb.) és megnehezült életkörülményeiken kívánt a juttatással javítani. Nem a sérelemért nyújt kárpótlást tehát, hanem olyan juttatást ad, amelynek célja, hogy az érintettek életkörülményein javítson a jogalkotó.

A Kormány eredeti (felhatalmazás nélküli) rendeletkiadási joga az Alkotmány 35. § (2) bekezdésén alapul. Ezen túlmenően a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény (a továbbiakban: Jat.) 7. §-a is tartalmazza, hogy a Kormány az Alkotmányban meghatározott feladatkörében, illetve törvényben kapott felhatalmazás alapján rendeletet adhat ki. Az Alkotmány 35. § (2) bekezdése kimondja azt is, hogy a Kormány rendelete és határozata törvénnyel nem lehet ellentétes.

A Kormány a saját (eredeti) jogalkotói hatáskörében adta ki az R.-t, és nem a 3.Kpt. felhatalmazása alapján. Ebből következően a kormánynak az R. megalkotásakor nem volt szüksége külön törvényi felhatalmazásra. A Kormány így szabadon dönthetett abban a kérdésben, hogy biztosítja-e az R.-ben meghatározott juttatást, és ha igen, azt mely alanyi kör részére nyújtja, illetve kiket zár ki abból.

Mivel a Kormánynak — a fentiekből következően — nem volt szüksége törvényi felhatalmazásra az R. megalkotásához, így a juttatásra jogosultak alanyi körének (és így a juttatásból kizárt alanyi körök) meghatározásakor szabadon dönthetett, nem volt köteles a juttatást a 3.Kpt.-ben szabályozott személyi kör egészének biztosítani.

Az Alkotmánybíróság mindezeket figyelembe véve megállapította, hogy az R. kifogásolt rendelkezésének megállapításakor a jogalkotónak nem volt szüksége külön törvényi felhatalmazásra, így önmagában az, hogy a jogalkotó a 3.Kpt.-től eltérő újabb kizáró okot határoz meg, nem ellentétes törvénnyel, ebből következően nem sérti az Alkotmány 35. § (2) bekezdését. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az R. 2. § (3) bekezdés *e)* pontjának a törvényi felhatalmazás hiánya, vagyis formai okok miatti alkotmányellenessége megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasította.

2. Az R. 2. § (3) bekezdés *e)* pontja formai alkotmányellenességének vizsgálata után az Alkotmánybíróság a kifogásolt jogszabályi rendelkezés tartalmi alkotmányellenességének vizsgálatát végezte el.

Az indítványozó álláspontja szerint az R. 2. § (3) bekezdés *e)* pontja azért is alkotmányellenes, mert az abban

megfogalmazott „belső harc” kifejezés pontatlan, jogilag nem értelmezhető, nem felel meg az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében foglalt normavilágosság követelményének.

Az Alkotmánybíróság áttekintette a normatartalommal, normavilágossággal szemben fennálló alkotmányossági elvárásokhoz kapcsolódó döntéseit.

A 26/1992. (IV. 30.) AB határozatában az Alkotmánybíróság elvi élel mutatott rá arra, hogy „a világos, érthető és megfelelően értelmezhető normatartalom a normaszöveggel szemben alkotmányos követelmény. A jogbiztonság — amely az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében deklarált jogállamiság fontos eleme — megköveteli, hogy a jogszabály szövege értelmes és világos, a jogalkalmazás során felismerhető normatartalmat hordozzon.” (ABH 1992, 135, 142.)

A 1160/B/1992. AB határozatában az Alkotmánybíróság tovább pontosította a normatartalommal szemben fennálló alkotmányos követelményeket:

„A jogszabályok rögzített nyelvi formában jelennek meg. A nyelvi megfogalmazás fogalmai, kifejezései mindig általánosak. Így adott esetben mindig kérdéses lehet, hogy a konkrét történeti tényállás a jogi normában szereplő fogalom körébe tartozik-e. (...)

Ha egy jogszabály tényállása túl részletező, túl szűk, túlságosan eseti, az megköti a jogalkalmazót és megakadályozza, megnehezíti, hogy a jogszabály az életviszonyok szabályozásában betöltse szerepét.

Ha pedig egy jogszabály törvényi tényállása túl elvont, túl általános, akkor a jogszabály rendelkezése a jogalkalmazó belátása szerint kiterjeszthető vagy leszűkíthető. Az ilyen szabály lehetőséget ad a szubjektív jogalkalmazói döntésre, a különböző jogalkalmazók eltérő gyakorlatára, a jogegység hiányára. Ez csorbítja a jogbiztonságot.” (ABH 1993, 607, 608.)

A 42/1997. (VII. 1.) AB határozatában az Alkotmánybíróság megállapította: „Alkotmányellenessé nyilvánítható az a szabály, amely értelmezhetetlen voltánál fogva teremt jogbizonytalanságot, mert hatását tekintve nem kiszámítható és címzettjei számára előre nem látható.” (ABH 1997, 299, 301.)

Az R. kifogásolt 2. § (3) bekezdése *e*) pontjának megfogalmazása homályos, több szempontból is értelmezési nehézségeket vet fel. Szemben ugyanis az R. 2. § (3) bekezdésének *a)–c)* pontjával, ahol a jogalkalmazónak pusztán tényeket kell vizsgálnia (tagja volt-e a szervezetnek, illetve kapott-e kitüntetést), az *e*) pont esetében azt kell eldöntenie, hogy a jogsérelem az MKP, illetve az MDP „belső harcához” kapcsolódóan következett-e be, párton belüli belső harcról van-e szó vagy sem.

A „belső harc” kifejezés értelmezése több szempontból is nehézségeket vet fel. Egyrészt nem határozható meg pontosan az érintett alanyi kör. Nem egyértelmű ugyanis, hogy az R. kizáró rendelkezése vonatkozik-e azokra, akik — bár nem voltak sem az MKP, sem az MDP tagjai, de —

a „belső harc” következtében szenvedték el a jogsérelemet, illetve, hogy az R. ezen rendelkezése csak a két párt tagjaira alkalmazható-e (és így a „belső” jelző — „párton belüli” értelemben — az ő személyükre is értendő).

Másrészt bár a „belső harc” a közhasználatban elterjedt kifejezés, annak jogi tartalma homályos, szubjektív jogértelmezésre ad lehetőséget. Nem egyértelmű ugyanis, hogy mely események, eljárások tekinthetők a „belső harc” körébe tartozónak, illetve melyek nem. Elképzelhető olyan értelmezés is, amely e körbe vonja mindazokat az eseteket, amikor az MKP/MDP tagja szenvedett jogtalanul szabadságelvonást, és így pusztán a tagság ténye az, ami a juttatásból kizárást indokolja.

A jogalkotó semmiféle eligazítást nem nyújt a jogalkalmazónak a tekintetben, hogy mely események tartozhatnak e körbe, és melyek nem. Sem taxatív felsorolását nem adja azoknak a pereknek, melyeket a „belső harc” részének tekint, sem olyan szempontokat nem állapít meg, amelyek alapján a jogalkalmazók egységesen dönteni tudnának. Így a jogalkalmazóknak nem jogkérdésekről, hanem történelmi kérdésekről kell döntést hozniuk, nem jogszabályt, hanem a történelmet és történelmi helyzeteket, eseményeket kell értelmezniük. Az sem jelent megoldást a problémára, hogy a tényállás megállapításához a jogalkalmazó megkeresheti a KKI-t, illetve az a mellett működő Társadalmi Kollégiumot, hiszen a Társadalmi Kollégium szakértői véleményyt ad, amit a bíróság szabadon mérlegel. A Társadalmi Kollégium segítő-tanácsadó szerv, melynek elnökét és tagjait — az Országos Kárrendezési és Kárpótlási Hivatal, valamint a megyei (fővárosi) kárrendezési hivatalok megszüntetéséről, továbbá a Központi Kárrendezési Iroda létrehozásáról szóló 42/1998. (III. 6.) Korm. rendelet 4. § (3) bekezdése alapján — az igazságügy-miniszter kéri fel.

Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az R. 2. § (3) bekezdésének *e*) pontjában a „belső harc” kifejezés olyan tisztázatlan, értelmezhetetlen jogi fogalom, amely megalapozza az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében foglalt, a jogállamiság szerves részét képező jogbiztonság sérelmét.

Mivel az Alkotmánybíróság az R. 2. § (3) bekezdése *e*) pontjának alkotmányellenességét az Alkotmány 2. § (1) bekezdésének sérelme miatt már megállapította, — állandó gyakorlatához híven — mellőzte a kifogásolt rendelkezés és az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdésében megfogalmazott, a hátrányos megkülönböztetést tiltó rendelkezés közötti kapcsolat vizsgálatát.

3. Az indítványozó a kifogásolt jogszabályi rendelkezés megsemmisítését az R. kihirdetésének napjára (2000. december 26.) visszamenőleges hatállyal kérte. Az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 43. § (1) és (4) bekezdése alapján a megsemmisített jogszabályt az erről szóló határozatnak a hivatalos lapban való közzététele napjától nem lehet alkalmaz-

ni, ám az Alkotmánybíróság ettől az időponttól eltérően is meghatározhatja az alkotmányellenes jogszabály hatályon kívül helyezését vagy konkrét esetben történő alkalmazhatóságát, ha ezt a jobbiztonság vagy az eljárást kezdeményező különösen fontos érdeke indokolja. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben úgy ítélte meg, hogy az indítványozónak különösen fontos, méltányolható érdeke fűződik a visszamenőleges hatályú megsemmisítéshez.

Az Alkotmánybíróság az Indokolás III/2. pontja alapján az R. 2. § (3) bekezdésének *e*) pontja alkotmányellenességét az Alkotmány 2. § (1) sérelmére tekintettel megállapította és a jogszabályi rendelkezést — élve az Abtv. 43. § (4) bekezdésében kapott felhatalmazással — az R. kihirdetésének napjára, 2000. december 26-ára visszamenő hatállyal megsemmisítette.

A jelen határozat Magyar Közlönyben való közzététele az Abtv. 41. §-án alapul.

Dr. Németh János s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bihari Mihály s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Czúcz Ottó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Strausz János s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszkyne
dr. Vasadi Éva s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 361/B/2001.

Dr. Bagi István alkotmánybíró különvéleménye

1. A határozat rendelkező részének 1. pontja az Alkotmány 35. § (2) bekezdésének sérelmére alapított, alkotmányellenes megállapítására vonatkozó indítványt elutasítja.

Az elutasító rendelkezéssel nem értek egyet.

Az Alkotmány meghatározza a Kormány jogalkotói hatáskörének terjedelmét, a Kormány eredeti jogalkotó hatáskörének alkotmányos korlátjait jelentik mind az Alkotmányban, mind pedig a jogalkotási törvényben megfogalmazott törvényhozási tárgyak.

Az elutasító rendelkezéssel szembeni érvelésem meggyezik *dr. Holló András* alkotmánybíró álláspontjával, me-

lyet különvéleményének 2. pontjában fejt ki, így — az ismétlés elkerülése érdekében — ahhoz csatlakozom.

2. A határozat rendelkező részének 2. pontja azt állapítja meg, hogy a 267/2000. (XII. 26.) Korm. 2. § (3) bekezdésének *e*) pontja az Alkotmány 2. § (1) bekezdésének rendelkezéseit sérti, ezért az alkotmányellenes, így kihirdetésének napjára visszamenő hatállyal megsemmisíti.

A határozat 2. pontjában foglalt rendelkező résszel és annak indokolásával nem értek egyet.

A most beterjesztett különvélemény a rendelkező rész 2. pontjával és az ahhoz fűzött indokolással érdemben azért nem kíván foglalkozni, mert:

a) a jogforrási szint kérdésében, mint a tartalmi vizsgálatot megelőző „formai problematikában” a különvéleményem első pontja állást foglal, mégpedig a norma egésze tekintetében,

b) ennek folytán azzal, hogy a jogforrási szint tekintetében az 1. pontban álláspontom megjelenik, a további, a megtámadott norma részleteiben, a tartalmi kérdéseket érintő érvelés értelemszerűen esik.

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila alkotmánybíró különvéleménye

Nem értek egyet a határozatnak sem a rendelkező részével, sem az indokolásával. Álláspontom szerint az egyes, tartós időtartamú szabadságelvonást elszenvedettek részére járó juttatásról szóló 267/2000. (XII. 26.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 2. §-a (3) bekezdésének *e*) pontját az Alkotmánybíróságnak az Alkotmány 2. §-ának (1) bekezdése és 35. §-ának (2) bekezdése alapján — a határozat közzétételének napjától — kellene megsemmisítenie.

Indokaim a következők:

I.

1. Az indítványozó többek között azért kéri a támadott rendelkezés megsemmisítését, mert ez a szabály az életüktől és szabadságuktól politikai okból jogtalanul megfosztottak kárpótlásáról szóló 1992. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: 3.Kpt.) kiegészítését jelenti és erre a Kormánynak nem volt felhatalmazása.

Nézetem szerint az indítvány megalapozott.

2. Az Alkotmánybíróságnak az indítvány elbírálásánál először azt kell megvizsgálnia, hogy az R. támadott szabályát a Kormány az Alkotmány 35. §-ának (2) bekezdése

alapján a maga feladatkörében alkotta meg vagy törvény végrehajtásaként.

Az R. nem jelöli meg, hogy milyen alapon történt meg kibocsátása: volt-e a Kormánynak valamilyen törvényben megadott felhatalmazása, vagy a Kormány az Alkotmány alapján fennálló feladatát teljesítette. Ezért tisztázni kell, hogyan minősítendő az R. szabályozási tárgya, az R.-ben meghatározott juttatás.

Az R. preambuluma azt mondja ki, hogy az 1956. évi forradalom évfordulójára tekintettel kerül sor olyan új juttatásoknak a bevezetésére, amelyeket a törvénytelenül elítélt, továbbá az egyes, személyes szabadságot tartósan korlátozó intézkedések hatálya alatt állt személyek kapnak. A juttatás a sérelmet szenvedett személyt akkor illeti meg, ha a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt elérte vagy munkaképességét meghatározott százalékban elvesztette. A juttatás összege a 3. § (1) bekezdése szerint a szabadság megvonásának, illetve korlátozásának időtartamához igazodva növekedik.

Az R. 5. §-ának (2) bekezdése kimondja, hogy a juttatás a jogosultat arra tekintet nélkül illeti meg, hogy milyen összegű nyugellátást vagy nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátást kap. Ez a rendelkezés azt fejezi ki, hogy nem a rászorultság a juttatás meghatározó eleme.

A juttatásra jogosult személy halála esetén a 4. § alapján a juttatás csökkentett összegét a túlélő házastárs kapja meg, ha nem köt újabb házasságot; a juttatást a 4. § (4) bekezdése az elhunyt házastárs jogán járónak minősíti — ennél a rendelkezésnél szintén nem rászorultság alapján fennálló juttatás házastársra háramlásának öröklési jogi jellegű szabályáról van szó.

Az R. 7. §-a szerint a juttatás folyósítására, esetleges visszafizetésére a társadalombiztosítási nyugdíjról szóló szabályokat kell alkalmazni; a juttatást jövedelemadó szempontjából nyugdíjnak kell tekinteni.

A fentiek alapján a juttatás minősítésénél az tekintendő meghatározónak, hogy az R. a juttatásnál az elszenvedett sérelem nagyságát veszi alapul, és ezt az összeget nem befolyásolja a jogosult vagyoni helyzete. Ehhez viszonyítva másodlagos jelentősége van a folyósításnak, az eljárás szabályainak, továbbá egyes olyan kedvezményeknek, mint az adómentesség.

Ennek a minősítésnek az alapján vizsgálendő, milyen viszony van az R.-ben meghatározott juttatás és a törvénytelenül elítélt, továbbá az egyes, személyes szabadságot tartósan korlátozó intézkedések hatálya alatt állt személyek részére törvényekben meghatározott juttatások között.

3. A 3.Kpt. preambuluma rámutat arra, hogy a törvény megalkotásának célja kárpótlás nyújtása az élettől és szabadságtól jogtalanul történt megfosztás miatt. A többször módosított törvény szélesebb személyi körre terjedt ki, mint a szintén ismételtelen módosított R. A kárpótlás ösz-

szegének meghatározása az elszenvedett sérelem nagyságára tekintettel történt (2/A. §, 2/B. §, 7—9. §) A sérelmet szenvedő személy halála esetén túlélő házastársa, gyermeke és szülője kapja meg a kárpótlás csökkentett összegét [2. § (3) és (7) bekezdése].

A kárpótlás a 3.Kpt. 15. §-ának (1) bekezdése szerint adómentes, a 20/A. § (1) bekezdése a pénzben kifizetendő kárpótlás folyósítását a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság feladatává teszi.

A kárpótlás jogi természetét az Alkotmánybíróság — egyéb kérdések mellett — az 1/1995. (II. 8.) AB határozatban (ABH 1995, 31, a továbbiakban: Abh1.), a 22/1996. (VI. 25.) AB határozatban (ABH 1996, 89, a továbbiakban: Abh2.), valamint a 46/2000. (XII. 14.) AB határozatban (ABH 2000, 353, a továbbiakban: Abh3.) elemezte. Már az Abh1. megállapította, hogy a kárpótlás nem az államot terhelő alkotmányos kötelezettség alapján került meghatározásra; a kárpótlás *ex gratia* jellegű juttatás. Ennek megfelelően a sérelmet elszenvedő személy halála esetén a kárpótlás nem örökölhető, hanem törvény alapján kapja az a személy, akit a törvény a feltételek meghatározásával megnevez (ABH 1995, 31, 45, 61—62.). Az Abh2. annak megisméltelése mellett, hogy a kárpótlás nem felelősségi, hanem méltányossági alapon jár, azt is hangsúlyozta, hogy a kárpótlás összege az elszenvedett kárhoz, sérelemhez igazodik (ABH 1996, 89, 102.). Az Abh3. rámutatott arra, hogy a 3.Kpt. jogalapja a méltányosság, a kárpótlás *ex gratia* jellegű, és a személyi sérelem miatt nyújtott juttatás meghatározásánál a törvényhozónak nagyobb szabadsága van, mint a tulajdonjog sérelme miatt történő kárpótlás szabályozásánál (ABH 2000, 353, 361.). Az Abh3. által vizsgált kérdésnél különösen nagy hangsúlyt kapott a kárpótlás összegének az elszenvedett sérelem súlyára tekintettel történő meghatározása (ABH 2000, 353, 367—369).

Az Abh3. megállapította azt is, hogy a kárpótlást az állam nem szociális okokból nyújtja, a cél nem a megélhetéshez szükséges ellátás biztosítása (ABH 2000, 353, 373—374.). Ennek tisztázása azért is szükséges volt, mert a 3.Kpt. 6. §-ának (1) bekezdése a jogosult választásától tette függővé, hogy a kárpótlást havi életjáradék vagy kárpótlási jegy formájában nyújtják. Az életjáradék kifizetése pedig a nyugdíjfolyósító szervek feladata. Így az életjáradék formájában, nyugdíjfolyósító szervek útján nyújtott kárpótlás jellegét össze lehetett téveszteni a szociális juttatásokéval. Erre tekintettel már az Abh1. kifejtette, hogy a kárpótlás formája (havi életjáradék vagy kárpótlási jegy) nem változtat a kárpótlás *ex gratia* jellegén, a kárpótlás formájának meghatározásánál a törvényhozó nagy szabadsággal rendelkezik (ABH 1995, 31, 62.).

A fentiek alapján az állapítható meg, hogy a 3.Kpt. alapján nyújtott kárpótlás és az R.-ben meghatározott juttatás részben megegyezik.

4. A sérelmek orvoslása érdekében nemcsak a 3.Kpt. tartalmazott rendelkezéseket. Röviddel a 3.Kpt. megalkotását követően az Országgyűlés elfogadta a nemzeti gondozásról szóló 1992. évi LII. törvényt (a továbbiakban: Ngtv.). A törvényjavaslat általános indokolásában kifejtettek szerint a törvényalkotót az vezette, hogy kiegészítse a jogtalanságok orvoslására ezt megelőzően elfogadott jogszabályokat, és a korábbi jogszabályokkal összhangban egységes, következetes szabályozást adjon a nemzeti gondozásra és ellátásra.

Az Ngtv. havi nemzeti gondozási díj fizetését írja elő meghatározott sérelmet szenvedett személyek részére. A szabályozás szoros összefüggésben áll a 3.Kpt. kárpótlásról szóló rendelkezéseivel. Így havi gondozásra többek között azok a személyek jogosultak, akik munkaképességüket meghatározott százalékban olyan sérelmek miatt veszítették el, amelyeket a 3.Kpt. sorol fel. Bizonyos feltételek esetében az életét veszített személy özvegye, gyermeke és szülője is nemzeti gondozási díjban részesülhet. A 3.Kpt.-vel való kapcsolatot mutatja azonban az Ngtv.-nek az a szabálya is, amely szerint nem jogosult gondozási díjra az, aki a 3.Kpt.-ben meghatározott bizonyos fajta kárpótlást kapott [2. § (2) bekezdése]. A 3.Kpt.-vel megegyező szabály szerint a nemzeti gondozási díj adómentes [Ngtv. 4. §-ának (1) bekezdése], a díj kifizetéséről is a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság gondoskodik [Ngtv. 7. §-ának (2) bekezdése].

Az Abh1. az Ngtv.-t úgy értékelte, hogy ez a törvény a kárpótlási törvényekkel „a személyi sérelem okozás részleges reparálását célzó jótételi törvények sorába tartozik”, nemzeti gondozási díjban részesítve „az alapvető emberi jogok sérelmével elkövetett jogtalanságok következtében maradandó fogyatékoságot vagy súlyos egészségkárosodást elszenvedetteket, életvesztés esetén pedig hozzátartozóikat” (ABH 1995, 31, 49). A nemzeti gondozási díj a kárpótlási szabályok közé tartozó olyan juttatás, amelyet az állam szociális szempontokat is figyelembe véve nyújt.

5. Az R. által szabályozott juttatás természetét tekintve részben a kárpótlás, részben a kárpótlási körbe sorolandó nemzeti gondozási díj sajátosságait mutatja. A sérelmet szenvedett személyeknek jár (elsődlegesen), összege a sérelem nagyságához igazodik, de annyiban szociális szempontokat is számításba vesz, hogy a sérelemmel összefüggésben jelentkező rokkantság és nyugdíjkorhatár betöltése esetén kerül folyósításra rendszeres havi juttatásként és ez utóbbi elemek tekintetében nyugdíj-kiegészítés jellege is van.

Az R. szabályai több tekintetben megegyeznek a 3.Kpt. rendelkezéseivel (a jogosultak körének meghatározásánál, a juttatásból kizárt személyek meghatározásánál), valamint az Ngtv. szabályaival is (a rokkantság mértékének meghatározásánál, a juttatásból kizárt személyek körének

megállapításánál) vagy hasonlók azokhoz. Számos eltérés is van azonban. Az R. 2. §-a (3) bekezdésének az indítványban támadott e) pontja nem szerepel sem a 3.Kpt. 12. §-a (3) bekezdésében, sem az Ngtv. 3. §-a (1) bekezdésében található felsorolásban, bár egyébként a jogosultságot kizáró okok (egy további okot kivéve) teljesen azonosak a három jogszabályban.

6. A jogtalanságok orvoslására szolgáló jogszabályok megalkotása 1989. november 1-jén kezdődött. Ekkor fogadta el az Országgyűlés az 1956-os népfelkeléssel összefüggő elítélések orvoslásáról szóló 1989. évi XXXVI. törvényt. A törvény ítéletek semmissé nyilvánításáról rendelkezett és 4. §-ában felhívta a Minisztertanácsot, hogy gondoskodjék a semmisnek tekintendő elítélésről érintett, valamint a közbiztonsági őrizetben fogva tartott személyek munkaviszonyának és társadalombiztosítási helyzetének rendezéséről. A korábbi jogszabályokon alapuló, a Kormány rendeletalkotásának széles teret adó jogalkotási gyakorlattal szemben azonban az Országgyűlés határozatokban, majd törvényekben kifejezésre juttatta, hogy a személyek sérelmeinek orvoslását törvényekben kell rendezni, a Kormány pedig csak a törvényekben meghatározott kérdésekben alkothat jogszabályt (a Kormány a feladatnak 1990—1992-ben hozott rendeleteiben eleget tett). A törvénysértő elítélések, internálások és kitelepítések áldozatainak kártalanításáról szóló 19/1989. (XI. 1.) OGY határozat felhívta a Minisztertanácsot, hogy a törvénysértő elítélések következményeinek orvoslásáról és az elítéltek, internáltak, kitelepítettek kártalanításáról terjesszen az Országgyűlés elé törvényjavaslatot. Ennek alapján születtek a kárpótlásról szóló törvények: a 3.Kpt. és az Ngtv. E törvények már csak szűk körben adtak felhatalmazást a Kormánynak egyes további rendelkezések megalkotására.

A 3.Kpt. preambuluma második bekezdése a következőket mondja ki:

„A sérelmek orvoslására alkotott törvények kötelezően írják elő, hogy a semmisnek tekintendő elítélésről érintett személyek kárpótlásáról külön törvénynek kell rendelkeznie.”

A 17. § (2) bekezdése és 21. §-ának (2) bekezdése pedig szűk körre szorítva, pontosan megszabja, hogy miről alkothat jogszabályt a Kormány.

A 3.Kpt.-vel azonos megoldást alkalmaz az Ngtv. is. A 9. §-ban a Kormányra háruló feladatokat a következő szöveggel határozza meg:

„A Kormány felhatalmazást kap arra, hogy a nemzeti gondozási díj összegét — az állami költségvetésről szóló törvényben meghatározott előirányzat alapján — évente megállapítsa.”

Megállapítható tehát, hogy sem a 3.Kpt., sem az Ngtv. nem tette lehetővé, hogy a Kormány kárpótlási természetű rendelkezésekben a 3.Kpt.-től és az Ngtv.-től eltérő tartalmú szabályokat határozzon meg.

7. Az 1989-ben hatályos jogszabályok alapján az érintett jogterületeken (a Munka Törvénykönyvéről szóló 1967. évi II. törvényben, valamint a társadalombiztosításról szóló 1975. évi II. törvényben megadott felhatalmazás alapján is) a Minisztertanács széles körben rendelkezett jogalkotási joggal. Ezen az alapon született meg évekkel később is a nemzeti helytállásért elnevezésű pótlék bevezetéséről szóló 173/1995. (XII. 27.) Korm. rendelet, amely a szociális ellátás, illetőleg nyugellátás kiegészítésére pótlékot állapított meg. A pótlék összegét megváltoztató, a nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátások emeléséről szóló 182/1996. (XII. 6.) Korm. rendelet kifejezetten hivatkozik is — egyebek mellett — a társadalombiztosításról szóló 1975. évi II. törvényből származó felhatalmazásra.

A rendszerváltást követően megváltozott a törvényalkotásra vonatkozó felfogás és a szociális juttatásokkal, nyugellátással kapcsolatban keletkező jogviszonyok szabályozásában is megnőtt a törvények szerepe, visszaszorult a rendeleti úton történő szabályozás. A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 3. §-ának (4) bekezdése törvényi szabályozási körbe utalja többek között a pénzbeli, a természetben nyújtott és a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások egyes formáit. A törvény 132. §-ának (1) bekezdése ezzel összhangban pontosan meghatározza, hogy a Kormány milyen tárgykörökben kap felhatalmazást jogi szabályozásra. Ezek között az említett felhatalmazások között nem található az új, a törvényben nem szereplő juttatási fajták meghatározása. Hasonló a helyzet a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény esetében. Itt is a jogi rendezés törvényi szinten történik, és a Kormány pontosan meghatározott tárgykörökben kap felhatalmazást jogalkotásra (101. §), de a felhatalmazások között nem jelenik meg az új társadalombiztosítási nyugellátási fajta rendelettel történő megteremtése.

Egyik említett törvény sem tartalmaz felhatalmazást az indítványozó által támadott szabály megalkotására.

A fentiek alapján az állapítható meg, hogy az egyes, tartós időtartamú szabadságelvonást elszenvedettek részére járó juttatásról szóló rendelet megalkotásánál a Kormány olyan kérdésekre határozott meg szabályokat, amelyekről törvények szólnak. Az R. támadott rendelkezésének a törvényektől eltérő meghatározására a törvények a Kormánynak nem adtak felhatalmazást.

II.

1. Az Alkotmány 2. §-ának (1) bekezdése kimondja, hogy a Magyar Köztársaság független, demokratikus jogállam. Az Alkotmánybíróság gyakorlata a jogállam alkotmányi elve alapján értelmezi az Országgyűlés és a Kormány tevékenységének, a közhatalom gyakorlásának korlátait és kereteit, a hatalommegosztást. A közhatalom gyakorlásá-

ba tartozik a jogalkotás is [30/1998. (VI. 25.) AB határozat, ABH 1998, 220, 233; 66/1997. (XII. 29.) AB határozat, ABH 1997, 397, 403.].

Az Alkotmány 35. §-a (1) bekezdésének *b*) pontja szerint a Kormánybiztosítja a törvények végrehajtását. A 35. § (2) bekezdése alapján a Kormány rendeleteket bocsáthat ki, ezek a rendeletek azonban törvénnyel nem lehetnek ellentétesek. A Kormány rendeletalkotási tevékenységének alkotmányos ellenőrzése körében az Alkotmánybíróság vizsgálja, hogy a rendelet meghozatalának időpontjában fennállt-e a felhatalmazás (507/B/1995. AB határozat, ABH 1996, 527, 528.), illetőleg, hogy a Kormány a rendeletalkotáskor saját feladatkörében járt-e el, nem szabályozott-e olyan életviszonyokat, amelyek törvényhozási tárgyat képeznek (990/B/1995 AB határozat, ABH 1997, 824, 825.).

Az Alkotmány 25. §-ának (2) bekezdése alapján a törvényhozás joga az Országgyűlést illeti meg. Az Alkotmány nem tartalmazza a kizárólagos törvényhozási tárgyak teljes körű felsorolását. Ennek a rendezésnek az alapján az Országgyűlés törvényalkotó hatásköre teljesnek tekintendő. Az Országgyűlés — az Alkotmányban meghatározott keretek között — dönt arról, hogy mit hagy meg rendeletalkotási körben és mit von törvényi szabályozási körbe. Ha azonban az Országgyűlés valamilyen kérdést törvénnyel szabályozott, e szabályok megváltoztatása csak törvénnyel történhet [53/2001. (XI. 29.) AB határozat, ABH 2001, 414, 417.].

Az Alkotmánybíróság kezdettől követett gyakorlata szerint formai alkotmányellenességet jelent a jogszabályi hierarchia alkotmányosan meghatározott rendjének megsértése [31/1991. (VI. 5.) AB határozat, ABH 1991, 133, 135.]. Ha végrehajtási jogszabályról van szó és a szabály túllépi a felhatalmazás kereteit, szintén alkotmányellenesség áll fenn [19/1993. (III. 27.) AB határozat, ABH 1993, 431, 432—433.]. A formai alkotmányellenesség egyúttal a jogállam követelményeinek megsértését is megvalósítja [29/1997. (IV. 29.) AB határozat, ABH 1997, 122, 127—128; 70/2002. (XII. 17.) AB határozat, ABK 2002, december, 749, 751.].

Az R. támadott szabálya esetében a Kormánynak nem volt felhatalmazása arra, hogy a 3. § (2) bekezdés *e*) pontjában olyan juttatásra való jogosultságot kizáró okot határozzon meg, amely sem a 3.Kpt.-ben, sem az Ngtv.-ben nem szerepel. Nem állapítható meg az sem, hogy a Kormány saját feladatkörében alkotta meg a támadott jogszabályt, mert az előzőekben elmondottak szerint mind a kárpótlási jellegű, mind a szociális juttatási, nyugellátási tárgykörben törvényi szabályozásra került sor a Kormány rendeletalkotási jogkörének részletes megjelölésével. Ezért a támadott rendelkezést — az Alkotmánybíróság gyakorlatának megfelelően — alkotmányellenesnek kell tekinteni és ezen az alapon kell megsemmisíteni.

A támadott jogszabály felhatalmazás nélkül történt kibocsátása miatt fennálló alkotmányellenesség megállapítása következtében az indítványozó egyéb megsemmisítési okokra való hivatkozását nem kell vizsgálni.

2. A támadott szabály alkotmányellenességének fentiek szerint történő megsemmisítése esetén kérdéses lehet, hogy az R.-nek csak a támadott szabályát vagy az egész R.-t kell megsemmisíteni, továbbá az is, hogy a megsemmisítés visszamenőleges hatállyal következék-e be.

Az Alkotmánybíróság a közjogi érvénytelenség eseteiben is az indítványhoz kötöttség elvét alkalmazza az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 20. §-a alapján. Ezt az álláspontot fejezi ki a 41/1991. (VII. 3.) AB határozat, amely olyan ügyben döntött, amelyben az indítványozók egy miniszteri rendelet egyes rendelkezéseit támadták. Az Alkotmánybíróság az összefüggés alapján kiterjesztette a vizsgálatot arra — az indítványozók által nem támadott, — a törvényben található szabályra is, amely a miniszteri rendelet megalkotására felhatalmazást adott. A határozat az indokolásában megállapította, hogy a törvény felhatalmazást tartalmazó szabálya maga is ellentétes az Alkotmány 8. §-ának (2) bekezdésével, de nem az egész szabályt semmisítette meg, hanem csak az indítvánnyal összefüggésben álló szövegrészt. Hasonló módon nem semmisítette meg a határozat a miniszteri rendelet egészét, hanem csak az indítványban megjelölt rendelkezéseket (ABH 1991, 193, 195—196.).

Az előzőekben említett elvet követte a 19/1993. (III. 27.) AB határozat is. Ebben az esetben az Alkotmánybíróság ugyanazon miniszteri rendelet további szabályait támadó indítvány tárgyában hozott döntést. Az összefüggés alapján az Alkotmánybíróság itt is kiterjesztette vizsgálatát egy másik jogszabályra is, és megállapította annak alkotmányellenességét azért, mert kizárólagos törvényhozási jogkörbe tartozó kérdések szabályozására ad felhatalmazást miniszternek. A határozat nem semmisítette meg a miniszteri rendelet egészét, hanem csak egyes szabályait, mert a többi rendelkezés meghozatalára más alapú felhatalmazás alapján a miniszternek joga volt (ABH 1993, 431, 434—435.).

Az Alkotmánybíróság közjogi érvénytelenséggel foglalkozó határozatai ismételtén utaltak más országok jogi megoldásaira is. Ennek megfelelően itt is tekintetbe lehet venni a többször módosított 1930. évi osztrák Alkotmánybíróságról szóló törvénynek a rendeletek alkotmányossági felülvizsgálatára vonatkozó 139. cikke (3) bekezdését. Ez a szabály alaptételként az egész rendelet megsemmisítését írja elő, de több kivételt is lehetővé tesz. Ezek egyike az az eset, amelyben az indítványozó érdekeit sértené az egész rendelet megsemmisítése. Hasonló gyakorlatot alakított ki a Német Szövetségi Köztársaság Alkotmánybírósága is az 1960-as évek végétől. Különösen adó- és szociális juttatási kedvezményeket nyújtó jogszabályok esetében alkalmazták az egész jogszabály alkotmányellenességének megállapítás

mellett a jogszabály egyes rendelkezéseinek megsemmisítését. Ilyen módon elkerülték a már megadott kedvezmények visszavonását (J. Ipsen, Rechtsfolgen der Verfassungswidrigkeit von Norm und Einzelakt, Baden-Baden 1980, 107—111.).

Az elmondottak alapján, a jogbiztonság védelme érdekében, az Alkotmánybíróság gyakorlatának megfelelően az R.-nek csak az indítványban támadott rendelkezését kell megsemmisíteni.

3. A közjogi érvénytelenség esetében különösen jelentős annak eldöntése, hogy milyen időbeli hatállyal történik a megsemmisítés. A 31/1991. (VI. 5.) AB határozatban az Alkotmánybíróság a jogbiztonság szempontjait helyezte előtérbe. A határozat elvetette a jogszabályi hierarchiát megsértő jogszabály visszamenőleges hatályú megsemmisítését, mert az alkotmányellenes jogszabály alapján létrejött és befejezett, továbbá a már meg nem támadható jogviszonyokat, s az azokból származó jogokat és kötelezettségeket megvédendőnek tartotta (ABH 1991, 133, 137.). A huzamos időn át hatályban volt jogszabály alapján létrejött nagy számú jogviszonyban a jogbiztonság védelmét tartotta döntőnek a 27/1991. (V. 20.) AB határozat is (ABH 1991, 73, 79.).

Az előzőekkel azonos álláspontot foglalt el a 10/1992. (II. 25.) AB határozat is. Ebben a határozatban az Alkotmánybíróság rámutatott a magyar jogi szabályozásnak arra a sajátosságára is, hogy nincs a jogszabály keletkezésétől számított időhatára a jogszabályok megsemmisítésére vonatkozó indítványok előterjesztésének. A jogszabály hatálybalépését követően több évvel a jogszabály keletkezésére visszaható hatályú megsemmisítésének az lenne a következménye, hogy a jogszabály alapján keletkezett jogviszonyok tömegeit kellene felszámolni, felülvizsgálni. Ennek a következménynek az elkerülésével az Alkotmánybíróság a tényleges jogbiztonság védelmét, a fennálló jogok és a lezárt jogviszonyok kíméletét fogadta el (ABH 1992, 72, 74—75.). Ugyancsak a létrejött jogviszonyok, az azokból származó jogok és kötelezettségek kímélete vezette az Alkotmánybíróságot a 25/1992. (IV. 30.) AB határozatnál, amelynek rendelkező része kimondta, hogy „e határozat nem érinti a közzététele előtt létrejött (módosult, megszünt) jogviszonyokat, s a belőlük származó jogokat és kötelezettségeket” (ABH 1992, 131, 133.). Az Alkotmánybíróság a 9/1992. (I. 30.) AB határozatban azt is figyelembe vette, hogy a jogbiztonság követelménye mellett a jogállamiság elve alapján más elveket is érvényesíteni kell, és ezért ugyanannak a jogszabálynak egyes rendelkezéseit a közzététel napjával, másokat viszont megszabott későbbi időpontban beálló hatállyal semmisített meg (ABH 1992, 59, 65—66.).

A jelen esetben a támadott szabály a jogosultak köréből való kizárást mond ki. Nem lehet tehát a jogszabály alapján keletkezett jogviszony keretében megszerzett jogokról és

kötelezettségekről beszélni. A juttatás igénylésére jogvesztő határidőt az R. nem szab meg. Minderre tekintettel az Abtv. 43. §-ának (1) bekezdésében meghatározott fő szabály alapján a támadott szabályt a határozat közzétételének napjával indokolt megsemmisíteni.

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András alkotmánybíró különvéleménye

1. A határozat rendelkező részének 2. pontjával annyiban egyetértek, hogy önmagában a vizsgált norma tartalma (eltekintve a jogszabály jogforrási szintjétől, ami a különvéleményem tárgya) nem felel meg az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében megfogalmazott, a jogállamiságból — az Alkotmánybíróság által levezetett — „normavilágosság” alkotmányos követelményének.

2. Nem értek egyet a határozat rendelkező részének 1. pontjával, nevezetesen: az indítvány elutasításával. A 267/2000. (XII. 20.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) az Alkotmány 35. § (2) bekezdésének megsértése miatt meg kellett volna semmisíteni.

A Kormány jogalkotó hatáskörének terjedelmét (korlátait) az Alkotmány és a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény (Jat.) határozza meg. Az Alkotmány 35. § (1) bekezdés *b*) pontja szerint a Kormány biztosítja a törvények végrehajtását, a 35. § (2) bekezdése szerint „a maga feladatkörében rendeletet bocsát ki”, amelyek törvénnyel nem lehetnek ellentétesek.

A Kormány tehát jogalkotó hatáskörében eljárva — általános alkotmányi felhatalmazás alapján, törvényi felhatalmazás nélkül — lehet első (eredeti) szabályozója egy adott életviszonynak, illetőleg törvényi felhatalmazás keretei között annak végrehajtását biztosítva, végrehajtási rendelet kibocsátója.

A Kormány eredeti jogalkotó hatásköre alkotmányos korlátját jelentik az Alkotmányban fenntartott, valamint a Jat. 2—5. §-aiban megfogalmazott törvényhozási tárgyak: „Az Alkotmány 35. § (2) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján a Kormány feladatkörében — az Alkotmány keretei között — törvényi felhatalmazás nélkül is alkothat rendeletet”. [1997. (XI. 12.) AB határozat, ABH 1997, 528, 533.]

Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó — az Alkotmány 8. § (2) bekezdésében meghatározott — kizárólagos törvényhozás követelményének alkotmányos tartalmát, ezáltal az Országgyűlés jogalkotói hatáskörének és a Kormány eredeti jogalkotó hatáskörének alkotmányjogi viszonyát az Alkotmánybíróság értelmezte. Az Alkot-

mánybíróság álláspontja szerint az alapvető jogokkal való „közvetett és távoli összefüggés esetében” a Kormány jogalkotó hatásköre alkotmányosan indokolható. Az Alkotmányból levezethető kizárólagos törvényhozás követelménye az alapjog tartalmának meghatározására, lényeges garanciáinak megalapítására, illetőleg az alapjog közvetlen és jelentős korlátozására terjed ki. [64/1991. (XII. 12.) AB határozat, ABH 1991, 297, 300.]

Az eddig kifejtettekéből következik, hogy az Alkotmánnyal és a Jat.-tal nem védett jogi szabályozást igénylő társadalmi viszonyok (területek) egyaránt tárgyai lehetnek az Országgyűlés, illetőleg a Kormány jogalkotó hatáskörnek. Ezeket a potenciálisan szabályozásra váró viszonyokat tekinthetjük az Országgyűlés és a Kormány relatíve közös szabályozási tartományának. A viszonylagos jelzöt az indokolja, hogy az első szabályozás, a „foglalás”, más alkotmányjogi következményekkel jár az Országgyűlés és más a Kormány tekintetében. Az Országgyűlés „foglalása” ugyanis jövőbeni szabályozási monopóliumot jelent: e területen a Kormány jogalkotó hatásköre már csak az Alkotmány 35. § (1) bekezdés *b*) pontján alapulhat. Ezzel szemben a Kormány eredeti jogalkotó hatáskörén alapuló szabályozással lefoglalt területet az Országgyűlés bármikor visszaveheti s ezáltal megemelheti az adott életviszony szabályozási szintjét. Következésképpen a Kormány jogalkotó hatásköre az Országgyűlés tekintetében nem jelent alkotmányi korlátot. Abban az esetben, ha az adott életviszony törvényi szabályozást kap, törvényhozási tárgykörbe kerül, a jövőbeni jogalkotás törvényhozási tárgya lesz.

Az Alkotmánybíróság megállapította: hogy „... az Országgyűlés Alkotmányban biztosított jogalkotói hatásköre teljes és mind a Kormány, mind a Kormány tagjai irányába nyitott. Önmagában az, hogy jelenleg valamely jogviszonyt nem törvényi, hanem rendeleti szinten szabályoznak, nem zárja ki azt, hogy később az Országgyűlés törvényt alkosson abban a tárgyban. A kizárólagos törvényhozási tárgyak alkotmányi megjelenítése csupán példálózó felsorolást tartalmaz, semmiképpen sem tekinthető zárt alkotmányi taxációnak. Időről időre az Országgyűlés jogköre, hogy eldöntse mely kérdéseket kíván — figyelemmel az alkotmányi rendelkezésekre — törvényi úton szabályozni, és melyek azok a tárgykörök, amelyekben rendeleti szintű szabályozás elegendő és ennek érdekében jogalkotásra irányuló felhatalmazást ad a jogalkotói hatáskörrel rendelkezőknek. A magyar jogforrási rendszerben — a jogforrási hierarchiának megfelelően — az egyszer már törvényben szabályozott jogviszonyok átalakítása, megváltoztatása azonban csak törvénnyel történhet.” [53/2001. (XI. 29.) AB határozat, ABH 2001, 414, 417.]

A Kormány ebben az adott (lefoglalt) tárgykörben — alkotmányosan — kizárólag a törvényhozástól kapott felhatalmazás keretei között gyakorolhatja jogalkotó (rendeletalkotó) hatáskörét: „Mindaddig amíg az Alkotmány hivatkozott általános felhatalmazás alapján született kor-

mányrendelet nem ellentétes valamely törvényi rendelkezéssel, alkotmány sértés nem állapítható meg.” (507/B/1995. AB határozat, ABH 1996, 527, 528.)

Ilyen esetben az alkotmánybírói vizsgálatnak tehát arra kell irányulnia, hogy a törvényt végrehajtó kormányrendelet nem lépte-e túl a szabályozási tartományt, amit az általános alkotmányi felhatalmazáson alapuló törvényi felhatalmazás biztosított számára, azaz nem tartalmaz-e olyan felhatalmazás kereteit túllépő szabályozást, amely a törvényhozási tárgy tartalmi részeként nem értelmezhető végrehajtási szabályként. „Amikor konkrét esetben az Alkotmánybíró a Kormány saját hatáskörében kibocsátott rendeletének jogforrástani alkotmányosságát bírálja el, azt vizsgálja, hogy a Kormány az Alkotmányban meghatározott feladatkörében jár-e el, továbbá nem vonta-e el olyan életviszonyok szabályozását, amelyek törvényhozási tárgyat képeznek.” (990/B/1995. AB határozat, ABH 1997, 824, 825.) Álláspontom szerint ebben az esetben is alkalmazható az alkotmánybírói vizsgálat szempontjaként az Alkotmánybíró által az Alkotmány 8. § (2) bekezdésében meghatározott kizárólagos törvényhozási tárgy és a Kormány eredeti rendeletalkotási jogának viszonyában, az alkotmányos rendeletalkotás feltételeként meghatározott „közvetett és távoli összefüggés” tesztje. (ABH 1991, 300.)

3. A fenti elvi fejtegetéseket az adott — vizsgált — jogalkotási eljárásra lefordítva előrebozatható, hogy a kárpótlás jogintézménye nem tartozott az Alkotmány és a Jat. által védett törvényhozási tárgyak közé, következésképpen eredetileg a Kormány jogalkotó hatáskörében is — alkotmányosan — szabályozható jogintézmény lehetett volna. Az Országgyűlés azonban a kárpótlást — első szabályozóként — az 1991. évi XXV. törvénnyel hatáskörébe vonta és ezáltal a Kormány rendeletalkotási joga a kárpótlás tárgyában kizárólag az Alkotmány 35. § (1) bekezdés b) pontján alapulhat, szabályozásának tartalmát, határait a törvényi felhatalmazás keretei szabják meg.

4. Álláspontom szerint a vizsgált R. az életüktől és szabadságuktól politikai okból jogtalanul megfosztottak kárpótlásáról szóló 1992. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: 3.Kpt.) tárgykörébe tartozó szabályokat állapított meg. Az R. szabályai nem kárpótlástól eltérő speciális (szociális) juttatások — ami tartalmilag megalapozhatná az Alkotmány 35. § (2) bekezdésén alapuló eredeti jogalkotó hatáskörét —, hanem a kárpótlási szabályokat tartalmukban kiegészítő szabályok:

a) Az R. az általa bevezetett juttatást — hasonlóan a kárpótláshoz — a jogosultak szociális helyzetére tekintet nélkül, önmagában a politikai üldöztetés okán nyújtja. Az R. saját maga is úgy rendelkezik, hogy az abban foglalt juttatás nem része a szociális ellátórendszernek. Az 5. § (2) bekezdése szerint: „A juttatásra jogosultat a részére járó nyugellátás teszi nyugdíjszerű rendszeres szociális el-

látások összegére tekintet nélkül megilleti, más ellátásra való jogosultságát nem érinti, továbbá azt az említett ellátás megállapításánál és folyósításánál irányult összeghatárok szempontjából figyelmen kívül kell hagyni.”

Az olyan juttatást, amely a jogosultat jövedelmi és vagyoni helyzetétől függetlenül megilleti — álláspontom szerint — nem lehet szociális juttatásnak tekinteni.

b) A jogosult kör részben egybe esik a 3.Kpt. által meghatározott jogosultakkal: az R. 1. § (1) bekezdés a) pontja jogosultságot állapít meg a semmisségi törvények (az 1989. évi XXXVI. törvény és az 1990. évi XXVI. törvény) által elítéltekre. A 3.Kpt. 3. § (1) bekezdés a) pontja a szabadságelvonásért járó kárpótlás körében ugyanezen semmisségi törvények alapján nyújt kárpótlást, tehát az R. és a 3.Kpt. által meghatározott jogosultak egy részének biztosít külön juttatást; A 3.Kpt. 1. §-a szerint a törvény az 1939. március 11. és az 1989. október 23. közötti időszakban elkövetett jogtalanságukat orvosolja, így az 1956-os sérelmeket is. A 3.Kpt. által rendezett időszakból az R. kiemeli az 1945. és 1963. közötti időtartamot: erre az időtartamra külön jogosultságot állapít meg.

c) Nemcsak a jogosult kör meghatározása, hanem az egykori sérelem orvoslása is hasonló módon történik az R. alapján, mint a 3.Kpt. szerint:

— a 3.Kpt. 6. § (1) bekezdése értelmében szabadságelvonásért a jogosult választása szerint kárpótlási jegy vagy havi életjáradék jár. Az R. is hasonló jogosultságot állapít meg: 3. § (1) bekezdése havi rendszerességgel járó összegek kifizetéséről szól;

— a 3.Kpt. 3. § (1) bekezdése és a 8. §-a a havi életjáradék összegét a szabadságelvonás időtartama szerint növeli, ugyanezt a megoldást tartalmazza az R. 3. §-a is, azaz minél hosszabb volt a szabadságelvonás, annál nagyobb az összeg. A 3.Kpt. 9. §-a szerint ha a jogosult meghalt, a túlélő házastárs jogosult meghatározott összegre, ugyan így az R. 4. §-a: itt is a túlélő házastárs jogosultságát állapítja meg a jogosult halála esetén.

Az R. tehát olyan tárgyról rendelkezik, amelyről törvényi szintű szabályozás van, ezért a Kormány szabályozása nem tekinthető a törvényhozási tárgy tartalmát nem érintő „közvetett és távoli összefüggésnek”, következésképpen szabályozása nem alapulhat az Alkotmány 35. § (2) bekezdésén. [A 3.Kpt. 20. § (2) bekezdésében a Kormány számára biztosított felhatalmazásnak a 111/1992. (VII. 1.) Korm. rendelet eleget tett.]

Az Alkotmánybírói álláspontja szerint — mint erre utaltam — az egyszer már törvényben szabályozott jogviszonyok átalakítása, megváltoztatása csak törvénnyel történhet. (ABH 2001, 417.) A rendeleti szabályozás ez esetben alkotmány sértő.

Dr. Tersztyánszkyne dr. Vasadi Éva alkotmánybíró különvéleménye

Egyetértek a többségi határozat rendelkező részének 1. pontjában foglaltakkal, azaz azzal, hogy az R. 2. § (3) bekezdése *e*) pontja nem sérti az Alkotmány 35. § (2) bekezdését.

Nem értek egyet a többségi határozat rendelkező részének 2. pontjában foglaltakkal, azaz azzal, hogy az Alkotmánybíróság az R. 2. § (3) bekezdésének *e*) pontját a többségi határozatban foglalt indokok alapján megsemmisítette.

Igaz, hogy az R. 2. § (3) bekezdése *e*) pontjának konkrét tényállásra vonatkoztatása, ezzel kapcsolatban az értelmezése több szempontból is nehézségeket vethet fel, azonban a „belső harc” kifejezés álláspontom szerint a jogalkalmazó számára értelmezhető.

Azok az értelmezési nehézségek, amelyek a vitatott rendelkezés kapcsán felmerülhetnek, a konkrét esetben nem adnak okot a jogbiztonság sérelmének megállapítására. Az Alkotmánybíróságnak a többségi határozat indokolásában is ismertetett gyakorlata értelmében önmagában az, hogy egy rendelkezés értelmezésre szorul, nem eredményezi a jogbiztonság sérelmét. Azt általában a jogalkotás dönti el, hogy valamely életviszonyt milyen részletességgel, mennyire esetszerűen szabályoz. Ez a jogszabály homályosságától, értelmezhetetlenségétől különálló kérdés. Alkotmányellenesség ebben az összefüggésben csak az a szabály nyilvánítható, amely értelmezhetetlen voltánál fogva teremt jogbizonytalanságot.

Az R. vizsgált rendelkezése hatását tekintve kiszámítható és címzettjei számára előrelátható.

Az R. szerinti juttatásra okot adó körülményeket az R. 1. § (1) bekezdés *a)–d)* pontjai határozzák meg. Az *a)* pont értelmében több, együttes feltétel fennállása mellett juttatásra jogosult az a személy, akinek elítélése az 1945 és 1963 közötti törvénysértő elítélések semmissé nyilvánításáról rendelkező 1990. évi XXVI. törvény (a továbbiakban: Tv.) alapján semmis és három évet elérő, illetőleg azt meghaladó szabadságvesztést vagy szabadságkorlátozást szenvedett el.

Az *a)* pont viszonylag széles időtartamot (az 1945 és 1963 közötti elítéléseket), ennek révén viszonylag széles, az R. szempontjai szerint sem teljesen azonosan kezelhető személyi kört ölel fel. Az R. értelmében ugyanis az *a)* pont hatálya alá tartozó személyek közül a juttatásra csak az jogosult, aki nem esik valamely, az R.-ben szereplő kizáró ok hatálya alá.

Az R. 2. § (3) bekezdése *a)–e)* pontjai a személyi hatály tekintetében kizáró szabályokat tartalmaznak. Nem jogosult juttatásra az a személy, aki az államvédelmi szerveknek hivatásos állományú tagja volt, karhatalmista volt, az 1956-os forradalom és szabadságharc leverésében való

résztétel miatt kitüntetésben részesült, az 1956-os forradalom és szabadságharc leverésében önként vett részt, a Magyar Kommunista Párt vagy a Magyar Dolgozók Pártja belső harcai során szenvedett jogsérelmet.

Az R. 1. § (1) bekezdése *a)* pontja és a kizáró szabályok tartalma alapján arra lehet következtetni, hogy valamennyi kizáró szabály [így az R. 2. § (3) bekezdése *e)* pontja is] a juttatásra okot adó sérelmet egyébként elszenvedett személyre vonatkozik; olyan személyre, akinek elítélése ugyan a Tv. hatálya alá tartozhatott, de a juttatásra mégsem volt az R. 2. § (3) bekezdésében megjelenő jogalkotói mérlegelés szerint érdemes.

Álláspontom szerint a támadott rendelkezést indokolt lett volna a hátrányos megkülönböztetésnek az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdésében foglalt tilalma felől vizsgálni. Felmerülhet, hogy a jogalkotó az R. 2. § (3) bekezdése *e)* pontja alapján olyan személyeket kezel azonos módon, akik tárgyilagos mérlegelés alapján nem képeznek homogén csoportot.

Az R. 2. § (3) bekezdése *e)* pontja ugyanis egységesen kizárja a juttatásból azokat, akik a Magyar Kommunista Párt vagy a Magyar Dolgozók Pártja belső harcai során azért szenvedtek jogsérelmet, mert felléptek a bolsevik ideológiával, a terrorral szemben, és azokat, akiket nem emiatt, hanem más okok miatt ért a belső harc során jogsérelem. Nem zárható ki az, hogy a terror áldozataivá válhattak azok is, akik a terror részesei voltak.

Az R. 2. § (3) bekezdése *e)* pontjának megsemmisítése a jogalkotó nyilvánvaló szándékával ellentétes helyzetet hozhat létre. Ahogy a terror egyes áldozatainak juttatásból történő kizárása méltánytalan, úgy aggályos lehet az is, ha a jogszabály a terror részesei számára is lehetővé teszi áldozataikkal együtt a kedvezményezetti körbe kerülést.

A jelen esetben a kedvezményezettek körülhatárolása — mindaddig, amíg a körülhatárolás módja nem sérti az Alkotmányt — politikai döntés kérdése, azaz a jogalkotó feladata és felelőssége, melyet az Alkotmánybíróság nem vehet át.

Ezért az Alkotmánybíróságnak a jelen esetben tartózkodnia kellett volna a vizsgált szabálynak a juttatás kiterjesztését eredményező megsemmisítésétől, és — hivatalból mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenességet megállapítva — kötelezhette volna a Kormányt arra, hogy az R. 2. § (3) bekezdése *e)* pontjának juttatásból kizáró szabályát saját döntése szerint egységes mérce alapján, a diszkriminációt teljes mértékben kiküszöbölve alkossa újra.

Dr. Tersztyánszkyne dr. Vasadi Éva s. k.,
alkotmánybíró

A Köztársasági Elnök határozatai

A Köztársaság Elnökének 58/2003. (IV. 3.) KE határozata

**Jávorszky Béla rendkívüli és meghatalmazott nagykövet
megbízás alóli felmentéséről**

A külügyminiszter előterjesztésére *Jávorszky Béla* rendkívüli és meghatalmazott nagykövetet — érdemei elismerése mellett — felmentem a Magyar Köztársaság tallini nagykövetségének vezetésére, valamint a Magyar Köztársaság Litván Köztársaságban és Lett Köztársaságban való képviselőjére kapott megbízása alól.

Budapest, 2002. december 20.

Mádl Ferenc s. k.,
a Köztársaság elnöke

Ellenjegyzem:

Kovács László s. k.,
külügyminiszter

KEH ügyszám: V-4/4671/2002.

A Köztársaság Elnökének 59/2003. (IV. 3.) KE határozata

**Katona Tamás rendkívüli és meghatalmazott nagykövet
megbízás alóli felmentéséről**

A külügyminiszter előterjesztésére *Katona Tamás* rendkívüli és meghatalmazott nagykövetet — érdemei elismerése mellett — felmentem a Magyar Köztársaság varsói nagykövetségének vezetésére kapott megbízása alól.

Budapest, 2002. december 10.

Mádl Ferenc s. k.,
a Köztársaság elnöke

Ellenjegyzem:

Kovács László s. k.,
külügyminiszter

KEH ügyszám: V-4/4545/2002.

A Köztársaság Elnökének 60/2003. (IV. 3.) KE határozata

**Szabó András Tibor rendkívüli és meghatalmazott
nagykövet megbízás alóli felmentéséről**

A külügyminiszter előterjesztésére *Szabó András Tibor* rendkívüli és meghatalmazott nagykövetet — érdemei elismerése mellett — felmentem a Magyar Köztársaság Egyesült Nemzetek Szervezete mellett működő genfi Állandó Képviselőtársaság vezetésére kapott megbízása alól.

Budapest, 2002. december 20.

Mádl Ferenc s. k.,
a Köztársaság elnöke

Ellenjegyzem:

Kovács László s. k.,
külügyminiszter

KEH ügyszám: V-4/4660/2002.

A Köztársaság Elnökének 61/2003. (IV. 3.) KE határozata

**dr. Horváth István rendkívüli és meghatalmazott
nagykövet megbízás alóli felmentéséről**

A külügyminiszter előterjesztésére *dr. Horváth István* rendkívüli és meghatalmazott nagykövetet — érdemei elismerése mellett — felmentem a Magyar Köztársaság Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet mellett működő bécsi Állandó Képviselőtársaság vezetésére kapott megbízása alól, a Magyar Köztársaság Egyesült Nemzetek Szervezete mellett működő bécsi Állandó Képviselőtársaság vezetésére kapott megbízása érintetlenül hagyása mellett.

Budapest, 2002. december 20.

Mádl Ferenc s. k.,
a Köztársaság elnöke

Ellenjegyzem:

Kovács László s. k.,
külügyminiszter

KEH ügyszám: V-4/4670/2002.

**A Köztársaság Elnökének
62/2003. (IV. 3.) KE
határozata**

**Nikicsér László rendkívüli és meghatalmazott nagykövet
megbízásáról**

A Kormány előterjesztésére *Nikicsér László* rendkívüli és meghatalmazott nagykövetet megbízom a Magyar Köztársaság tallinni nagykövetségének vezetésével, valamint a Magyar Köztársaság Litván Köztársaságban és Lett Köztársaságban való képviselésével.

Budapest, 2002. december 20.

Mádl Ferenc s. k.,
a Köztársaság elnöke

Ellenjegyzem:

Kovács László s. k.,
külgügyminiszter

KEH ügyszám: V-4/4667/2002.

**A Köztársaság Elnökének
63/2003. (IV. 3.) KE
határozata**

**Győr Mihály rendkívüli és meghatalmazott nagykövet
kinevezéséről és megbízásáról**

A külgügyminiszter előterjesztésére *Győr Mihályt* kinevezem rendkívüli és meghatalmazott nagykövetté, és megbízom a Magyar Köztársaság varsói nagykövetségének vezetésével.

Budapest, 2002. december 10.

Mádl Ferenc s. k.,
a Köztársaság elnöke

Ellenjegyzem:

Kovács László s. k.,
külgügyminiszter

KEH ügyszám: V-4/4546/2002.

**A Köztársaság Elnökének
64/2003. (IV. 3.) KE
határozata**

**Tóth Tibor rendkívüli és meghatalmazott nagykövet
megbízásáról**

A Kormány előterjesztésére *Tóth Tibor* rendkívüli és meghatalmazott nagykövetet megbízom a Magyar Köztársaság Egyesült Nemzetek Szervezete mellett működő genfi Állandó Képviselőtének vezetésével.

Budapest, 2002. december 20.

Mádl Ferenc s. k.,
a Köztársaság elnöke

Ellenjegyzem:

Kovács László s. k.,
külgügyminiszter

KEH ügyszám: V-4/4661/2002.

**A Köztársaság Elnökének
65/2003. (IV. 3.) KE
határozata**

**Berecz Marianne rendkívüli és meghatalmazott
nagykövet kinevezéséről és megbízásáról**

A külgügyminiszter előterjesztésére *Berecz Mariannet* kinevezem rendkívüli és meghatalmazott nagykövetté, és megbízom a Magyar Köztársaság Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet mellett működő bécsi Állandó Képviselőtének vezetésével.

Budapest, 2002. december 20.

Mádl Ferenc s. k.,
a Köztársaság elnöke

Ellenjegyzem:

Kovács László s. k.,
külgügyminiszter

KEH ügyszám: V-4/4664/2002.

A Kormány határozatai

A Kormány 1027/2003. (IV. 3.) Korm. határozata

az Állami Privatizációs és Vagyonkezelő
Részvénytársaság igazgatósági tagjának
kinevezéséről

A Kormány az állam tulajdonában lévő vállalkozói vagyon értékesítéséről szóló 1995. évi XXXIX. törvény 12. §-ának (3) bekezdése, valamint az ÁPV Rt. Alapító Okirata rendelkezései alapján — e határozat közzétételének napjával —

Göloncsér Józsefet

kinevezi az Állami Privatizációs és Vagyonkezelő Rt. igazgatóságának tagjává.

Az igazgatósági tag kinevezése az 1082/2002. (V. 28.) Korm. határozattal kinevezettekkel megegyező időtartamra szól.

Dr. Medgyessy Péter s. k.,
miniszterelnök

A Kormány 1028/2003. (IV. 3.) Korm. határozata

a Zánkai Gyermekek és Ifjúsági Centrum, Oktatási
és Üdültetési Közhasznú Társaság alapításáról szóló
1008/1996. (II. 7.) Korm. határozat módosításáról

A Kormány a Zánkai Gyermekek és Ifjúsági Centrum, Oktatási és Üdültetési Közhasznú Társaság alapításáról szóló 1008/1996. (II. 7.) Korm. határozatot (a továbbiakban: Határozat) a következők szerint módosítja:

1. E határozat hatálybalépésével egyidejűleg a Határozat 1., 3., 5., 8. és 9. pontjai hatályukat veszítik.

2. Ez a határozat a közzétételét követő 8. napon lép hatályba.

Dr. Medgyessy Péter s. k.,
miniszterelnök

A Kormány 1029/2003. (IV. 3.) Korm. határozata

a kedvezőtlen besorolású térségekben gazdálkodó
mezőgazdasági termelők éven túli hitelterheit mérséklő
programról

A Kormány

1. *a)* a Magyar Köztársaság 2003. évi költségvetéséről szóló 2002. évi LXII. törvény (a továbbiakban: Tv.) 32. §-ának (3) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján a 2003. évben induló, a kedvezőtlen besorolású térségekben gazdálkodó mezőgazdasági termelők éven túli hitelterheit mérséklő hitelprogramhoz (kedvezőtlen-térségi hitel) kapcsolódóan 7500,0 millió forint összegű készfizető kezességet vállal, amely a mindenkor fennálló hitel tőkeösszegének 60 százalékáig terjed, s az érintett hitelek esetén közbeszerzési eljárást nem kell alkalmazni;

b) a Tv. 39. §-ának (2) bekezdésben kapott felhatalmazás alapján a kezességvállalási díj megfizetésétől eltekint;

2. az agrárgazdaság fejlesztéséről szóló 1997. évi CXIV. törvény 1. §-a alapján hozzájárul ahhoz, hogy 2004. évtől kezdődően, három év alatt a kedvezőtlen-térségi hitelek visszafizetéséhez összesen 12500,0 millió forint költségvetési támogatás vissza nem térítendő támogatásként, valamint a mindenkori jegybanki alapkamat 40 százalékának megfelelő kamattámogatás kerüljön biztosításra, a támogatás évi összegének forrását a 2004., 2005. és 2006. évi költségvetési törvények Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium fejezetben szereplő támogatási jogcímekben kell megtervezni;

3. elrendeli, hogy a programban a kedvezőtlen adottságú térségek lehatárolásánál a kedvezőtlen besorolású térségekben gazdálkodó mezőgazdasági termelők éven túli hitelterheinek mérsékléséről szóló kormányrendelet 1. számú mellékletében, valamint a társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból elmaradott, illetve az országos átlagot jelentősen meghaladó munkanélküliséggel sújtott települések jegyzékéről szóló 7/2003. (I. 14.) Korm. rendelet mellékletében szereplő települések jegyzékét kell alkalmazni;

4. a program megvalósítására rendeletet ad ki a következő feltételrendszer szerint:

a) a hitelprogramba a 3. pont szerinti lehatárolásba sorolt településeken gazdálkodó mezőgazdasági vállalkozások azon éven túli lejáratú tőkepótló, valamint beruházási hitelei kerülhetnek bevonásra, amely hitelszerződések

megkötésére az agrárgazdasági célok költségvetési támogatásáról szóló éves FM és FVM rendeletek alapján 2002. december 31-ig került sor, illetve amely hitelek a hitelszerződés értelmében 2003. június 30-a után még fennállnak,

a bevonható hitelek állományát növelni lehet — a hitelintézet egyetértése esetén — az agrárgazdasági célok éves költségvetési támogatásairól szóló 8/1999. (I. 20.) FVM rendelet 76. §-a, valamint a 6/2000. (II. 26.) FVM rendelet 92. § (1) bekezdésének *b*) pontja alapján a mezőgazdasági szövetkezeteknek folyósított és 2003. június 30-án még fennálló éven túli lejáratú tagi kölcsönrel,

nem vonhatók be a konstrukcióba a mezőgazdasági termelők kibontakozási hitelkonstrukciójáról és a gazdahitel programjáról szóló 30/2000. (III. 10.) Korm. rendelet, illetve a 2001. évben állami kezességvállalás biztosításával engedélyezett agrárhitel programokról és az agrárlogisztikai beruházások 2001. és 2002. évi állami támogatásáról szóló 57/2001. (IX. 21.) FVM rendelet szerint folyósított kibontakozási és gazdahitelek — kivéve a kibontakozási hitelhez kapcsolódó pótlólagos hiteleket — továbbá a lejárt, illetve 2002. december 31-e után átütemezett hitel és tagi kölcsön,

a programban az a jogosult vehet részt, aki a pályázat benyújtásakor, illetve a támogatás igénylésekor lejárt köztartozással nem rendelkezik,

b) az *a*) pontban felsorolt, fennálló hitelek legfeljebb 50 százaléka hároméves lejáratú 60 százalékos állami készfizető kezességet tartalmazó hitellé kerül átalakításra, a hitelhez a jegybanki alapkamat 40 százaléknak megfelelő kamattámogatás kapcsolódik, az átalakított hitelhez az ezen határozat szerinti kezességen túlmenően más kezesség nem kapcsolódhat, s a programban átalakításra kerülő összes hitel összege legfeljebb 12 500,0 millió forint lehet;

c) a programban résztvevők három év alatt, évente azonos nagyságrendben, összesen az átalakított hitel tőkeösszegével megegyező vissza nem térítendő állami támogatás igénylésére jogosultak, amely összeget a hitel tőketerlesztésére kötelesek fordítani,

d) az állami kezességvállaláshoz kapcsolódóan meg kell teremteni annak lehetőségét, hogy beváltás esetén a megtérülés a beváltáskori arányok figyelembevételével kerüljön a hitelintézet és az állam között megosztásra;

5. felhívja a földművelésügyi és vidékfejlesztési minisztert, hogy a program részletes feltételeit pályázati kiírásban szabályozza.

Felelős: földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter
pénzügyminiszter

Határidő: azonnal

Dr. Medgyessy Péter s. k.,
miniszterelnök

A Miniszterelnök határozatai

A Miniszterelnök 37/2003. (IV. 3.) ME határozata

helyettes államtitkári juttatások biztosításáról

A Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról és felelősségéről szóló 1997. évi LXXIX. törvény 52. §-ának (2) bekezdése alapján

dr. Tardy János kormányzati főtisztviselő részére

— 2003. március 1-jei hatállyal —

a helyettes államtitkári juttatások teljes körét biztosítom.

Dr. Medgyessy Péter s. k.,
miniszterelnök

V. rész KÖZLEMÉNYEK, HIRDETÉMÉNYEK

A BM Központi Adatfeldolgozó, Nyilvántartó és Választási Hivatal közleménye

A BM Központi Hivatal a 35/2000. (XI. 30.) BM rendelet 73. § (1) bekezdése alapján — az eddig közzétetteken kívül — az alábbi elveszett, megsemmisült gépjármű törzsönyvek sorszámaát teszi közzé:

791578C

105455C

306421B

835035C

075388C

969864C

134770B

535386A

247811B

215393A	614957C
464179C	164255B
527053B	780026B
084715A	266767C
051962C	294486A
620196A	183908A
596297A	809453A
458092C	683212B
160367A	119488C
819975A	685915C
938613C	021629A
789544C	447702B
476133C	984043A
555229B	186434A
268839C	024406C
992729A	010279B
012787C	741554C
688058A	612253B
702830C	659487A
731532A	576857A
422680A	151728A
720515C	297579A
559057A	102786A
244901B	133184A
833126A	338134B
498575A	652344B
605095B	239497B
665650A	747490C
082899C	696411B
855132C	026971C
425545B	278105A
669561C	

Tisztelt Előfizetők!

Tájékoztatjuk Önöket, hogy a kiadónk terjesztésében levő lapokra és elektronikus kiadványokra szóló előfizetési folyamatot tekintjük. Csak akkor kell változást bejelenteni a 2003. évre vonatkozó előfizetésre, ha a példányszámot, esetleg a címlistát módosítják, vagy új lapra szeretnének előfizetni (pontos szállítási, név- és utcacím-megjelöléssel).

Azesetleges módosítást szíveskedjenek levélben vagy faxon megküldeni.

Felhívjuk szíves figyelmüket, hogy a lapszállításról kizárólag az előfizetési díj beérkezését követően intézkedünk. Fontos, hogy az előfizetési díjakat a megadott 10300002-20377199-70213285 sz. számlára utalják, illetve a kiadó által kiküldött készpénz-átutalási megbízáson fizessékbe.

Készpénzes befizetés kizárólag a Közlönyboltban (1085 Budapest, Somogyi B. u. 6.) lehetséges. (Levélcím: Magyar Hivatalos Közlönykiadó, 1394 Budapest, 62. Pf. 357. Fax: 318-6668).

A 2003. évi előfizetési díjak

Magyar Közlöny	62 496 Ft/év	Munkügyi Közlöny	9 744 Ft/év
Hivatalos Értesítő	9 408 Ft/év	Oktatási Közlöny	15 120 Ft/év
Határozatok Tára	14 448 Ft/év	Pénzügyi Közlöny	19 824 Ft/év
Önkormányzatok Közlönye	3 696 Ft/év	Statisztikai Közlöny	8 400 Ft/év
Az Alkotmánybíróság Határozatai	12 096 Ft/év	Szociális Közlöny	9 744 Ft/év
Bányászati Közlöny	3 024 Ft/év	Turisztikai Értesítő	7 392 Ft/év
Belügyi Közlöny	16 128 Ft/év	Ügyészségi Közlöny	4 368 Ft/év
Cégek Közlönye	76 944 Ft/év	Vízügyi Értesítő	8 064 Ft/év
Cégek Közlönye (CD-n)	54 768 Ft/év	Házi Jogtanácsadó	3 024 Ft/év
Egészségügyi Közlöny	16 128 Ft/év	Magyar Közigazgatás	6 048 Ft/év
Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Értesítő	11 424 Ft/év	Pénzügyi Szemle	14 448 Ft/év
Gazdasági Közlöny	15 120 Ft/év	Nemzeti Kulturális Alapprogram Hírlevele	3 024 Ft/év
Hírközlési Értesítő	4 032 Ft/év	Élet és Tudomány	7 392 Ft/év
Ifjúsági és Sport Értesítő	3 024 Ft/év	Ludové Noviny	1 680 Ft/év
Igazságügyi Közlöny	10 080 Ft/év	Neue Zeitung	3 024 Ft/év
Informatikai és Hírközlési Közlöny	13 440 Ft/év	Természet Világa	4 032 Ft/év
Környezetvédelmi Értesítő	9 072 Ft/év	Valóság	4 704 Ft/év
Közlekedési Értesítő	15 456 Ft/év		
Kulturális Közlöny	12 096 Ft/év		
Külgazdasági Értesítő	12 432 Ft/év		

Az árak a 12%-os áfát is tartalmazzák.

A CD-JOGÁSZ hatályos jogszabályok hivatalos számítógépes gyűjteménye 2003. évi éves előfizetési díjai:

Önálló változat	48 000 Ft	25 munkahelyes hálózati változat	96 000 Ft
5 munkahelyes hálózati változat	64 000 Ft	50 munkahelyes hálózati változat	112 000 Ft
10 munkahelyes hálózati változat	80 000 Ft	100 munkahelyes hálózati változat	128 000 Ft

Egyszeri belépési díj: 6000 Ft. (Árunk az áfát nem tartalmazzák.)

Facsimile Magyar Közlöny. A hivatalos lap 2002-es évfolyama jelenik meg CD-n az eredeti kiadók megőrzésével, de könnyen kezelhetően.

Hatályos jogszabályok online elérése: a naponta frissített adatbázis az interneten keresztül érhető el a www.mhk.hu címen. További információ kérhető a 06 (80) 200-723-as zöldszámon.

A **Házi Jogtanácsadó** című lap előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadó címen:

Budapest VIII., Somogyi B. u. 6. 1394 Bp. 62. Pf. 357 vagy faxon: 318-6668, vagy a www.mhk.hu/hj internetcímen található megrendelőlapon.

Telefon: 266-9290/234, 235 mellék.

Éves előfizetési díja 3024 Ft áfával.

Szerkeszti a Miniszterelnöki Hivatal, a Szerkesztőbizottság közreműködésével.

A szerkesztésért felelős: dr. Müller György. Budapest V., Kossuth tér 1—3.

Kiadja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó. Felelős kiadó: a Kiadó vezérigazgatója.

Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6. Telefon: 266-9290.

Előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadónál

Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., 1394 Budapest 62. Pf. 357, vagy faxon 318-6668.

Előfizetésben terjeszti a Magyar Hivatalos Közlönykiadó a FÁMA Rt. közreműködésével. Telefon/fax: 266-6567.

Információ: tel./fax: 317-9999, 266-9290/245, 357 mellék.

Példányonként megvásárolható a kiadó Budapest VIII., Somogyi B. u. 6. (tel./fax: 267-2780) szám alatti közlönyboltjában, illetve megrendelhető a www.mhk.hu/kozlonybolt internetcímen.

2003. évi éves előfizetési díj: 62 496 Ft. Egy példány ára: 140 Ft 16 oldal terjedelemtől, utána + 8 oldalanként + 140 Ft.

A kiadó az előfizetési díj évközbéli emelésének jogát fenntartja.

HU ISSN 0076—2407

03.0563 — Nyomja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó Lajosmizsei Nyomdája. Felelős vezető: Burján Norbert.